

ZARZĄDZENIE NR BM.0050.33.2026
BURMISTRZA MIASTA PSZÓW

z dnia 5 marca 2026 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji w przedmiocie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”.

Na podstawie art. 5a ust.1 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) oraz uchwały Nr XXIV/202/2021 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 27 stycznia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultacji z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji

zarządzam, co następuje :

§ 1. Przeprowadzić konsultacje w przedmiocie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” z radami działalności pożytku publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U.z 2025 r. poz. 1338 ze zm.).

§ 2. Ustala się termin przeprowadzenia konsultacji od dnia 6 marca 2026 r. do dnia 26 marca 2026 roku.

§ 3. 1. Uwagi i opinie do projektu uchwały można zgłaszać:

- 1) w formie pisemnej na adres: Urząd Miasta w Pszowie, ul. Pszowska 534, 44-370 Pszów lub,
- 2) za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: kancelaria@pszow.pl

2. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za przyjmowanie uwag i opinii jest Referat Gospodarki Komunalnej i Ekologii Urzędu Miasta Pszów.

§ 4. Wyniki konsultacji zostaną ogłoszone zgodnie z zapisami § 5 Uchwały Nr XXIV/202/2021 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 27 stycznia 2021 r.

§ 5. Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Gospodarki Komunalnej i Ekologii Urzędu Miasta Pszów.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Burmistrza Miasta Pszów
Zastępcą Burmistrza Miasta Pszów

Jacek Hawel

Projekt

z dnia 5 marca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PSZOWIE**

z dnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029
z perspektywą do roku 2033”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) w związku z art. 17 ust. 1 i 2 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.),

Rada Miejska w Pszowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZÓW NA LATA 2026–2029 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2033

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

www.eko-precyzja.eu

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wstęp.....	6
1.1. Cel i zakres opracowania	6
1.2. Podstawa prawna	6
1.3. Charakterystyka gminy.....	7
1.3.1. Położenie.....	7
1.3.2. Demografia.....	8
1.3.3. Budowa geologiczna	10
1.3.4. Warunki klimatyczne.....	10
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	11
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska.....	13
3.1. Dokumenty międzynarodowe	13
3.2. Dokumenty krajowe	16
3.3. Dokumenty wojewódzkie.....	21
3.4. Dokumenty powiatowe.....	24
3.5. Dokumenty gminne	26
4. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska	27
5. Ocena stanu środowiska na terenie gminy Pszów	30
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	30
5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	30
5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów	32
5.1.3. Jakość powietrza	43
5.1.4. Odnawialne źródła energii	50
5.1.5. Zagadnienia horyzontalne	55
5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska	56
5.1.7. Analiza SWOT	57
5.2. Zagrożenia hałasem	57
5.2.1. Stan wyjściowy	57
5.2.2. Źródła hałasu.....	58
5.2.3. Stan środowiska akustycznego.....	60
5.2.4. Zagadnienia horyzontalne	62
5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska	63
5.2.6. Analiza SWOT	63
5.3. Pola elektromagnetyczne	63
5.3.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	65
5.3.2. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	68
5.3.3. Zagadnienia horyzontalne	69
5.3.4. Tendencje zmian stanu środowiska	69
5.3.5. Analiza SWOT	69
5.4. Gospodarowanie wodami.....	70
5.4.1. Wody powierzchniowe	70
5.4.2. Jakość wód powierzchniowych	73
5.4.3. Wody podziemne.....	76
5.4.4. Jakość wód podziemnych.....	77
5.4.5. Zagrożenie powodziowe	77
5.4.6. Zagrożenie suszą	78
5.4.7. Zagadnienia horyzontalne	82
5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska	83
5.4.9. Analiza SWOT	83
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	83
5.5.1. Zaopatrzenie w wodę	83
5.5.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych	84

5.5.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	85
5.5.4. Zagadnienia horyzontalne	86
5.5.5. Tendencje zmian stanu środowiska	86
5.5.6. Analiza SWOT	87
5.6. Zasoby geologiczne	87
5.6.1. Stan aktualny	87
5.6.2. Przepisy prawne	90
5.6.3. Zagadnienia horyzontalne	91
5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska	92
5.6.5. Analiza SWOT	92
5.7. Gleby	93
5.7.1. Stan aktualny	93
5.7.2. Stan środowiska glebowego	96
5.7.3. Osuwiska	96
5.7.4. Zagadnienia horyzontalne	98
5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska	99
5.7.6. Analiza SWOT	99
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	100
5.8.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych	100
5.8.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów	101
5.8.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów	107
5.8.4. Zagadnienia horyzontalne	110
5.8.5. Tendencje zmian stanu środowiska	110
5.8.6. Analiza SWOT	110
5.9. Zasoby przyrodnicze	111
5.9.1. Formy ochrony przyrody	111
5.9.2. Lasy i tereny zielone	114
5.9.3. Zagadnienia horyzontalne	116
5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska	117
5.9.5. Analiza SWOT	117
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	117
5.10.1. Zagadnienia horyzontalne	118
5.10.2. Tendencje zmian stanu środowiska	118
5.10.3. Analiza SWOT	119
6. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów	120
7. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów	122
8. Cele Programu Ochrony Środowiska, zadania i ich finansowanie	124
8.1. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Pszów	125
8.2. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	136
8.3. Harmonogram realizacji monitorowanych wraz z ich finansowaniem	146
9. System realizacji Programu Ochrony Środowiska	150
9.1. Współpraca z interesariuszami	151
9.2. Edukacja ekologiczna	152
9.3. Sprawozdawczość	154
9.4. Monitoring realizacji Programu	154
9.5. Źródła finansowania	157
9.5.1. Fundusze krajowe	158
9.5.2. Fundusze Unii Europejskiej	159
Spis tabel	162
Spis rysunków	163

Wykaz skrótów

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BDOT10k	Baza danych obiektów topograficznych
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MRP	Mapy ryzyka powodziowego
MZP	Mapy zagrożenia powodziowego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWPD	Jednolite Części Wód Podziemnych
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PGG	Polska Grupa Górnicza
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławia Śląskim
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
ŚODR	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach
ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy Pszów. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera m.in. rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Pszów, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w mieście sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie Pszów w odniesieniu do ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony zasobów geologicznych, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami, ochrony przyrody, ochrony przed poważnymi awariami, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego i określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Pszów.

1.2. Podstawa prawna

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), a w szczególności:

Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

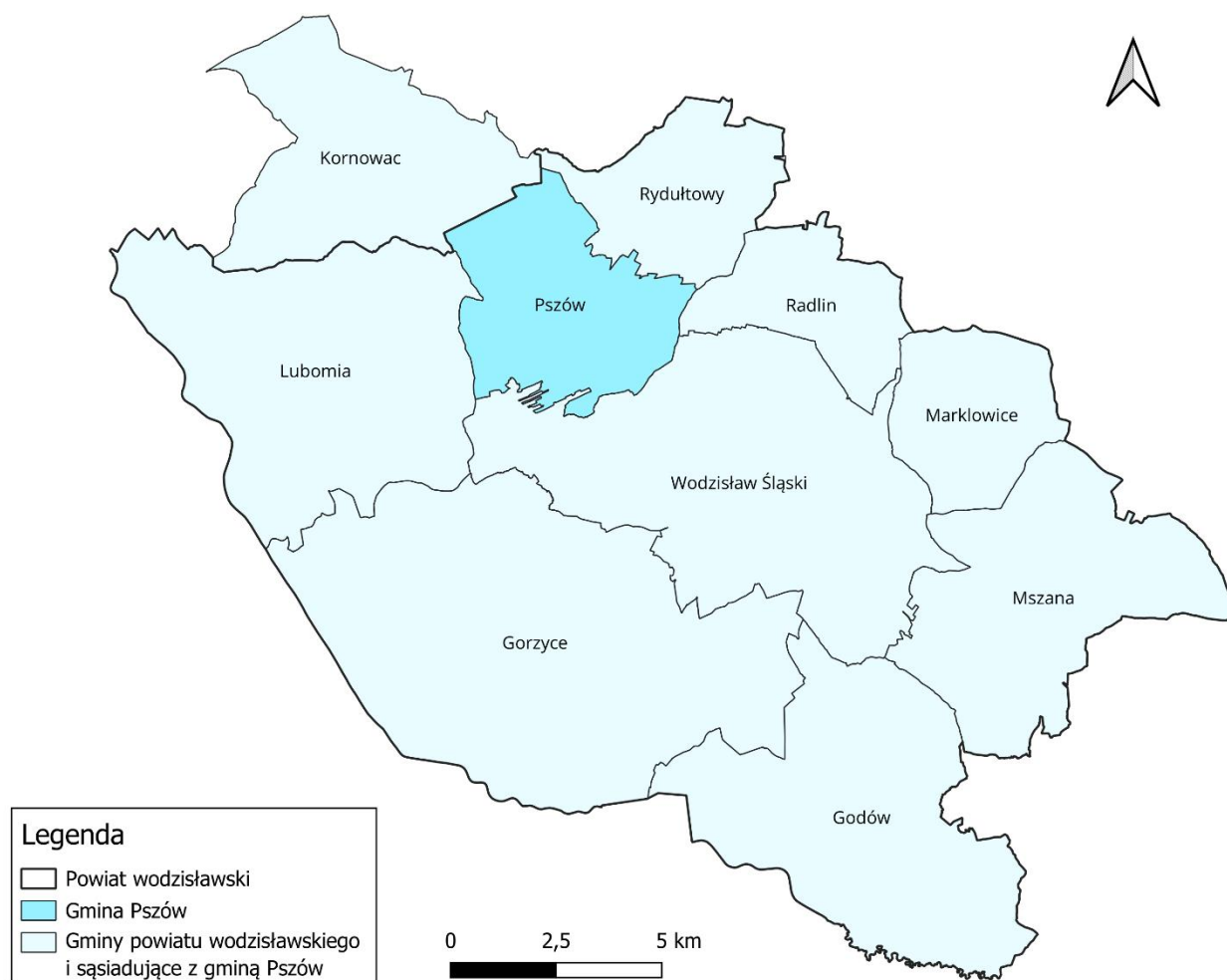
Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

1.3. Charakterystyka gminy

1.3.1. Położenie

Pszów jest gminą miejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina od wschodu graniczy z miastami Rydułtowy i Radlin, od południa z miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia, natomiast od strony północnej z gminą Kornowac położoną w powiecie raciborskim. Powierzchnia miasta wynosi 20 km².

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Pszów leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Wyżyny Polskie
 - Podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska
 - Makroregion Wyżyna Śląska
 - Płaskowyż Rybnicki¹

1.3.2. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2024 r. gminę Pszów zamieszkiwały 12 892 osoby, z czego 6 724 stanowili mężczyźni, natomiast 6 618 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosiła 630,1 os./km².

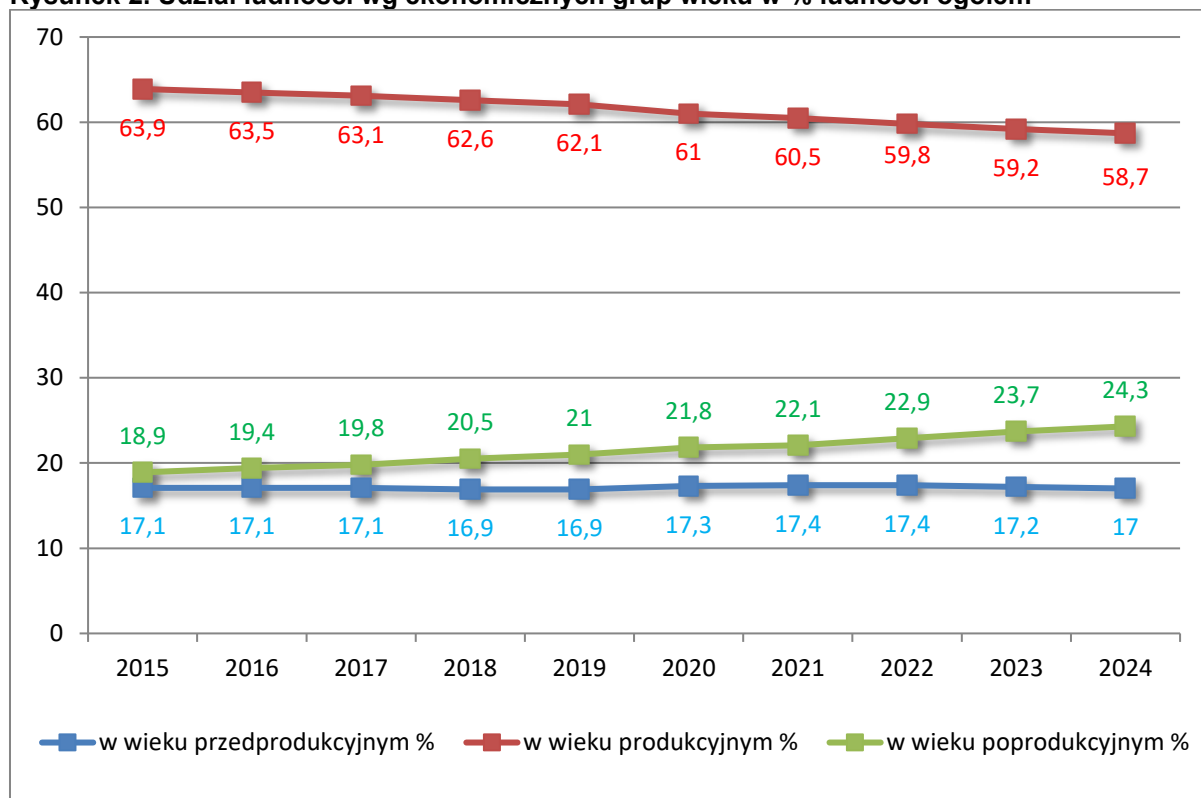
Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2015–2024

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2015	14 186	-53	0	-43
2016	14 186	-23	2	14
2017	14 114	-57	4	-8
2018	13 994	-86	3	-24
2019	13 844	-74	2	-52
2020	13 330	-82	2	-54
2021	13 218	-45	1	-77
2022	13 090	-66	0	-77
2023	13 007	-23	1	-59
2024	12 892	-28	1	-70

źródło: GUS

¹ Regionalna geografia fizyczna Polski. Praca zbiorowa pod red. A. Richlinga i innych, GDOŚ, Poznań 2021.

Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela i wykres demonstrują zmiany demograficzne zachodzące na terenie gminy w dłuższej perspektywie czasu. Wynika z nich, że liczba ludności stopniowo się zmniejsza. W ciągu dekady zmniejszyła się o 9,12%. Wpływ na to mają ujemne saldo migracji ludności oraz przyrost naturalny. Zaobserwować można proces starzenia się społeczeństwa, przejawiający się w zmniejszającej się populacji osób w wieku produkcyjnym oraz wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej tendencji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego osób w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Pszów zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	303	222	199	220	177
Mężczyźni	osoba	137	92	82	101	80
Kobiety	osoba	166	130	117	119	97
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	3,7	2,8	2,5	2,9	2,3
Mężczyźni	%	3,1	2,1	2,0	2,4	2,0
Kobiety	%	4,4	3,5	3,2	3,3	2,8

źródło: GUS

1.3.3. Budowa geologiczna

Pod względem tektonicznym obszar gminy położony jest w południowo-zachodniej części niecki górnośląskiej. Struktura ta wypełniona jest węglonośnymi osadami karbońskimi, zalegającymi na znacznie starszym podłożu krystalicznym Górnego Śląska. Utwory karbonu należą do serii paralicznej (tzw. warstw brzegowych) i wiekowo odpowiadają namurowi. W ich obrębie wyróżnia się warstwy pietrkowickie, gruszowskie, jaklowickie oraz porębskie.

Osady karbońskie zasadniczo nie występują w odsłonięciach powierzchniowych i na przeważającej części obszaru przykryte są utworami mioceńskimi. Jedynie w rejonie centrum miasta oraz w okolicy tzw. Starej Maszyny warstwy karbonu lokalnie wychodziły spod osadów mioceńskich. Uwarunkowanie to miało istotne znaczenie dla rozwoju górnictwa – właśnie w tych miejscach na początku XIX wieku rozpoczęto pierwsze poszukiwania węgla kamiennego oraz wykonano pierwsze szyby górnicze przyszłej KWK „Anna”. W kopalni tej prowadzono eksploatację pokładów 600 i 700, zalegających do głębokości około 800 m p.p.t., przy czym strop warstw karbońskich w tym rejonie znajdował się na wysokości około 280 m n.p.m.

Na osadach karbonu zalegają utwory trzeciorzędowego morza mioceńskiego (miocen – torton dolny i górny), wypełniające rozległe zapadlisko tektoniczne obejmujące znaczną część południowej Polski, powstałe w związku z dźwiganie się Karpat. Osady te wykształcone są w postaci ilów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów oraz łupków ilastych z domieszką gipsu i anhydrytu. Lokalnie, zwłaszcza na stokach dolin na terenie miasta Pszów, utwory mioceńskie odsłaniają się na powierzchni. Strop tych warstw występuje na wysokości od około 220 do 280 m n.p.m. Niemal cały analizowany obszar pokrywają osady czwartorzędowe. Dominują wśród nich lessy oraz gliny lessopodobne, zdeponowane w trakcie zlodowacenia północnopolskiego. W niektórych partiach miasta, głównie na stokach dolin, spod pokrywy lessowej odsłaniają się piaski i żwiry wodnolodowcowe. W dnach dolin cieków występują natomiast mułki, piaski i żwiry rzeczne².

1.3.4. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolno-klimatyczne opracowanym przez R. Gumińskiego, analizowany obszar zaliczany jest do dzielnicy podsudeckiej. Obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą dni z przymrozkami, która w ciągu roku wynosi przeciętnie od 100 do 120. Okres zalegania pokrywy śnieżnej trwa zazwyczaj od 80 do 90 dni, co świadczy o umiarkowanie chłodnych warunkach zimowych w porównaniu z innymi regionami kraju³.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 9,4°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 19,6°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -1,5°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 839 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 110 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 49 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry południowe i południowo-zachodnie. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich i południowo-wschodnich⁴.

² Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

³ Tamże.

⁴ <https://pl.climate-data.org>, <https://meteoblue.com.pl>

Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	Wrzesień	październik	listopad	grudzień
Średnia temperatura °C	-1.5	-0.3	3.7	9.4	14.1	17.6	19.6	19.4	14.7	9.9	5.5	0.6
Temperatura minimalna °C	-4.3	-3.6	-0.6	4	8.8	12.6	14.8	14.5	10.4	6.4	2.7	-1.9
Maks. temperatura °C	1.1	3	8	14.3	18.6	21.8	23.9	23.9	19	13.7	8.4	3
Opady / Opady deszczu mm	54	49	58	58	89	92	110	78	81	58	58	54
Wilgotność(%)	82%	80%	73%	67%	69%	70%	69%	68%	72%	77%	81%	81%
Deszczowe dni (d)	9	9	10	8	10	10	11	9	8	8	8	9
Średnia liczba godzin słonecznych (godziny)	3.5	4.3	5.9	8.7	9.8	10.6	10.9	10.2	7.4	5.2	4.0	3.3

źródło: <https://pl.climate-data.org>

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi wykaz dokumentów wyższego szczebla, tj. dokumentów europejskich, krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych, a także założenia określone w dokumentach gminnych zgodne z niniejszym *Programem*; efekty realizacji dotychczasowego *Programu*, rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Pszów, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo co 2 lata.

Charakterystyka gminy Pszów

Pszów jest gminą miejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina od wschodu graniczy z miastami Rydułtowy i Radlin, od południa z miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia, natomiast od strony północnej z gminą Kornowac położoną w powiecie raciborskim. Powierzchnia miasta wynosi 20 km².

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2024 r. gminę Pszów zamieszkiwały 12 892 osoby, z czego 6 724 stanowili mężczyźni, natomiast 6 168 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosiła 630,1 os./km².

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie gminy Pszów. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji uwzględniające stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

Silne strony to fakty mające pozytywny wpływ na ochronę środowiska, które samorząd gminy może kształtować sprawczo.

Słabe strony to fakty mające negatywny wpływ na ochronę środowiska, które samorząd gminy może kształtować sprawczo.

Szanse to fakty mające pozytywny wpływ na ochronę środowiska, których samorząd gminy nie może kształtować sprawczo (lecz może na nie reagować, próbując je wykorzystać).

Zagrożenia to fakty mające negatywny wpływ na ochronę środowiska, których samorząd gminy nie może kształtować sprawczo (lecz może na nie reagować, próbując się przed nimi zabezpieczyć).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska, także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,

- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele i kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminy. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 8. „Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie”. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami, które mają być realizowane na terenie gminy przez Urząd Miejski w Pszowie i inne instytucje.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 9. „System realizacji programu ochrony środowiska”, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziałach 8. „Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie” oraz 9.5. „Źródła finansowania” przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów jest zgodny z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w dokumentach gminnych.

3.1. Dokumenty międzynarodowe

- **Zrównoważona Europa 2030 – Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku**

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują ogólnounijne cele i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- Co najmniej 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.).
- Co najmniej 32% udział energii odnawialnej.
- Co najmniej 32,5% poprawa efektywności energetycznej.

Cel 40% emisji gazów cieplarnianych jest realizowany przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcji emisji państw członkowskich oraz rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. W ten sposób wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia celu 40%, zarówno poprzez redukcję emisji, jak i zwiększenie pochłaniania.

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zaproponowała we wrześniu 2020 r. podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., w tym emisji i pochłaniania, do co najmniej 55% w porównaniu z 1990 r. Komisja przyjrzała się działaniom wymagany we wszystkich sektorach, w tym zwiększonej efektywności energetycznej i energii odnawialnej, i rozpoczęła proces przygotowywania szczegółowych wniosków ustawodawczych do czerwca 2021 r. w celu wdrożenia i osiągnięcia zwiększonych ambicji. Umożliwi to UE przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu i realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego poprzez aktualizację jej wkładu ustalonego na szczepku krajowym.

➤ **Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21**

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym, prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia, w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustoszczeniu i suszy,
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

➤ **Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)**

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.), Konwencja Genewska w sprawie

transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.) i wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

➤ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)**

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

➤ **Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869**

Aby przywrócić różnorodną biologicznie i odporną przyrodę na całym terytorium Unii, trzeba na poziomie Unii ustanowić zasady dotyczące odbudowy ekosystemów. Odbudowa ekosystemów przyczynia się również do realizacji celów Unii w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do zmiany klimatu. Rozporządzenie ustanawia ramy, w których państwa członkowskie wprowadzają skuteczne obszarowe środki odbudowy, które mają łącznie objąć, w ramach celu unijnego, w obrębie obszarów i ekosystemów objętych zakresem stosowania rozporządzenia, do 2030 r. co najmniej 20 % obszarów lądowych i co najmniej 20 % obszarów morskich, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Przyjęto następujące cele:

1. Odbudowa ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych.
2. Odbudowa ekosystemów morskich.
3. Energia ze źródeł odnawialnych.
4. Obrona narodowa.
5. Odbudowa ekosystemów miejskich.
6. Odbudowa naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych.
7. Odbudowa populacji owadów zapylających.
8. Odbudowa ekosystemów rolniczych.
9. Odbudowa ekosystemów leśnych.
10. Zasadzenie trzech miliardów dodatkowych drzew.

3.2. Dokumenty krajowe

➤ **Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
 - Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom gminy,
 - Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport
 - Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
 - Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia
 - Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
 - Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej,
 - Kierunek interwencji – Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko
 - Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
 - Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
 - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
 - Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją,
 - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi,
 - Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami,
 - Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

➤ **Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej**

Przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel szczegółowy IV: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Cel szczegółowy V: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

➤ **Strategia Produktywności 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r.

I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce)

- Kierunek interwencji I.1. Optymalizacja gospodarowania surowcami w szczególności nieodnawialnymi, z uwzględnieniem ich jakości, wartości i możliwości wielokrotnego użycia,

- Kierunek interwencji I.2. Ekoinnowacje.

➤ **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku**

Przyjęta Uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

➤ **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.

Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,
- Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

➤ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

➤ **Polityka energetyczna Polski do 2040 roku**

Przyjęta Obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r.

Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych:
 - a. Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych.
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - a. Projekt strategiczny 2: Rynek mocy,
 - b. Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych.
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - a. Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe,
 - b. Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego.

4. Rozwój rynków energii:
 - a. Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej),
 - b. Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy,
 - c. Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności.
 5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - a. Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej.
 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - a. Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej.
 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - a. Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego.
 8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - a. Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.
- PEP2040 zastąpiła „Politykę energetyczną Polski do 2030 r.”, a także Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

➤ **Krajowy plan gospodarki odpadami 2028**

Przyjęty Uchwałą nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.

Cele w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji:

- 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów;
- 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym w zakresie ZPO żywności;
- 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
 - a. 55% dla roku 2025,
 - b. 60% dla roku 2030,
 - c. 65% dla roku 2035;
- 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów:
 - a. do 30% w roku 2025,
 - b. do 20% w roku 2030,
 - c. do 10% w roku 2035;
- 5) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”;
- 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
- 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami;
- 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów;
- 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
- 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.;
- 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.

➤ **Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030**

Przyjęty Uchwałą nr 152 Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r.

Głównym celem Programu jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. Zapewnić to mają analiza i określenie kompleksowych działań zwiększających retencję wody. Program uwzględnia wszystkie rodzaje retencji: sztuczną i naturalną oraz wskazuje działania ukierunkowane na jej zwiększenie.

Cel główny PPNW mają wspierać 3 priorytety:

- 1) Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej.
- 2) Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.
- 3) Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencionowania i oszczędzania wody.

➤ **Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030**

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne do 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21–23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

3.3. Dokumenty wojewódzkie

➤ Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
2. Zagrożenia hałasem
 - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska
3. Pola elektromagnetyczne
 - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych
4. Gospodarowanie wodami
 - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
 - Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu
5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
6. Zasoby geologiczne
 - Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi
7. Gleby
 - Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu
9. Zasoby przyrodnicze
 - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
10. Zagrożenie poważnymi awariami
 - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

➤ Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Kierunki działań naprawczych

- Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW
- Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości)
- Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym
- Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych

- Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego
- Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza
- Prowadzenie edukacji ekologicznej
- Prowadzenie działań kontrolnych
- Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

➤ **Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr 2873/194/VI/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 9 grudnia 2020 r.

1. Cel operacyjny 1. Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej i budynków użyteczności publicznej regionu.
2. Cel operacyjny 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystej energii.
3. Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego.
4. Cel operacyjny 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza.

➤ **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r.

Celem Programu jest poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna oraz zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna.

➤ **Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/6/8/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2024 r.

Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji

- wdrażanie zapobiegania powstawaniu odpadów (ZPO) oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów
- wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów, m.in. przez budowę sieci napraw i ponownego użycia (np. w ramach PSZOK) oraz promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami
- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
 - a) do 30% w roku 2025
 - b) do 20% w roku 2030
 - c) do 10% w roku 2035

- zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów
- zmniejszanie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.
- ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami

➤ **Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032**

Przyjęty Uchwałą Nr 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 maja 2011 r.

Przyjęto następujące zadania:

- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne)
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego
- Monitoring realizacji Programu

➤ **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/12/3/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 marca 2025 r.

Cele:

- Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – narzędzie poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych
- Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów
- Integracja systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym
- Wspieranie konkurencyjności gospodarki obszaru – instrument rozwoju gospodarczego
- Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu
- Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia

➤ **Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr 209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 stycznia 2024 r.

Cele strategiczne:

- Transport przyjazny środowisku i łagodzenie zmian klimatu
- Transport przyjazny mieszkańcom
- Transport bezpieczny i niezawodny
- Transport dopasowany do transformacji gospodarczej regionu

➤ **Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr IV/28/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 12 listopada 2012r.

Cele strategiczne:

- Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom
- Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego
- Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią
- Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę

➤ **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**

Uchwała Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Cel strategiczny C Województwo Śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

- Cel operacyjny C.1. Wysoka jakość środowiska
- Cel operacyjny C.2. Efektywna infrastruktura
- Cel operacyjny C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

3.4. Dokumenty powiatowe

➤ **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wodzisławskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2030**

Przyjęty Uchwałą Nr XXV/257/2020 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Obszar interwencji 1: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

- Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Powiatu Wodzisławskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych
- Cel: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami

Obszar interwencji 2: Ochrona przed hałasem

- Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Obszar interwencji 3: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Obszar interwencji 4: Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 5: Gospodarka wodno-ściekowa

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 6: Zarządzanie zasobami geologicznymi. tereny przemysłowe

- Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż
- Cel: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego

Obszar interwencji 7: Ochrona powierzchni ziemi i gleb

- Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Obszar interwencji 8: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

- Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Obszar interwencji 9: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

- Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu

Obszar interwencji 10: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- Cel: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych
- Cel: Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska

➤ **Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2023-2030+**

Przyjęta Uchwałą Nr LI/495/2023 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 20 kwietnia 2023 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Wysoki poziom rozwoju usług i udogodnień tworzących jakość życia w powiecie
 - Wewnętrzna spójność transportowa i powiązania komunikacyjne powiatu z centrami usług w subregionie i regionie
2. Zrównoważony rozwój zachowujący walory przyrodnicze i kulturowe powiatu
 - Wysoka jakość i funkcjonalność przestrzeni powiatu
 - Ograniczona antropopresja na środowisko przyrodniczo-kulturowe
 - Rewitalizowane tereny i obiekty będące częścią dziedzictwa kulturowego powiatu
 - Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie rozwoju zrównoważonego

3.5. Dokumenty gminne

➤ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Pszów

Przyjęty Uchwałą Nr II/8/2024 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 29 maja 2024 r.

Celem strategicznym opracowania jest wyznaczenie kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego, tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza, a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii

Cele szczegółowe:

1. Poprawa poprzez działanie systemowe.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej.
3. Sprawny i energooszczędny transport.
4. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze komunalno-bytowym.
5. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze użyteczności publicznej.
6. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii.

➤ Strategia rozwoju miasta Pszów do roku 2030

Przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/310/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 30 marca 2022 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Przyjazne, kameralne i bezpieczne miasto z wysoką jakością życia oferowaną różnym mieszkańcom
 - Czyste środowisko przyrodnicze chronione przez odpowiedzialne mieszkańców, techniczną rozwiniętą zachowania infrastrukturę i proekologiczne rozwiązania w gospodarce i mieszkalnictwie
 - Dostępne, estetyczne, bezpieczne i odporne, dobrze wyposażone, tętniące życiem przestrzenie publiczne
 - Dogodne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz połączenia transportowe z aglomeracjami województwa śląskiego czyniące z Pszowa atrakcyjny ośrodek rezydencjalny

➤ Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Gminy Pszów na lata 2020-2032

Uchwała Nr XXXIX/324/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 22.06.2022 r. w sprawie zmiany Nr XIV/125/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 25 marca 2020 r.

1. Cel: Spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy miejskiej Pszów z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.
2. Cel: Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy, spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań.
3. Cel: Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska.
4. Cel: Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

➤ **Program Gospodarki Ściekowej dla Miasta Pszowa**

Uchwała nr XIV/104/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r.

Program Gospodarki Ściekowej stanowi szczegółowy opis obecnego stanu zagospodarowania ścieków na terenie miasta Pszowa, identyfikuje istniejące problemy i potrzeby w tym zakresie oraz wskazuje kierunki rozwoju systemu gospodarki ściekowej. Dokument uwzględnia zarówno aspekty techniczne, organizacyjne, jak i środowiskowe oraz społeczno-ekonomiczne, które wpływają na kształtowanie polityki wodno-ściekowej na poziomie lokalnym. Podstawowym celem opracowania Programu Gospodarki Ściekowej jest zapewnienie kompleksowego i zgodnego z przepisami prawa systemu odbioru oraz oczyszczania ścieków na terenie gminy.

4. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska

Dotychczas obowiązywał *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029* przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/323/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 22 czerwca 2022 r.

Program wyznaczył 76 zadań w 10 obszarach interwencji. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. podjęto się realizacji 70 zadań.

Tabela 3. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2022-2023

Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/realizowanych	% realizacji POŚ
Ochrona klimatu i jakości powietrza	23	22	95,65%
Ochrona przed hałasem	5	5	100,00%
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	3	3	100,00%
Gospodarowanie wodami	4	4	100,00%
Gospodarka wodno-ściekowa	9	6	66,67%
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	7	7	100,00%
Gleby	4	3	75,00%
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	7	7	100,00%
Ochrona przyrody i krajobrazu	8	7	87,5%
Zagrożenia poważnymi awariami	6	6	100,00%
RAZEM	76	70	92,11 %

źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów za lata 2022-2023

Zadaniami niezrealizowanymi były:

- 1) Modernizacja sieci ciepłowniczej i urządzeń ciepłowni;
- 2) Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Staffa;
- 3) Budowa kanalizacji sanitarnej w zlewni Oczyszczalni Ścieków „Pszów”;
- 4) Modernizacja istniejącej kanalizacji sanitarnej w zlewni Oczyszczalni Ścieków „Pszów”;
- 5) Monitoring jakości gleb;

Większość zrealizowanych zadań jest długofalowa, to znaczy, że przedsięwzięcia są działaniami ciągłymi (wykonywanymi na bieżąco w ramach potrzeb i dostępnych środków finansowych) i cyklicznymi (corocznymi). Niektóre z działań zaplanowanych w Programie, zrealizowano w latach 2022-2023, pozostałe przedsięwzięcia, których nie wykonano w okresie sprawozdawczym, przeniesiono na kolejne lata. Nakłady poniesione na realizację *Programu Ochrony Środowiska* w latach 2022-2023 wyniosły ponad 87 mln zł. Władze gminy oraz inne podmioty odpowiedzialne za realizację *Programu* największe nakłady finansowe przeznaczyły na działania inwestycyjne związane z ochroną klimatu i jakości powietrza (ponad 74 mln zł).

Przeprowadzano kontrole dotyczące przestrzegania przez mieszkańców gminy Pszów spalania paliw stałych pod kątem odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej. Ponadto miały miejsce liczne budowy, przebudowy i modernizacje dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w programie „Czyste powietrze”, wymieniając systemy grzewcze na niskoemisyjne. Przedsiębiorstwo Gazownicze systematycznie rozbudowywało i modernizowało sieć gazową na terenie gminy. Dodatkowo, przeprowadzono termomodernizacje budynków mieszkalnych, takich jak budynek przy ul. Traugutta 5 i 7 oraz budynek przy ul. Pszowskiej 565, które znajdują się w zasobach Miasta Pszów.

W zakresie ochrony przed hałasem prowadzono działania kontrolne przestrzegania przepisów prawnych oraz zapisów dotyczących emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej prowadzone przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska Koszty w ramach zadań własnych.

Następnym obszarem interwencji była ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym w ramach, którego dokonywano oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwowano ich zmiany. Gromadzono i analizowano dane nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszenia. Także prowadzono rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm oraz weryfikowano wnioski o lokalizację stacji bazowych telefonii komórkowej.

W obszarze gospodarowanie wodami prowadzono działania monitoringowe i kontrolne wód powierzchniowych i podziemnych. Na bieżąco kontrolowano częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz prowadzono kontrole przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ścieków. Zwiększano retencyjność zlewni oraz efektywność urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlokalizowanych na terenie gminy Pszów. Ponadto jest prowadzona edukacja ekologiczna.

Kolejnym z obszarów była gospodarka wodno-ściekowa w ramach, której rozbudowywano sieć wodociągową i kanalizacyjną. Miała miejsce budowa sieci wodociągowej w Pszowie na osiedlu Kościuszki, a od 2022 roku trwa budowa sieci wodociągowej na ulicy Śląskiej (boczna). Gmina na bieżąco prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ramach gospodarowania zasobami geologicznymi odbyła się rewitalizacja – przebudowa budynku łaźni kobiecej i maszyny wyciągowej szybu „Jan” wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Zadanie to, obejmowało przebudowę istniejącego budynku po byłej łaźni kobiecej oraz maszynie wyciągowej szybu „Jan” na budynek Biblioteki Miejskiej wraz z pomieszczeniami biurowymi dla ZOPO i MOPS.

Obszar interwencji gleby cechował się realizacją takich zadań jak wsparcie rolników przez Śląskiej Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. W ramach tych działań udzielano porad rolniczych objętych dotacją celową, które miały na celu zwiększenie efektywności gospodarstw rolnych oraz promowanie zasad rolnictwa integrowanego.

Następnym obszarem interwencji była gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów. Prowadzono system gospodarowania odpadami komunalnymi, a gmina na bieżąco tworzyła sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnym. Odbyła się również budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie gminy Pszów. Co więcej, kontynuowano zadania związane z usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest. Wydawano zezwolenia w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów oraz pozwolenia na wytwarzanie odpadów, także przyjmowano zgłoszenia dotyczące transportu odpadów. Przeprowadzano kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie objętym decyzjami Starosty lub Marszałka Województwa w celu stwierdzenia prawidłowości gospodarowania odpadami.

W obszarze ochrony przyrody i krajobrazu realizowano prace pielęgnacyjne i rozwojowe terenów zieleni. Prowadzono nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Co więcej, prowadzono edukację leśno-przyrodniczą na terenie całego nadleśnictwa, w tym na terenie gminy Pszów oraz dla dzieci i młodzieży z gminy Pszów na terenie ścieżek edukacyjnych zlokalizowanych poza gminą.

Ostatnim z obszarów były zagrożenia poważnymi awariami. Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, w ramach zadania monitoringu i kontroli podmiotów korzystających ze środowiska, przeprowadzał kontrole oparte na analizie dokumentacji, z wyłączeniem badań automonitoringowych, dotyczące gospodarki odpadami, oraz kontrole oparte na analizie badań automonitoringowych. Wspierano służby ratownicze i instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo, działające na obszarze gminy.

Prowadzono edukację ekologiczną dla wszystkich grup wiekowych z zakresu ochrony powietrza, racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, gospodarki odpadami komunalnymi jak również zagrożenia poważnymi awariami.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy Pszów wskazuje m.in. na wzrost długości ścieżek rowerowych, liczba instalacji OZE oraz ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. Odnotowano także spadek ilości zbiorników bezodpływowych⁵.

5. Ocena stanu środowiska na terenie gminy Pszów

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić:

A. Ze względu na pochodzenie:

1) Źródła pochodzenia naturalnego:

- bagna (metan CH₄, dwutlenek węgla CO₂, siarkowodor H₂S, amoniak NH₃),
- pożary lasów (dwutlenek węgla CO₂, tlenek węgla-CO, pył),
- gleby i skały ulegające erozji,
- wyładowania atmosferyczne (tlenki azotu NO_x),
- bakterie i inne organizmy (metan CH₄),
- roślinność i grzyby (pyłki, zarodniki).

2) Źródła pochodzenia antropogenicznego

Większość zanieczyszczeń powietrza jest związana z działalnością człowieka. Antropogeniczne źródła można podzielić na różne kategorie w zależności od przyjętych kryteriów. Jednym z nich jest podział wg sektorów gospodarki, gdzie wyróżniamy cztery podstawowe kategorie:

- Energetyczne – na które składają się procesy wydobywania (kopalnie, szyby wiertnicze) i spalania paliw.
- Przemysłowe – przemysł ciężki (przeróbka ropy naftowej, hutnictwo, cementownie, przemysł chemii organicznej), metalurgiczny, produkcja i stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, przemysł farmaceutyczny i inne.
- Komunikacyjne – transport lądowy (samochodowy, kolejowy, powietrzny) i wodny.
- Komunalno-bytowe – paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, zagospodarowywanie odpadów stałych i ścieków (składowiska odpadów, oczyszczalnie).

B. Ze względu na to w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji:

- 1) punktowe (emisja z pojedynczych źródeł, najczęściej z wysokich kominów),
- 2) liniowe (np. szlaki komunikacyjne),
- 3) powierzchniowe (emisja z wielu różnorodnych źródeł, np. z obszarów zamieszkałych).
Do źródeł powierzchniowych zalicza się źródła powodujące tzw. „niską emisję” – emisję pyłów i gazów do atmosfery z emitorów znajdujących się na wysokości do 40 m.

⁵ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za lata 2022-2023, Pszów 2024.

C. Ze względu na postać w jakiej zostały uwolnione do atmosfery:

- 1) zanieczyszczenia pierwotne, które występują w powietrzu w takiej postaci, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery,
- 2) zanieczyszczenia wtórne, będące produktami przemian fizycznych i reakcji chemicznych, zachodzących między składnikami atmosfery i jej zanieczyszczeniem (produkty tych reakcji są niekiedy bardziej szkodliwe od zanieczyszczeń pierwotnych) oraz pyłami uniesionymi ponownie do atmosfery po wcześniejszym osadzeniu na powierzchni ziemi⁶.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył PM10 i PM2,5	spalanie paliw, transport samochodowy, pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał
B(a)P	spalanie paliw, produkt uboczny spalania drewna i odpadów oraz produkcji koksu i stali
SO₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO_x(suma tlenków azotu)	spalanie paliw w wysokich temperaturach, procesy technologiczne
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O₃ (ozon)	powstaje naturalnie w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu i lotnych związków organicznych
Dioksyne	spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	spalanie paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa, torf), dymy z zakładów przemysłowych i domowych kotłowni, spaliny samochodowe i ścieranie opon, duże awarie w przemyśle naftowym

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

- **Pył zawieszony** – są to cząstki unoszące się w powietrzu, m.in. tzw. czarny węgiel (głównie drobiny węgla w czystej postaci), pył oraz skroplone cząstki niektórych substancji chemicznych. W zależności od rozmiaru tych cząstek wyróżnić można PM2,5 – cząstki o średnicy do 2,5 µm, czyli do 2,5 tysięcznych milimetra (uważane przez WHO za najbardziej szkodliwe dla człowieka zanieczyszczenie atmosferyczne) oraz PM10 - cząstki o średnicy do 10 µm, będące mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne. Pyły mogą powodować choroby układu oddechowego, problemy z oddychaniem, zapalenie płuc, oskrzeli,
- **Benzo(a)piren** – powoduje raka płuc, problemy z oddychaniem oraz podrażnienie oczu, nosa i gardła,
- **Dwutlenek siarki** – powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie wydolności dróg oddechowych,

⁶ Stepnowski P., Synak E., Szafranek B., Kaczyński Z.: Monitoring i analiza zanieczyszczeń środowiska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2010.

- **Tlenki azotu** – powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach,
- **Tlenek węgla** – ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odporność immunologiczną organizmu,
- **Ozon** – w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela, a także zmniejsza odporność na infekcje,
- **Dioksyny** – kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy,
- **WWA** – najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby, a także zmniejszać odporność immunologiczną organizmu.

5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów

Poniżej dokonano analizy źródeł zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujących na terenie gminy Pszów (energetyczne, przemysłowe, komunikacyjne oraz komunalno-bytowe).

1. Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych (gaz ziemny, olej lekki) i produkcja energii stanowi jeden z najbardziej niekorzystnych dla środowiska rodzajów działalności człowieka. Wynika to zarówno z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.

System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej pokrywane są głównie z małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania. Głównym źródłem ciepła dla tych instalacji są paliwa stałe. Ciepło systemowe na terenie gminy Pszów wytwarzane jest w Ciepłowni Anna zarządzanej przez Oddział Zakład Elektrociepłowni będący jednostką organizacyjną Polskiej Grupy Górniczej (PGG). Nośnikiem ciepła jest woda gorąca o maksymalnych parametrach zasilania i powrotu 135°C/75°C. Poprzez sieć ciepłowniczą do odbiorców dostarczana jest woda grzewcza o stałych i zmiennych parametrach.

Tabela 5. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	2024
Długość sieci ciepłowniczej	km	12,605	12,605	12,605
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	106	107	109
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków użyteczności publicznej	szt.	11	11	12
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków gospodarczych, handlowych, usługowych	szt.	20	20	21
Ludność korzystająca z sieci ciepłowniczej (ilość gospodarstw domowych)	szt.	1 937	1 938	1 940
Sprzedaż energii cieplnej ogółem	GJ	68 292	63 556	60 432

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

Tabela 6. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna

Kotłownia	Ciepłownia Anna	
Typ kotła	WRm-12	WR-4
Rodzaj paliwa	węgiel kamienny	węgiel kamienny
Wydajność nominalna	12,0 MWt	4,0 MWt
Sprawność nominalna	84%	84%
Rodzaj odpylania	Bateria cyklonów z modulem filtrów workowych	Odpylacz przelotowy jednostopniowy i bateria cyklonów z filtrem workowym
Sprawność odpylania	98%	99,2%
Wysokość kominów	110 m (użytkowany, 78,45 m (nieużytkowany))	

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

W latach 2026-2030 PGG S.A. Oddział Zakład Elektrociepłownie planuje modernizację Ciepłowni Anna polegającą na zastąpieniu kotłów węglowych przez kotły zasilane gazem ziemnym. Realizacja tej inwestycji będzie możliwa dopiero po zakończeniu przez operatora GAZ-SYSTEM S.A. rozbudowy i modernizacji infrastruktury przesyłowej gazu umożliwiającej dostawy odpowiedniej ilości paliwa na potrzeby PGG. W przypadku braku możliwości technicznych warunków przyłączenia do sieci gazowej rozważana będzie budowa kotłów biomasowych. Na terenie Pszowa nie planuje się rozbudowy sieci ciepłowniczej, jedynie planowana jest odcinkowa wymiana sieci ciepłowniczej napowietrznej na sieć w technologii preizolowanej⁷.

Ponadto Ciepłownia Rydułtowy dostarcza ciepło do budynku Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. oddział Pszów. Długość sieci ciepłowniczej na terenie Pszowa wynosi 0,597 km, a sieci cieplnej przesyłowej 0,495 km i na przestrzeni ostatnich lat nie uległa zmianie⁸.

⁷ Dane z PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie.

⁸ Dane z Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o.

Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów

Sieć ciepłownicza nr 2 zasilana z Ciepłowni „Anna”

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

System gazowniczy

Na obszarze miasta zlokalizowana jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia, przesyłająca gaz wysokometanowy, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach.

Tabela 7. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów

Nazwa	DN* [mm]	PN* [MPa]	MOP* [MPa]	Rok budowy
Radlin – Racibórz				
Fragment nitki głównej	300	1,6	-	1986
Odgałęzienie do stacji gazowej Pszów ul. Kraszewskiego	200	1,6	-	1996
	100	1,6	-	1996
	100	-	2,0	2004
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Andersa	80	1,6	-	1996
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Traugutta	250	1,6	-	1986
	80	1,6	-	1996

źródło: GAZ-SYSTEM Oddział w Świerklanach

*DN – średnica,

PN – ciśnienie nominalne,

MOP – maksymalne ciśnienie robocze.

Na terenie Pszowa znajdują się także 3 stacje gazowe: przy ul. Andersa (przepustowość 130 m³/h), Kraszewskiego (75 m³/h) i Traugutta (1 800 m³/h). Uzgodniony przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Plan Rozwoju GAZ-SYSTEM S.A. na lata 2024-2033 zakłada realizację zadania inwestycyjnego pn.: „Modernizacja gazociągu Radlin – Racibórz”⁹.

Sieć dystrybucyjną na terenie gminy Pszów obsługuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Dystrybucyjna sieć gazowa zasilana jest z dwóch stacji II stopnia: Pszów ul. Konopnickiej Q=3 000 m³/h oraz Pszów ul. Kościuszki Q=1 200 m³/h.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców z terenu miasta. Rozbudowa sieci gazowej jest realizowana na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb w ramach procesu przyłączeniowego, a wszelkie inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej będą realizowane w miarę występowania przyszłych potencjalnych odbiorców i spełnienia warunków technicznych podłączenia do sieci gazowej oraz warunku opłacalności ekonomicznej. Gazociągi są systematycznie kontrolowane pod względem bezpieczeństwa i na bieżąco są usuwane awarie. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego. Sieci gazowe, których stan techniczny budzi wątpliwości są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych.

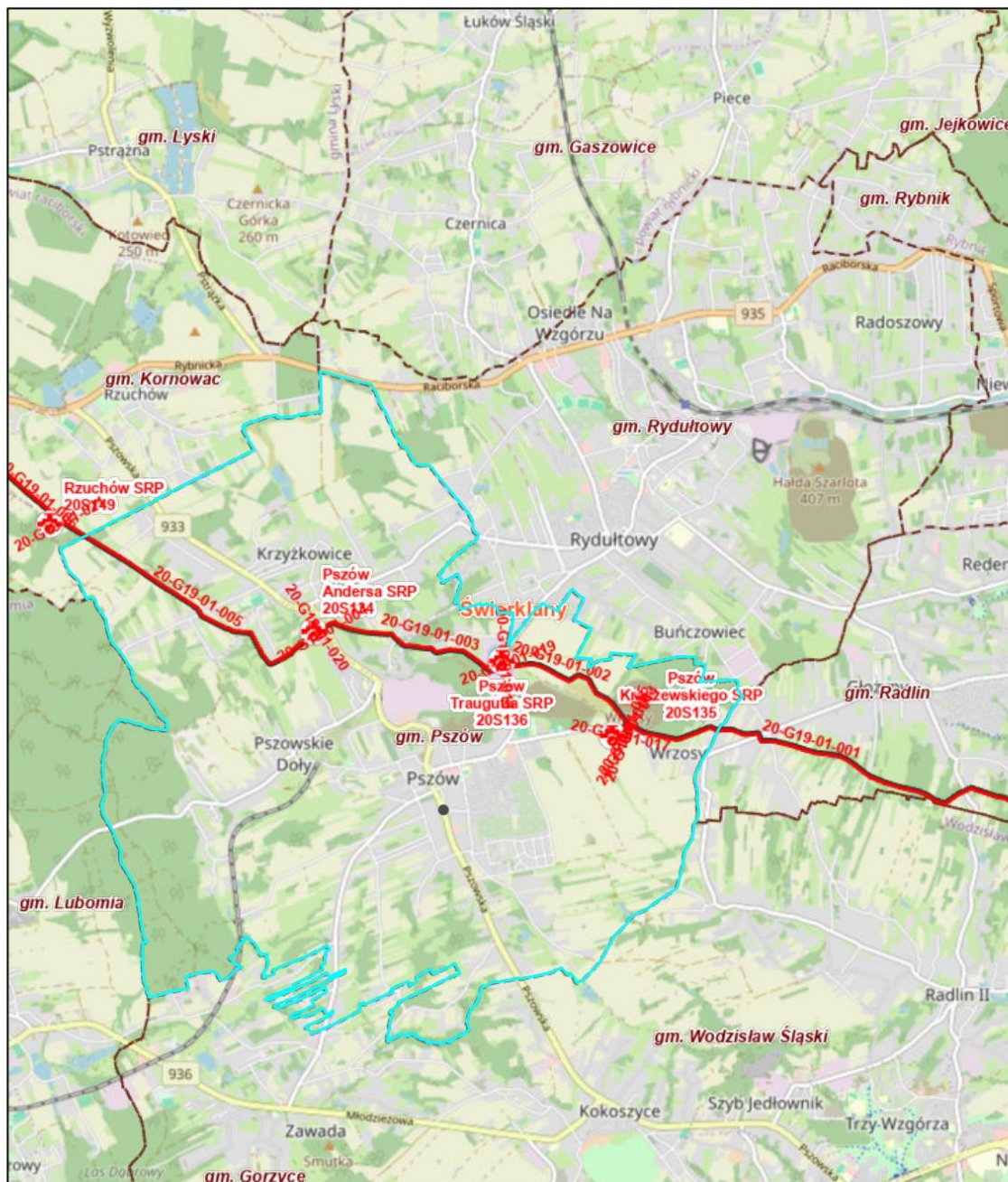
Plan Rozwoju na lata 2024-2028 PSG zawiera zadania związane z modernizacją i odtworzeniem sieci gazowej z terminem realizacji w latach 2026-2028 : Pszów ul. Miarki etap II, SRP Pszów ul. Konopnickiej ¹⁰.

⁹ Dane od GAZ-SYSTEM.

¹⁰ Dane z PSG.

Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów

Infrastruktura GAZ-SYSTEM S.A.

13.10.2025, 14:27:33

Segment rur gazociągu (1SEGR)

— w eksploatacji

Stacja gazowa (1STAG)

⊕ w eksploatacji

Oddziały

gminy

województwa

1:72 224
0 0,4 0,8 1,6 mi
0 0,5 1 2 km

© OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

Portal GIS
GAZ-SYSTEM S.A.

źródło: GAZ-SYSTEM

Tabela 8. System gazowniczy na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem	m	34 879	34 743	41 412
Długość sieci przesyłowej	m	6 750	6 750	6 750
Długość sieci dystrybucyjnej	m	28 129	27 993	34 662
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	416	421	507
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	401	405	486
Odbiorcy gazu	gosp.	1 013	1 036	1 064
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	241	282	324
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem	MWh	5 025,6	5 476,3	6 085,6
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	4 142	4 794,6	5 536,0
Ludność korzystająca z sieci gazowej	[os.]	3 248	3 275	3 320
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	[%]	24,8	25,2	25,8

źródło: GUS, PSG

2. Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych. Eksploatacja instalacji powodującej wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia. Podobnie dla instalacji przemysłowych, których eksploatacja może powodować znaczne zanieczyszczenia poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości wydawane są pozwolenia zintegrowane określające zasady korzystania ze środowiska.

Starosta Wodzisławski wydał pozwolenie na wprowadzania gazów i pyłów do powietrza dla następującego podmiotu na terenie gminy Pszów:

- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Ciepłownia Anna w Pszowie, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik¹¹.

3. Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnegoTransport samochodowy

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie gminy nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury poprzez szukanie nowych rozwiązań w transporcie i infrastrukturze drogowej.

¹¹ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja tlenków azotu oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport jest uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w tabeli.

Tabela 9. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Motoryzacja a środowisko, J. Jakubowski

Sieć komunikacyjna gminy Pszów składa się z następujących traktów samochodowych:

- droga wojewódzka nr 933 relacji Rzuchów – Wodzisław Śląski – Jastrzębie-Zdrój – Pszczyna – Oświęcim – Chrzanów, o długości na terenie Pszowa 5,8 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 20,35 km, scharakteryzowane poniżej w tabeli¹²,
- drogi gminne o łącznej długości 30,8 km, w tym o nawierzchni twardej 29,8 km¹³.

¹² Dane z PZD.

¹³ Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Tabela 10. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów

Droga	Długość [m]	Km od	Km do	Ulica	Ocena ogólna – udział [%]			
					klasa			
					A	B	C	D
P5014 S	1 342	0+000	1+342	Kołątaja	11,18	7,45	6,86	74,52
5015S	2 479	0+778	3+257	Paderewskiego	0,00	22,55	18,96	58,49
5023S	1 750	0+000	1+750	Armii Krajowej	14,29	31,89	42,40	11,43
5024S	2 044	0+000	2+044	Traugutta	44,03	31,80	11,94	12,23
5028S	1 810	0+000	1+810	Kraszewskiego	5,52	8,29	8,84	77,35
5030S	1 380	0+000	1+380	Niedurnego	0,00	0,00	3,23	96,77
5031S	1 705	0+000	1+705	Łukasiewicza, Bohaterów Westerplatte	1,37	21,77	21,96	54,89
5032S	835	0+000	0+835	Staffa	0,00	58,08	17,96	23,95
5033S	737	0+000	0+737	Dygasińskiego	0,00	27,18	36,41	36,41
5034S	1 418	0+000	1+418	Lubomska	0,00	3,53	22,43	74,05
5035S	1 964	0+000	1+964	Grota-Roweckiego	0,00	0,00	8,33	91,67
5036S	2 885	2+763	5+648	Karola Miarki	82,01	17,99	0,00	0,00

źródło: PZD

*A – stan dobry,
 B – stan zadowalający,
 C – stan niezadowalający,
 D – stan zły.

Określenie stanu technicznego dróg powiatowych na terenie gminy Pszów wykonano w oparciu o przegląd stanu nawierzchni przeprowadzony w roku 2023.

Transport kolejowy

Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia była wykorzystywana przez KWK Anna. Od 2012 r. wyłączona jest z eksploatacji, stąd nie występują emisje zanieczyszczeń pyłowych związane z ruchem pociągów.

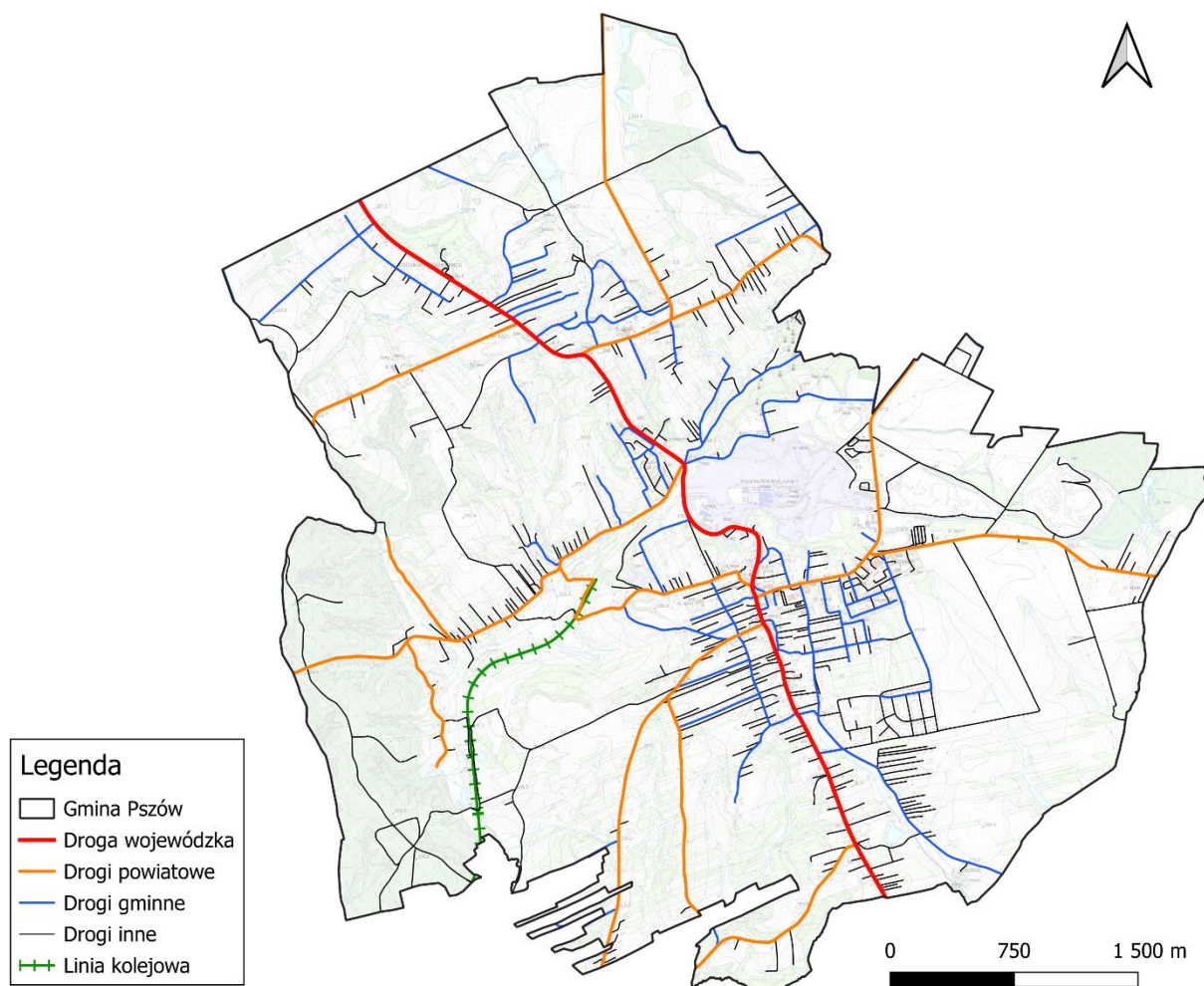
Komunikacja miejska

Usługę związaną z prowadzeniem komunikacji miejskiej na terenie gminy Pszów realizuje Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju, którego Miasto Pszów jest członkiem. Na terenie Pszowa na dzień 31.12.2024 r. funkcjonowało 5 linii autobusowych należących do MZK (linie o numerach: 201, 202, 203, 204, 210). Ponadto, funkcjonują połączenia autobusowe linii nr C1, C2, C3 oraz C4, należące do Komunikacji Miejskiej w Wodzisławiu Śląskim, a także linie autobusowe organizowane przez Powiat Wodzisławski, łączące Pszów z Raciborzem oraz linia nr 44 Gorzyce-Rydułtowy przez Pszów. Kursuje także autobus linii nr 10, obsługiwanej przez Komunikację Miejską Rybnik Sp. z o.o. Kursują też autobusy prywatnych linii należących do firm: Sindbad, Eko-Okna i Przedsiębiorstwa Usługowego AGROS¹⁴. Na terenie miasta funkcjonuje 6 przystanków autobusowych¹⁵.

¹⁴ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025.

¹⁵ Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Transport rowerowy – bezemisyjny

Drogi rowerowe poprawiają mobilność mieszkańców i ułatwiają decyzję o rezygnacji z korzystania z samochodu. Rower na obszarach wiejskich jest tanim i wygodnym środkiem transportu. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. długość ścieżek rowerowych na terenie gminy Pszów wynosiła 1,9 km, będących pod zarządem Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

4. Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównym źródłem tego rodzaju zanieczyszczenia powietrza może być spalanie paliw stałych tj. węgla złej jakości i mokrego drewna oraz spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych. Szczególny wzrost zanieczyszczeń z palenisk domowych odczuwalny jest w sezonie grzewczym. Zjawisku sprzyja tzw. inwersja termiczna oraz niska temperatura i bezwietrzne dni. Wzrasta wtedy stężenie zanieczyszczeń głównie takich jak: B(a)P oraz pyły PM10 i PM2,5.

Miasto Pszów udzielało dofinansowań na realizację inwestycji związanych z modernizacją systemu grzewczego, polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym, niespełniających wymagań klasy 5 i wyższej. Zasady i tryb udzielania ww. dofinansowań reguluje Uchwała nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r.

w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej oraz Uchwała nr XIV/98/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej. W 2022 roku udzielono 91 dofinansowań, w 2023 roku 52 dofinansowania, a w 2024 roku 20 dofinansowań.

Upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Pszów w asyście funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pszowie przeprowadzają kontrole przestrzegania przez mieszkańców miasta spalania paliw stałych pod kątem odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej. W 2022 roku przeprowadzono łącznie 43 takie kontrole, w 2023 roku 39 kontroli, natomiast w 2024 roku 36 kontroli palenisk, które w części zakończyły się postępowaniami mandatowymi¹⁶.

Program „Czyste Powietrze”

Celem programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, który ruszył we wrześniu 2018 r., jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Wnioski są składane indywidualnie przez właścicieli budynków mieszkalnych do Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Miasto Pszów na podstawie porozumienia podpisanego z WFOŚiGW w Katowicach prowadzi punkt konsultacyjno-informacyjny „Czyste Powietrze” dla mieszkańców miasta.

W 2024 roku ze środków Programu „Czyste Powietrze” dofinansowano 63 nieruchomości z terenu miasta Pszów w których dokonany wymiany nieefektywnego źródła ciepła. Zamontowano następując źródła ciepła:

- 14 kotłów na paliwo stałe,
- 25 kotłów gazowych,
- 23 pompy ciepła,
- 1 węzeł cieplny.

W przypadku 11 nieruchomości dofinansowano montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej. W 48 budynkach przeprowadzono prace polegające na dociepleniu budynku i/lub wymianie stolarki okiennej-drzwiowej. Wśród nich w 30 budynkach wykonano docieplenia przegród, a w 18 przypadkach dokonano jedynie wymiany stolarki okiennej-drzwiowej¹⁷.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu z realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego w 2024 r. zlikwidowano 69 pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe i przeprowadzono termomodernizację 73 budynków¹⁸.

¹⁶ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025. Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za lata 2022-2023, Pszów 2024.

¹⁷ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

¹⁸ Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

Uchwała antysmogowa

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 7 kwietnia 2017 r. przyjął Uchwałę nr V/36/1/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W przypadku instalacji, które dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania dopuszcza się wyłącznie użytkowanie instalacji (kotłów), które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z klasą 5 pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza według normy PN-EN 303-5:2012. Wprowadzone ograniczenia dotyczące wymogu eksploatacji instalacji spełniających minimalne standardy emisyjne zgodne z klasą 5 obowiązują od 1 września 2017 r. Wyjątkami są instalacje, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r., wówczas ww. ograniczenia obowiązują:

- od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

W przypadku instalacji, które wydzielają ciepło lub wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika (np. kominki, piece), dopuszcza się do eksploatacji wyłącznie urządzenia, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE. Wprowadzone ograniczenia w przypadku wyżej wymienionych instalacji, które powinny spełniać ww. wymogi, obowiązywać będą od 1 stycznia 2023 r., chyba, że ich eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r. i instalacje te osiągają sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu.

Zakres uchwały obejmuje również ograniczenia dotyczące spalanych paliw. Zgodnie z uchwałą od 1 września 2017 roku zakazane jest na terenie województwa śląskiego stosowanie w instalacjach, w których następuje spalanie paliw stałych:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15%,
- biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%¹⁹.

¹⁹ Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r.

5. Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zawiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

5.1.3. Jakość powietrza

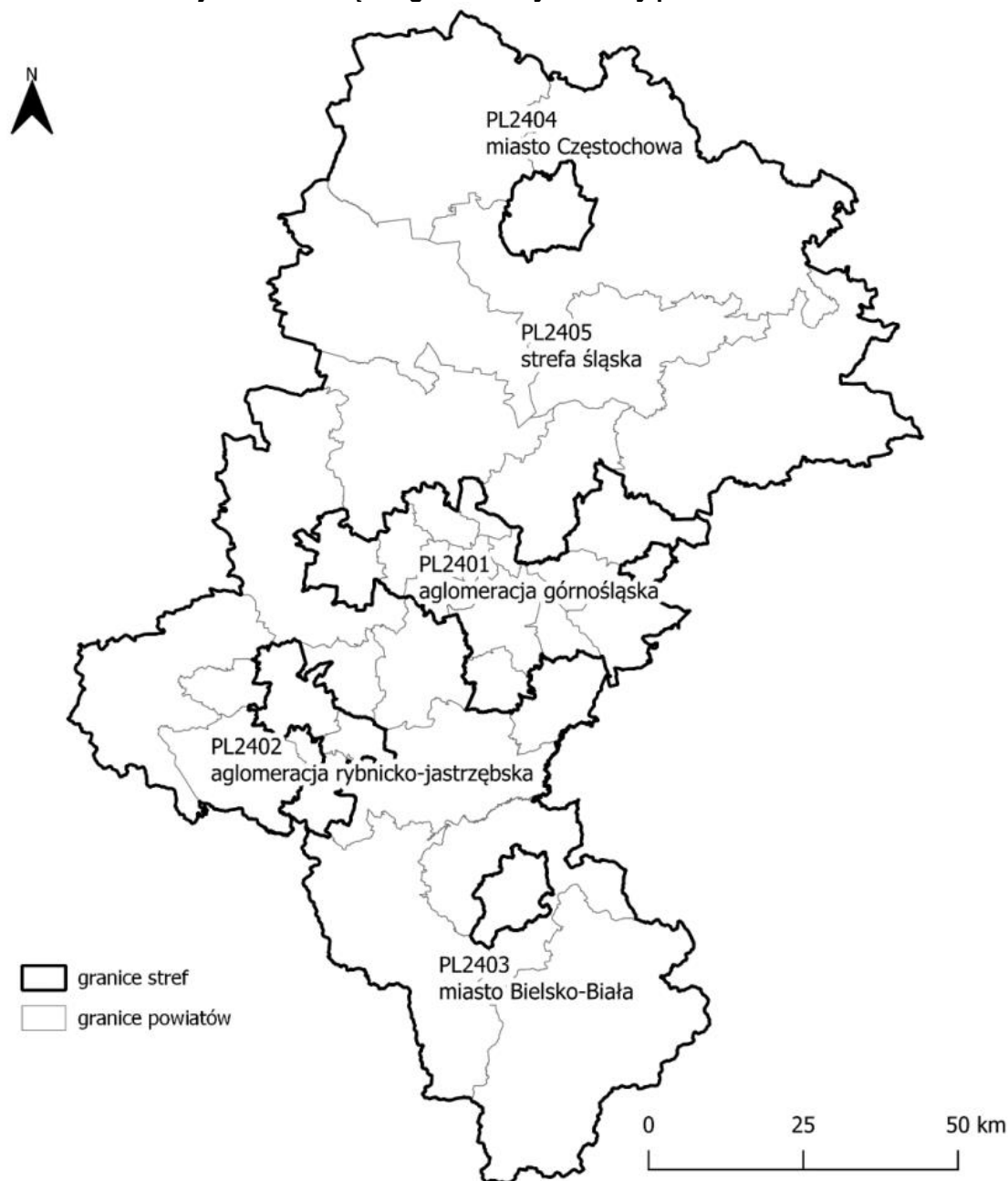
Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1576) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo śląskie zostało podzielone na 5 stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa oraz strefa śląska w skład której wchodzi gmina Pszów.

Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2024 r., poz. 870).

W 2024 r. monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony był za pomocą 30 stacji pomiarowych. Pomiary dotyczyły zakresu stężeń dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM_{10} . W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO_2), tlenku azotu (NO) i ozonu (O_3). Na terenie gminy Pszów nie znajdują się stacje pomiarowe, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy

w województwie śląskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej, ponieważ metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. W odniesieniu do wszystkich modelowanych zanieczyszczeń wyniki modelowania stanowiły podstawę do obiektywnego szacowania przestrzennego rozkładu stężeń oraz zasięgu obszarów przekroczeń. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Pszów, za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji – w Wodzisławiu Śląskim.

Tabela 11. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji

Zanieczyszczenie	Poziom dopuszczalny	Wartość [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		
		2022	2023	2024
Dwutlenek azotu	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	14-16	13-16	13-15
Dwutlenek siarki	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – ochrona roślin	7-9	6-7	5-7
Pył zawieszony PM10	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28-35	21-29	26-35
Pył zawieszony PM2,5	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	22-25	16-20	18-20
Benzen	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	1-2	1	1
Ołów	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,02	0,01	0,01
Arsen	6 ng/ m^3	1	0,7-1,7	0,6-1,1
Kadm	5 ng/ m^3	0,4	0,4	0,3
Nikiel	20 ng/ m^3	4,0	7,0	0,9
Benzo(a)piren	1 ng/ m^3	3-7	2-4	2-9
Tlenek węgla	10 ng/ m^3	0,4	0,3	0,4

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

Zgodnie z powyższym, w latach 2022-2024 na terenie gminy Pszów nie wystąpiły przekroczenia w zakresie zanieczyszczeń gazowych (dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla), metali zawartych w pyłe zawieszonym PM10 (ołów, arsen, kadm, nikiel). Dla wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenie miało miejsce w 2022 r., w latach 2023-24 nie wystąpiło przekroczenie w tym zakresie.

Kryteria klasyfikacyjne dla pyłu zawieszonego PM10 w celu ochrony zdrowia ludzi obejmują poziom dopuszczalny stężeń średnich rocznych 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz dobowy poziom dopuszczalny wraz z dopuszczalną częstością przekraczania wynoszącą 35 dni dla stężeń dobowych przekraczających 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych w latach 2022-2024 nie zostały przekroczone stężenia średnioroczne. W strefie śląskiej liczba dni z przekroczeniami w 2022 r. wyniosła od 0 do 75 (kryterium przekroczone), a w 2023 roku od 3 do 31, kryterium dotyczące 35 dni nie zostało przekroczone. W 2024 roku liczba dni wyniosła od 6 do 36, wobec powyższego kryterium zostało przekroczone, strefa śląska została zakwalifikowana do klasy C. W latach 2022-2024 średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na terenie gminy przekroczyły poziom docelowy²⁰.

²⁰ Dane z RWMS GIOŚ w Katowicach.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Tabela 12. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza

Poziom stężen	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane dziaania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀),	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)		działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

źródło: GIOŚ

Należy pamiętać o tym, że przypisanie klasy C nie oznacza złej jakości powietrza na obszarze całej strefy. Może oznaczać lokalne występowanie przekroczeń określonej substancji, nazywane obszarem przekroczeń.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas dla strefy śląskiej za ostatnie lata z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia i roślin, zostało przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 13. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2022	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	C1**
2023	A	A	A	A	A*	A	A	A	A	A	C	A1**
2024	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	A1**

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

* Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza (obowiązująca do końca 2019 r.) strefa uzyskała klasę A

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024*

Tabela 14. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

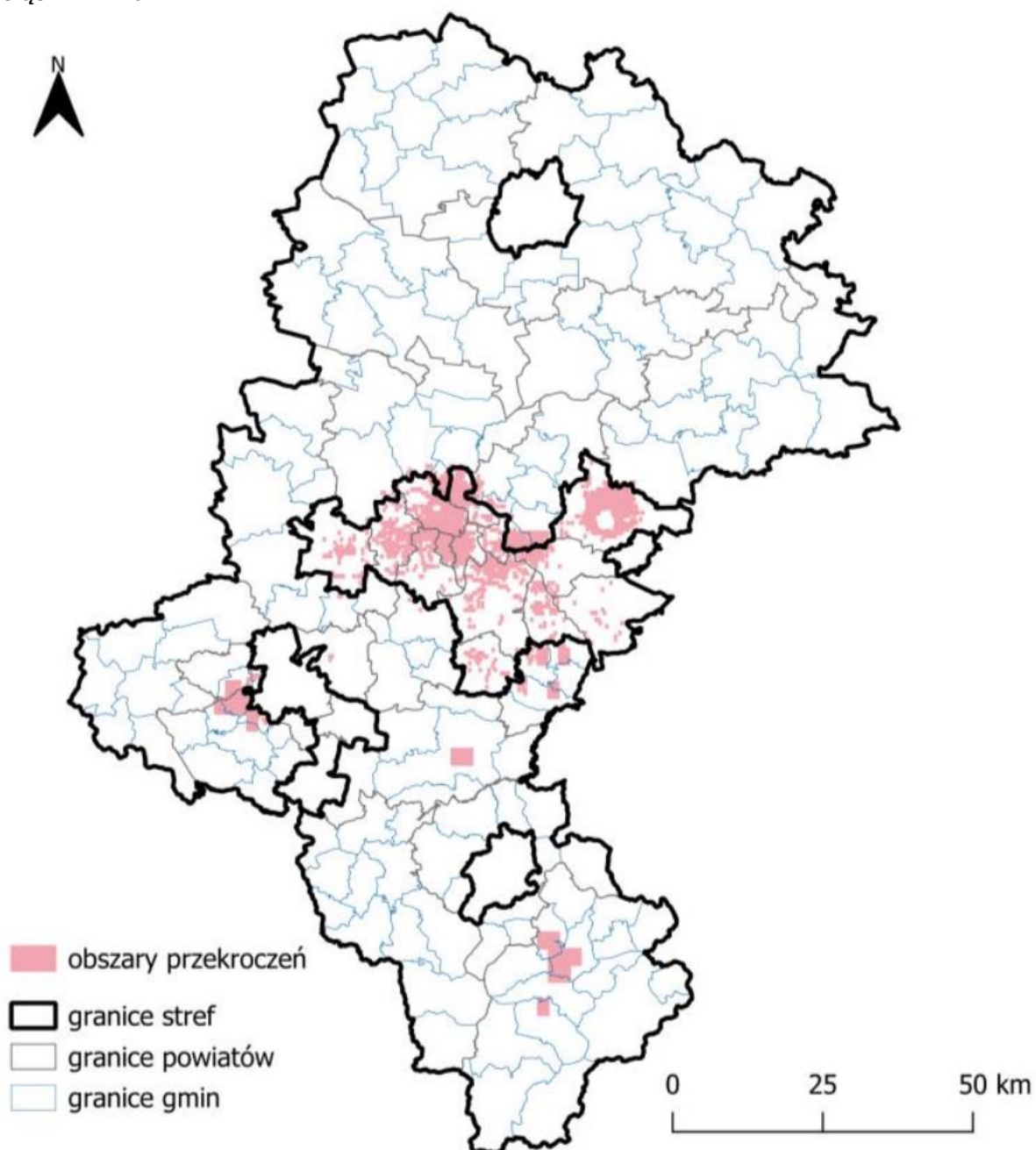
Rok	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2022	A	A	A*
2023	A	A	A*
2024	A	A	A*

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024*

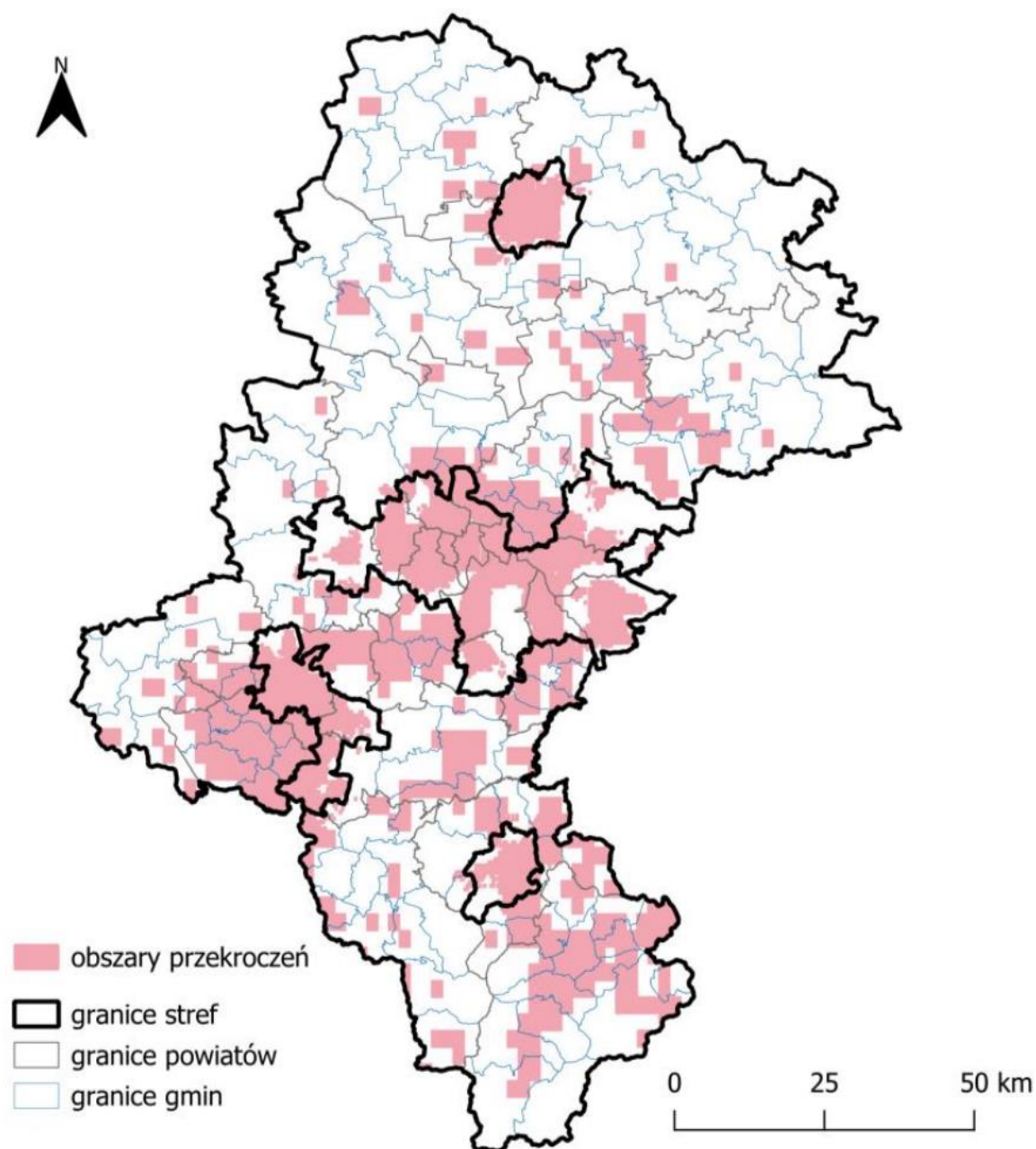
Na poniższych rysunkach zaprezentowano zasięg przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i docelowego benzo(a)pirenu na terenie województwa śląskiego.

Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM₁₀ w województwie śląskim w 2024 r.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024*

Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2024 r.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Gmina Pszów została zaliczona do obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ – 3,6 km² powierzchni gminy, co stanowi 17,6% całkowitej powierzchni, oraz przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu – 20,4 km² powierzchni gminy, co stanowi 99,5% całkowitej powierzchni²¹.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania

²¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024, RWMS GIOŚ, Katowice 2025.

i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna). Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin²².

5.1.4. Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako różnica wysokości poziomu wody na dwóch stanowiskach. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin), wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony

²² Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

przyrody: obszary Natura 2000), prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Pszów leży w strefie IV (mało korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 10. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

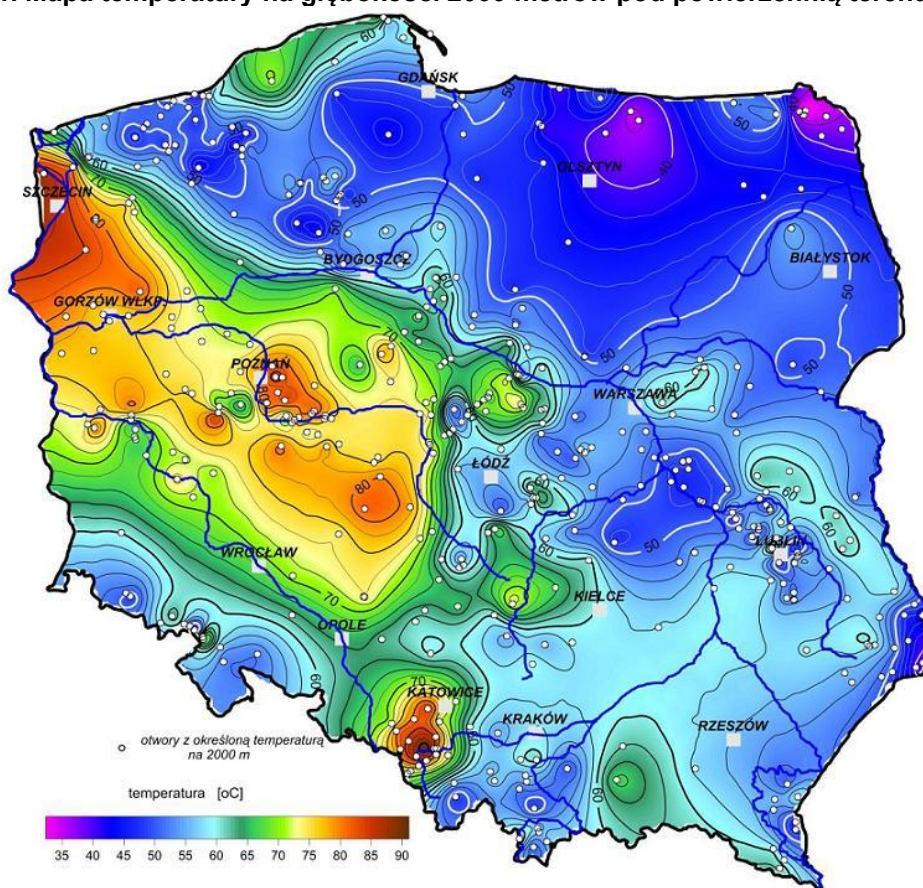

źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie i pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdolne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością wykonania kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Wykorzystanie energii geotermalnej jest nieefektywne ekonomicznie na terenie miasta. Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 11. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

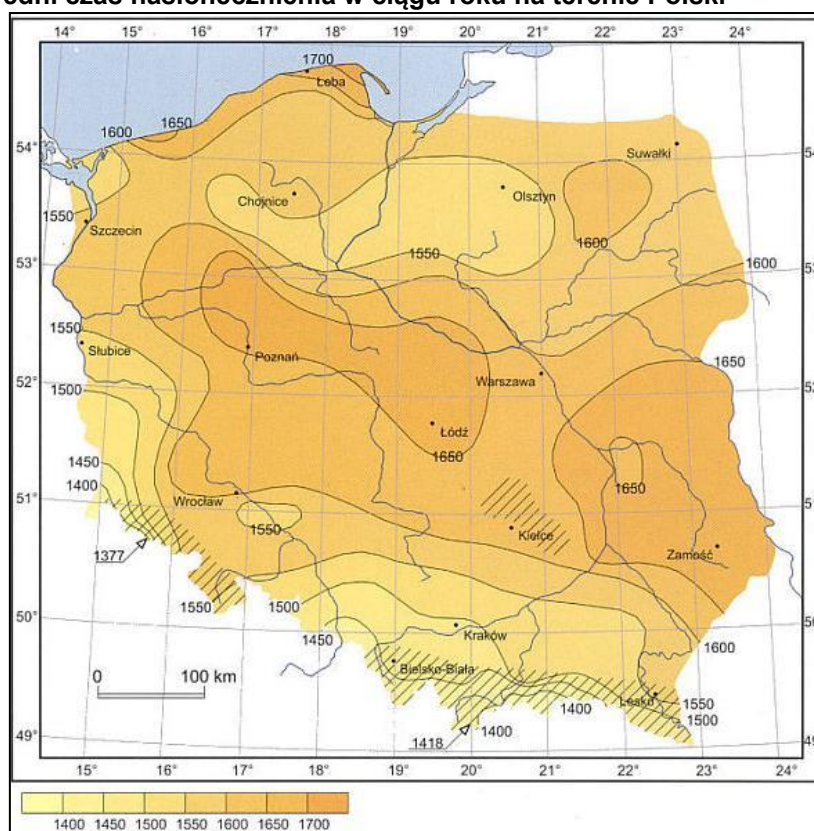

źródło: PIG-PIB

Energia słońca

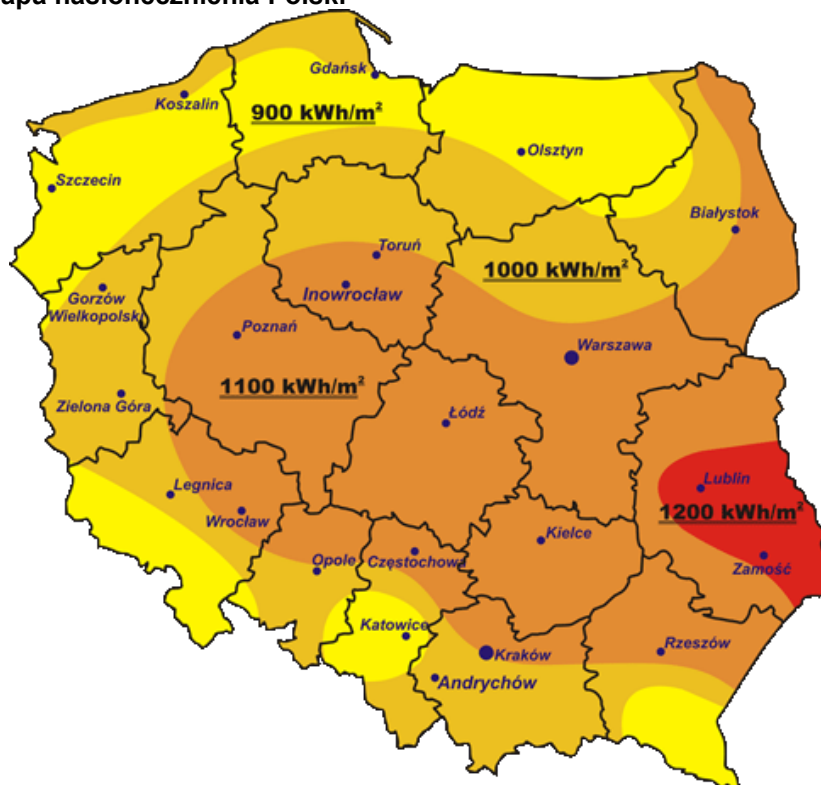
Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób – do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 12. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 13. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Pszów zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 100 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie całej gminy szacowane jest na 1 450 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy określane są jako korzystne.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areалу upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemysłowy i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi

pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych.

Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o niskoemisyjnym sposobie jej produkcji.

Instalacje OZE na terenie gminy Pszów

Instalacje fotowoltaiczne znajdują się na następujących budynkach należących do Miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 12 – moc 39,69 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Pszowie, ul. Karola Miarki 16a – moc 21,06 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Pszowie, ul. Armii Krajowej 54 – moc 19,85 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Pszowie, ul. Niepodległości 99 – moc 39,69 kWp,
- Przedszkole nr 2 im. Pszowskich Krasnali w Pszowie, Osiedle Józefa Tytki 8 – moc 12,96 kWp,
- Przedszkole nr 3 w Pszowie, ul. Władysława Andersa 16 – moc 29,97 kWp,
- Przedszkole nr 4 w Pszowie i OSP, ul. Oskara Kolberga 27 – moc 10,53 kWp,
- Urząd Miasta Pszów, ul. Pszowska 534 – moc 10,53 kWp,
- Boisko Orlik, ul. Kraszewskiego (za osiedlem. J. Tytki) – moc 18,55 kWp oraz magazyn energii o pojemności 15 kWh,
- Miejski Ośrodek Kultury w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 1 – moc 32,81 kWp oraz magazyn energii o pojemności 20 kWh.

W 2023 r. zamontowano 68 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 287,645 kWp w ramach realizowanego przez Miasto projektu pn.: „Montaż instalacji OZE na budynkach mieszkalnych w Gminie Pszów”²³.

Liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej Tauron Dystrybucja S.A. mających zawarte umowy na terenie gminy Pszów na koniec 2024 r. wynosiła:

- do 10 kW – 729 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 4 631,155 kW,
- powyżej 10 kW – 60 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 1 047,529 kW²⁴.

5.1.5. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA 2.0, zamieszczonymi w *Raporcie skróconym zmiany temperatury i opady na obszarze Polski w warunkach przyszłego klimatu do roku 2100*, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się do 2100 r. średniej rocznej temperatury o 1,3° (umiarkowany scenariusz) lub o ponad 3°C (scenariusz ekstrapolacyjny), liczby dni upalnych (z temperaturą maksymalną powyżej 30°C), nocy tropikalnych (z temperaturą minimalną powyżej 20°C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego

²³ Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

²⁴ Dane od Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań Gminy jest zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zarówno dorosłych jak i dzieci i młodzieży. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w województwie śląskim funkcjonują stacje pomiarowe, które prowadzą monitoring w sposób automatyczny lub manualny.

5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczone powietrze, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, podejmowane przez mieszkańców działania związane z poprawą jakości powietrza – wymiana kotłów, termomodernizacje. 	<ul style="list-style-type: none"> utrzymujące się wysokie stężenia zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM10 i benzo(a)pirenem, występowanie zjawisk ekstremalnych takich jak intensywne opady deszczu oraz występowanie fal upałów i susz.

5.1.7. Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzone przez Gminę programy dotacyjne dla mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła. 2. Realizacja inwestycji z zakresu modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej, wymiany urządzeń grzewczych oraz instalacji OZE. 3. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej. 4. Funkcjonująca, choć na niewielkim obszarze, sieć ciepłownicza. 5. Rozwijana stopniowo sieć gazowa. 6. Brak dużych emitorów (zakładów przemysłowych) zanieczyszczających powietrze. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dominujące systemy ogrzewania indywidualnego na kotły/piece niskiej efektywności. 2. Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczenia. 3. Niska efektywność energetyczna części budynków. 4. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i docelowych poziomów benzo(a)pirenu. 5. Niezadowalający stan techniczny części dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój niskoemisyjnych technologii wytwarzania energii cieplnej. 2. Termomodernizacja budynków. 3. Realizacja zapisów uchwały antysmogowej i dokumentów strategicznych z zakresu ochrony powietrza. 4. Dostępność środków krajowych i unijnych na realizację inwestycji w zakresie ochrony powietrza. 5. Edukacja ekologiczna mieszkańców, promowanie OZE. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenia powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji. 2. Wysokie ceny przyjaznych środowisku nośników energii. 3. Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. 4. Wzrost natężenie ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi. 5. Napływowa emisja zanieczyszczeń.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy vibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu

akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalne poziomy hałasu, wg następujących wskaźników:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),
- L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB							
	Drogi lub linie kolejowe*				Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu			
	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45	45	40	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	64	59	61	56	50	40	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	65	56	55	45	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	70	65	68	60	55	45	55	45

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Pszów na przestrzeni lat ulega zwiększeniu. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Największy poziom hałasu może występować na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej. Drogę tę charakteryzuje duży udział pojazdów ciężkich. Drogi powiatowe i gminne charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich. Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na terenie gminy nie występują zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy stanowi uciążliwość dla mieszkańców terenów odległych nawet o 1 km. Hałas ten jest jednak znacznie mniej uciążliwy niż hałas drogowy. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie 300 m od linii kolejowej. Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia nie jest eksploatowana, stąd nie stanowi źródła hałasu.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych.

W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów gospodarczych na terenie gminy Pszów²⁵.

5.2.3. Stan środowiska akustycznego

Monitoring GIOŚ

Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. W ostatnich latach na terenie gminy Pszów nie prowadzono monitoringu hałasu w ramach PMŚ, zarówno drogowego, kolejowego, jak i przemysłowego²⁶.

Monitoring ZDW

ZDW realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Mapa nie objęła odcinków drogi wojewódzkiej na terenie gminy Pszów, natomiast jej monitoring na odcinkach w Wodzisławiu Śląskim i Mszanie wskazał, że powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem wynosi 0,107 km² wg wskaźnika L_{DWN} i 0,102 km² wg wskaźnika L_N, natomiast liczba zagrożonych hałasem mieszkańców wynosi 300 osób wg obu wskaźników²⁷.

²⁵ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim i Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach.

²⁶ Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

²⁷ Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok. Streszczenie w języku niespecjalistycznym, Wrocław 2022.

Monitoring PZD

Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2021 r. strategiczną mapę hałasu dla dróg powiatowych na terenie powiatu wodzisławskiego. Jest to pierwsze tego typu opracowanie.

Analizie poddano 18 odcinków 7 dróg powiatowych, w tym przebiegające przez gminę Pszów. Analizą objęte zostały pasy terenu o szerokości 2 x 300 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków dróg.

Tabela 16. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu

L.p.	Ulica	Nr drogi	Długość [m]	Km pocz.	Km końc.
1.	Traugutta	5024S	770	0+000	0+770
2.	Traugutta	5024S	1 274	0+770	2+044

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Średni dobowy ruch na powyższych odcinkach wynosi 22 244 pojazdów. Punkt pomiarowy był zlokalizowany przy ul. Władysława Jagiełły 1A w km 0+535, z prawej strony. Zmierzony poziom hałasu porze dziennej wyniósł 64,3 dB (poziom dopuszczalny 65 dB), a w porze nocnej 58,3 dB (poziom dopuszczalny 56 dB)²⁸.

Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_{DWN} [dB]					
	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	75-79,9	≥80
Liczba lokali ekspozycyjnych	100	300	200	<50	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	200	800	600	<50	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_N [dB]					
	50-54,9	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	≥75
Liczba lokali ekspozycyjnych	200	200	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	600	700	<0	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych na hałas [km ²]	0,0065	0	0	0

²⁸ Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, Kraków 2021.

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Liczba lokali ekspozycyjnych	100	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	200	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 20. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych na hałas [km ²]	0,0009	0	0	0
Liczba lokali ekspozycyjnych	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	<50	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Zapisy *Mapy* proponują prace remontowe na powyższym odcinku, planowane w ciągu 6-10 lat licząc od 2022 r.

5.2.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania ich skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów hałasu w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Dodatkowo zarządcy dróg sporządzają

co 5 lat mapy akustyczne terenów, na których eksploatacja obiektów komunikacyjnych może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> rozwój inwestycji drogowych, poprawa infrastruktury drogowej, 	<ul style="list-style-type: none"> dynamiczny przyrost liczby pojazdów i wzrost natężenia ruchu.

5.2.6. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu na terenie gminy – remonty, modernizacje, przebudowy dróg. Opracowane mapy akustyczne dla dróg powiatowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Występowanie dróg o niezadowalającym stanie technicznym. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Promowanie transportu rowerowego, zbiorowego. Dbanie o poprawny stan techniczny nawierzchni ciągów komunikacyjnych. Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych z największym natężeniem ruchu. Możliwość uzyskania wsparcia zewnętrznego w zakresie inwestycji transportowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Wysokie koszty realizacji inwestycji z zakresu modernizacji infrastruktury drogowej. Wzrost ilości pojazdów. Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów.

5.3. Pola elektromagnetyczne

Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego są: Ziemia (wytworząca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytworzące promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temperaturze przekraczającej temperaturę zera bezwzględnego.

Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego. Każde urządzenie zasilane energią elektryczną, czy to z sieci energetycznej, czy baterijne, wytwarza pole elektromagnetyczne. Sztuczne pole elektromagnetyczne może więc stanowić efekt zamierzony lub uboczny. Z wytwarzanym polem elektromagnetycznym mamy do czynienia w przypadku wszystkich urządzeń radiowych czy mikrofalowych. Należą do nich zarówno duże obiekty, takie jak nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne, jak również zdecydowanie mniejsze urządzenia, m.in. CB radio, radiotelefony wykorzystywane np. przez służby ratunkowe, telefony komórkowe, piloty do zdalnego sterowania (np. centralnym zamkiem w samochodzie lub bramą garażową), urządzenia do identyfikacji

radiowej RFID, punkty dostępowe sieci Wi-Fi, telefony bezsznurowe DECT, urządzenia wyposażone w interfejs Bluetooth. Szczególny rodzaj urządzeń celowo wytwarzających pole elektromagnetyczne stanowią urządzenia stosowane w medycynie: do diagnozowania pacjentów oraz w fizykoterapii i rehabilitacji.

Zgodnie z art. 121 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na zmniejszeniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Tabela 21. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

L.p.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448)

Oznaczenia:

f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”;

ND – nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

5.3.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Elektroenergetyka

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Pszów odbywa się na średnim napięciu 20 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznych WN/SN:

- 110/20kV Pszów (PSW) zlokalizowanej na terenie gminy Pszów,
- 110kV Rydułtowy (RYD) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy,
- 10/20/6kV Rydułtowy Leona (RYN) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy

Stacje te stanowią własność i są w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach. Sieć elektroenergetyczna 110 kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN pracuje w układzie zamkniętym. W związku z czym w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia stacji WN/SN. Ponadto istnieją również powiązania sieci na średnim napięciu między stacjami transformatorowymi, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od układu awaryjnego sieci. Przez teren gminy Pszów przechodzą również napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV, będące własnością i w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, następujących relacji:

- Pszów – Anna 1,
- Pszów – Moszczenica,
- Rydułtowy – Studzienna – Brzezina,
- Rydułtowy – Piaskowa,
- Rydułtowy – Pszów.

Na terenie gminy Pszów zlokalizowane są także istniejące:

- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) 20 kV,
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN),
- stacje transformatorowe SN/nN.

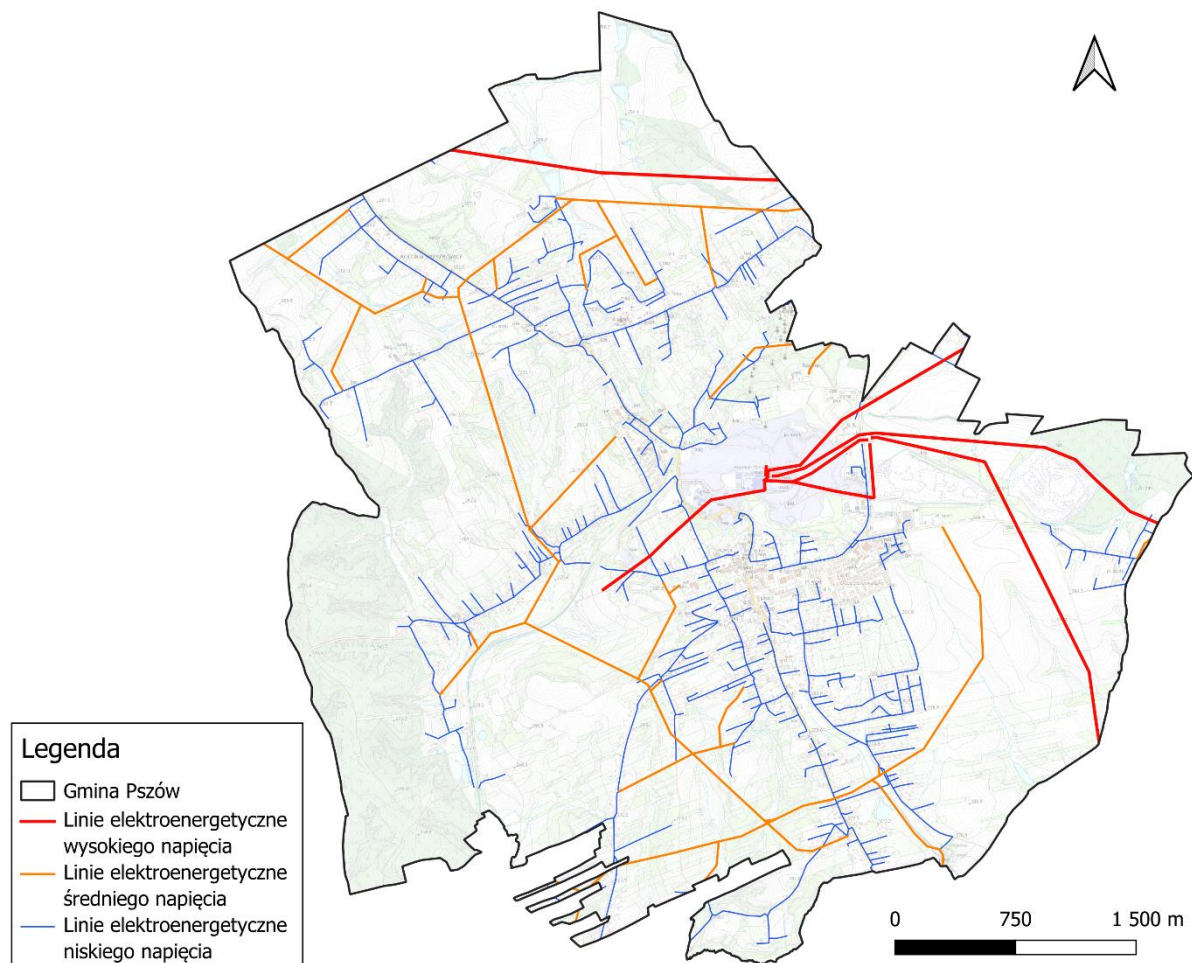
Stan techniczny sieci elektroenergetycznych WN, linii SN, nN oraz stacji transformatorowych będących własnością Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach ocenia się jako dobry.

Tabela 22. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)

Rodzaj linii	Wartość [km]
linie napowietrzne niskiego napięcia (nN do 1 kV)	71,19
linie kablowe niskiego napięcia (nN do 1 kV)	23,46
linie napowietrzne średniego napięcia (SN)	20,87
linie kablowe średniego napięcia (SN)	21,96
linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN)	8,85
linie kablowe wysokiego napięcia (WN)	0,00
Razem	146,33

źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Rysunek 14. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Tabela 23. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów

Liczba odbiorców i zużycie energii	2022		2023		2024	
	kk*	kd**	kk*	kd**	kk*	kd**
liczba odbiorców	5 210	279	5 248	285	5 234	295
zużycie energii [MWh]	12 386,35	5 039,806	11 498,23	5 227,834	11 299,98	4 577,300

* klienci kompleksowi – posiadający zawartą umowę na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej

** klienci dystrybucyjni – posiadający zawartą umowę tylko na dystrybucję energii elektrycznej

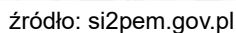
źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Tauron Dystrybucja S.A. zgodnie z Planem Rozwoju planuje do 2031 r. następujące zadania inwestycyjne na terenie gminy Pszów:

- Modernizacja zabezpieczeń i telemechaniki oraz zabudowa TR2 w SE Pszów ul. Traugutta,
- Przebudowa sieci nN zasilanych ze stacji przy ulicach Niepodległości, Majakowskiego, Kruczkowskiego,
- Przebudowa stacji przy ulicach Łukasiewicza, Witolda, Władysława Jagiełły, Paderewskiego, Bohaterów Westerplatte, Romualda Traugutta,
- Przebudowa stacji wraz ze zmianą lokalizacji, likwidacja odcinka linii napowietrznej SN od słupa nr 21092 do stacji W295, wpięcie stacji w ciąg kablowy SN ul. Długosza,

- ## Stacje bazowe telefonii komórkowej

Rysunek 15. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Plus BT22111	ul. Franciszka Chrószcza 22
Orange 35142N!	ul. ks. Pawła Skwary
T-Mobile 2178	

67

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Play WOD2911	ul. ks. Pawła Skwary 21
Orange 35227N!	ul. Jagiełły
T-Mobile 50227	

źródło: si2pem.gov.pl

5.3.2. Monitoring pól elektromagnetycznych

Od 2021 r. monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców – w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. Wartości dopuszczalne od 2020 r. wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Ostatnie wyniki na terenie gminy Pszów zaprezentowano w tabeli.

Tabela 25. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów

Lokalizacja punktu pomiarowego	Data pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]
Pszów, ul. Juranda	30.09.2021	1
	21.08.2023	<0,7

źródło: Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2021 i 2023 roku

Pomiary natężenia wykazały, że zmierzone wartości dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

Ponadto, zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach gminy Pszów, nie wykazano występowania takich terenów³⁰.

³⁰ Dane od RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

5.3.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów, a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów PEM w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. Badania prowadzi się w każdym mieście w dwuletnim cyklu pomiarowym oraz w każdej gminie wiejskiej w cyklu czteroletnim.

5.3.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> utrzymujące się bardzo niskie wartości pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych w wyniku rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej.

5.3.5. Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Znacznie niższy od dopuszczalnego poziom promieniowania PEM. Stały monitoring pól elektromagnetycznych. Dobry stan techniczny sieci elektroenergetycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> Lokalizacja potencjalnych źródeł PEM w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Stąła kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować PEM. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych lokalizacji źródeł PEM, w sposób jak najmniej negatywnie wpływający na mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> Wzmacnianie istniejących pól elektromagnetycznych przez nowe emitery. Dynamiczny rozwój telekomunikacji oraz wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną.

5.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest jednolita część wód. Jednolite części wód dzielimy na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

- **Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
 - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
 - sztuczny zbiornik wodny,
 - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
 - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

5.4.1. Wody powierzchniowe

Miasto Pszów położone jest w całości w zlewni rzeki Odry, jednak ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu jego obszar odwadniany jest przez cztery zlewnie II rzędu: Suminy, Syrynki, Olzy oraz Rudy. Północna część miasta, obejmująca rejon Krzyżkowic, znajduje się w zlewni Suminy, do której należą m.in. Suminka oraz Dopływ spod Krzyżkowic. Część centralna i południowa Pszowa odwadniana jest przez zlewnię Syrynki, obejmującą Syrynkę oraz Dopływ z Pszowa. Zlewnia Olzy obejmuje tereny położone w południowo-wschodniej części miasta, gdzie występują Jedłownicki Potok oraz Radliński Potok. Wschodnia część Pszowa, odwadniana przez Nacynę, należy natomiast do zlewni Rudy. Pszowa,

Do najważniejszych cieków na obszarze miasta zaliczają się: Dopływ spod Krzyżkowic, Jedłownicki Potok, Nacyna, Pszowski Potok, Sumina oraz Syrynka. Ze względu na źródłowy charakter miasta, cieki te mają najczęściej postać niewielkich strumieni lub potoków, a miejscami także rowów melioracyjnych.

Największym systemem hydrograficznym miasta jest Syrynka odwadniająca około 50% powierzchni Pszowa. Układ dolin Syrynki i jej dopływów jest stosunkowo rozbudowany, a same dopływy spływają dolinami z obszaru Pszowskich Dołów oraz południowo-zachodniej części miasta. Rzeka Sumina ma swoje źródła w północnej części Pszowa, na wysokości około 280 m n.p.m., po czym płynie w kierunku północno-zachodnim i opuszcza granice miasta na wysokości około 250 m n.p.m. Zbliżony przebieg posiada również Dopływ spod Krzyżkowic.

W południowo-wschodniej części miasta, zlokalizowane są obszary źródłkowe Jedłownickiego Potoku oraz Lesznicy. Oba cieki płyną w kierunku południowo-wschodnim i gdzie opuszczają teren miasta, a następnie łączą się ze sobą. W północno-wschodniej części Pszowa, na północ od osiedla Wrzosa oraz terenów górniczych, w rejonie ul. Traugutta, znajdują się źródła Nacyny.

Tabela 26. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów

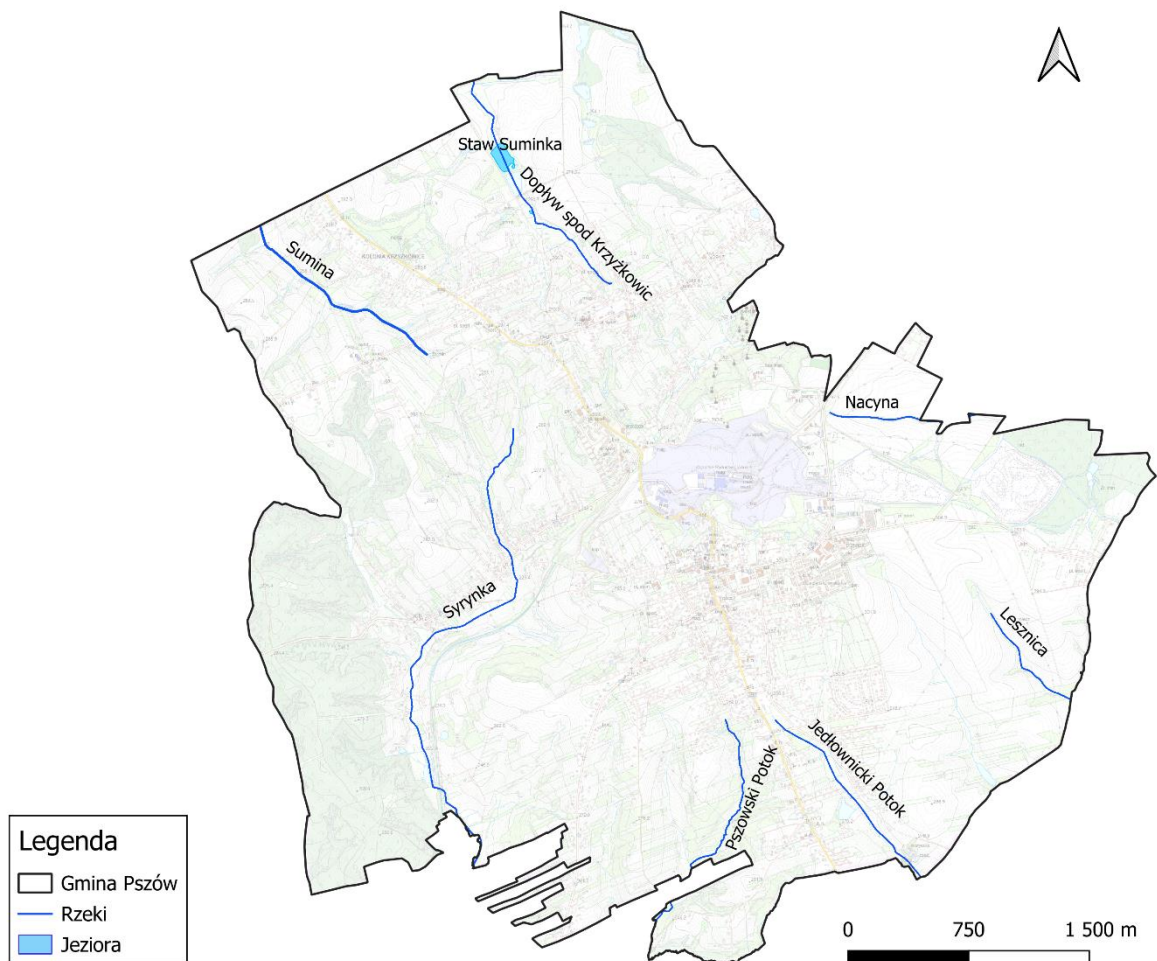
Nazwa cieku	Długość cieku w granicach gminy Pszów [m]
Jedłownicki Potok	1 359
Syrynka	3 390
Dopływ spod Krzyżkowic	1 650
Lesznica	769
Sumina	1 383
Pszowski potok	1 406
Nacyna	740

źródło: RZGW w Gliwicach

Na obszarze miasta występuje także liczna grupa niewielkich zbiorników powierzchniowych, które w przeważającej części pełnią funkcję stawów hodowlanych. Łącznie zinwentaryzowano 57 tego typu obiektów. Należą do nich m.in. stawy zlokalizowane na Dopływie spod Krzyżkowic (jedyne o powierzchni powyżej 1 ha), zbiorniki na bezimiennym cieku w rejonie Lasu Dąbrowiak, stawy w Lesie Pańskim, a także stawy położone w Dolinie Syrynki na obszarze Pszowskich Dołów, pomiędzy linią kolejową a granicą kompleksów leśnych. Odmienne charakter ma sztuczny zbiornik zlokalizowany w dolinie Jedłownickiego Potoku, przy południowej granicy miasta, stanowiący pozostałość po dawnej gliniance. Pomimo niewielkich rozmiarów stawy i oczka wodne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu lokalnych warunków hydrograficznych, walorów przyrodniczych oraz krajobrazu miasta³¹.

³¹ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Rysunek 16. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Obszar gminy Pszów leży w zlewniach 5 rzecznych JCWP, które zostały przedstawione poniżej.

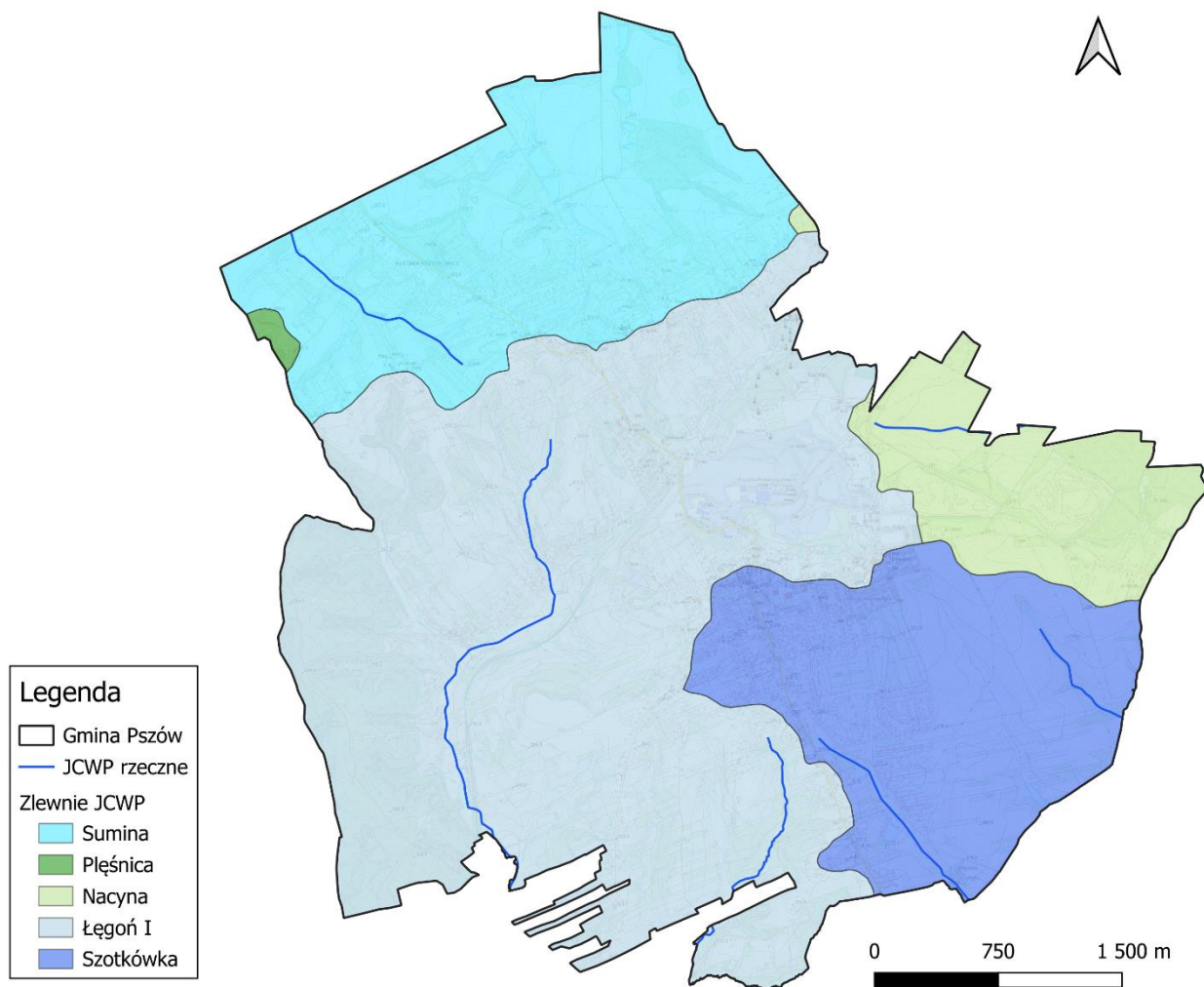
Tabela 27. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP*	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW60000611489	Szotkówka	SZCW	zagrożona
RW6000061156899	Sumina	SZCW	zagrożona
RW6000061156545	Nacyna	SZCW	zagrożona
RW600015115322	Plęsnica	SZCW	zagrożona
RW600015115169	Łęgoń I	SZCW	zagrożona

źródło: Karty charakterystyki JCWP, PGW WP

* SZCW – silnie zmieniona część wód

Rysunek 17. Gmina Pszów na tle JCWP

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

5.4.2. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych JCWP.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Ocena stanu wykonana została na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego (badanych jest ok. 50 wskaźników). Dla klasyfikacji stanu ekologicznego podstawowe znaczenie ma klasyfikacja elementów biologicznych (badanych jest 5 wskaźników), podczas gdy klasyfikacja elementów fizykochemicznych (ok. 30 wskaźników) i hydromorfologicznych mają rolę wspierającą.

Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał dobry i powyżej dobrego.

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego, tzw. zasada „najgorszy decyduje”. Oznacza ona, że gdy do oceny danego obiektu użyto kilku elementów, ostateczna ocena nie jest średnią z ocen tych elementów, ale jest równa ocenie najgorzej ocenionego z nich. Zasada ta jest wyrazem ostrożności. Decydująca rola najsłabszego ogniwa przypomina o zagrożeniu, jakie jego stan niesie całemu systemowi³².

W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych w latach 2019-2024 monitoringowi i obejmujących analizowaną gminę, na terenie której nie było punktów monitoringowych.

³² Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024, GIOŚ, Warszawa, wrzesień 2025.

Tabela 28. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa elementów biologicznych *	Klasa obserwacji hydromorfologicznych *	Klasa elementów fizyko-chemicznych (grupa 3.1-3.5)*	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3,6)*	Stan/potencjał ekologiczny*	Stan chemiczny	Stan ogólny
Szotkówka	Szotkówka - ujście do Olzy (g. Godów)	4	>2	>2	1	4	poniżej dobrego	zły
Sumina	Sumina – m. Turze (g. Kuźnia Raciborska)	4	>3	2	nie badano	4	dobry	zły
Nacyna	Nacyna – ujście do Rudy (m. Rybnik)	5	>3	>2	nie badano	5	dobry	zły
Plęsnica	Plęsnica – miejscowość Lubomia (g. Lubomia)	4	<=3	>2	nie badano	4	brak klasyfikacji	zły
Łęgoń I	Łęgoń I – ujście do Odry (g. Lubomia)	4	<=3	>2	2	4	poniżej dobrego	zły

źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela.

- * 1 – stan bardzo dobry/potencjał maksymalny,
 2 – stan/potencjał dobry,
 3 – stan/potencjał umiarkowany,
 4 – stan/potencjał słaby,
 5 – stan/potencjał zły

5.4.3. Wody podziemne

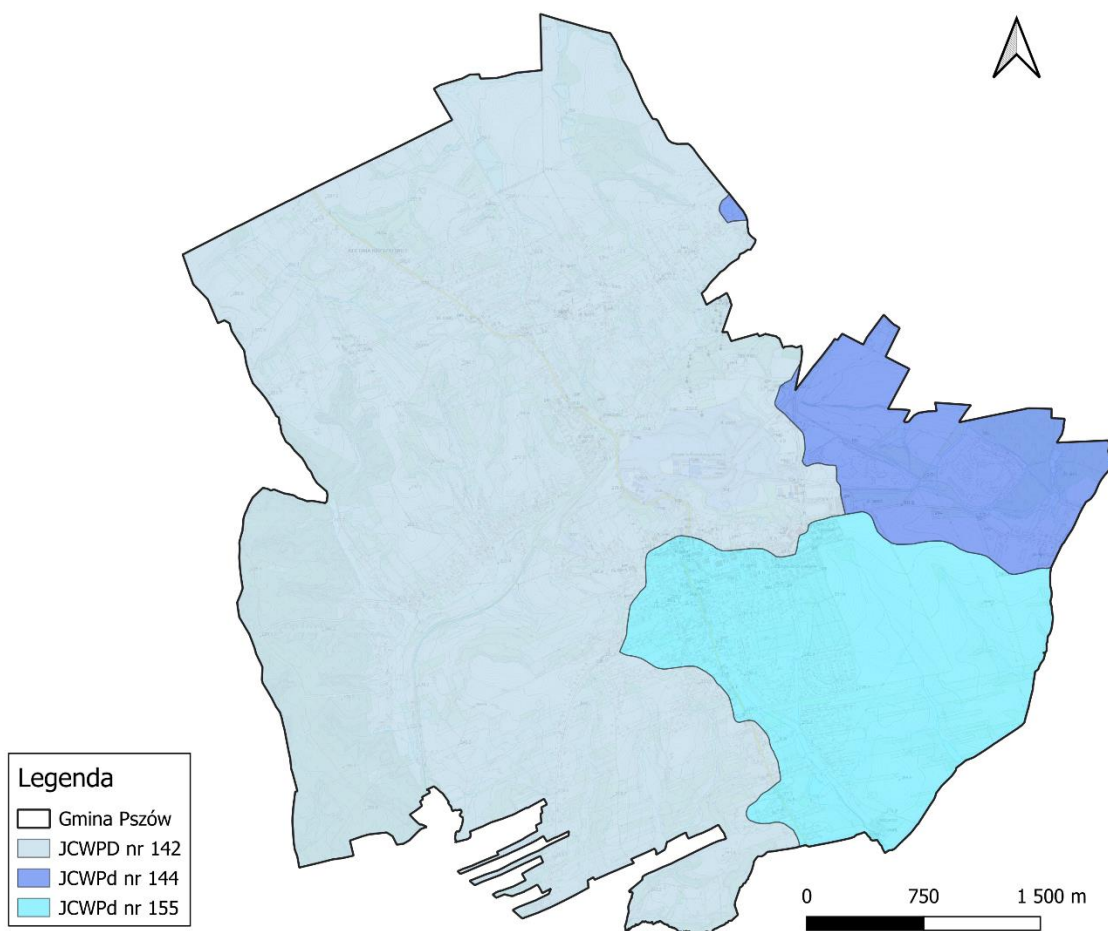
Gmina Pszów znajduje się w zasięgu 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) scharakteryzowanych poniżej.

Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów

Numer JCWPd	142	144	155
Powierzchnia [km ²]	761,52	408,41	419,54
Dorzecze	Odry	Odry	Odry
Region wodny	Górnej Odry	Górnej Odry	Górnej Odry
Obszar bilansowy	Górna Odra (Odra po Koźle), Kłodnica, Osobłoga i Stradunia, Przyodrze (GL)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)
Zidentyfikowane presje znaczące	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW), presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną

źródło: Karty charakterystyk JCWPd, PGW WP

Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWPd

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

5.4.4. Jakość wód podziemnych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach PMS wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje RWMS GIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Kompleksowa ocena stanu JCWPd 158 została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku. Na terenie gminy Pszów nie ma wyznaczonych punktów pomiarowych do oceny JCWPd.

Tabela 30. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięciem celów środowiskowych
142	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
144	dobry	dobry	dobry	zagrożona ilościowo i chemicznie
155	dobry	dobry	dobry	zagrożona chemicznie

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

5.4.5. Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) powódź to: czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powódzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powódzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powódzie od wód podziemnych,
- powódzie od strony morza,
- powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie województwa śląskiego odpowiadają Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Krakowie oraz organy administracji rządowej i samorządowej.

Mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - wału przeciwpowodziowego,
 - wału przeciwsztormowego,
 - budowli piętrzącej.

MRP określają natomiast wartości potencjalnych strat powodziowych, gdzie uwzględniane są obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Obiekty te pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Pszów nie występują obszary zagrożenia powodzią co spowodowane jest jej położeniem w górnej, źródłiskowej części cieków.

5.4.6. Zagrożenie suszą

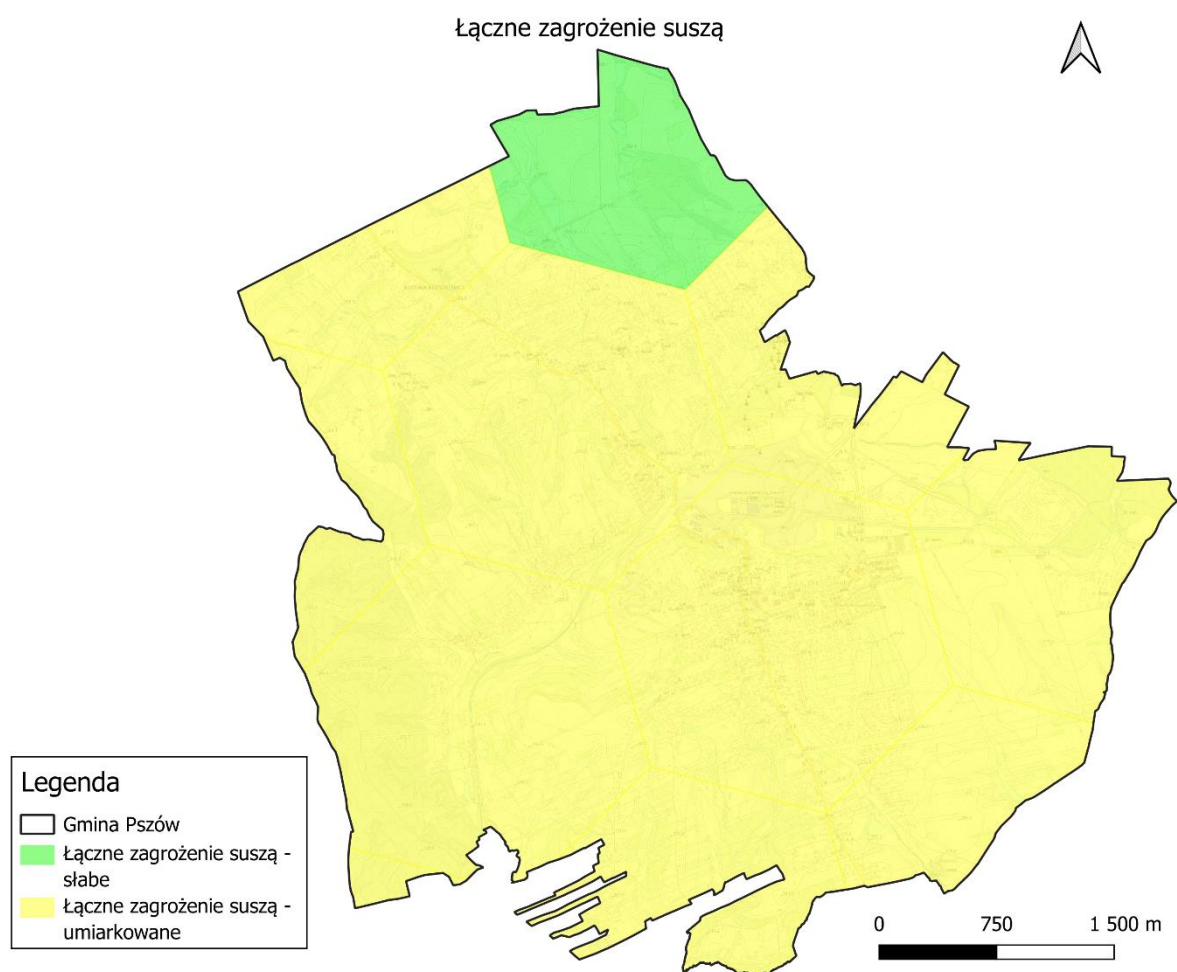
Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- Susza atmosferyczna – związana z deficytem opadów atmosferycznych, niemożliwe jest zminimalizowanie czy usunięcie suszy atmosferycznej,
- Susza rolnicza – definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- Susza hydrologiczna – odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych,
- Susza hydrogeologiczna – nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.

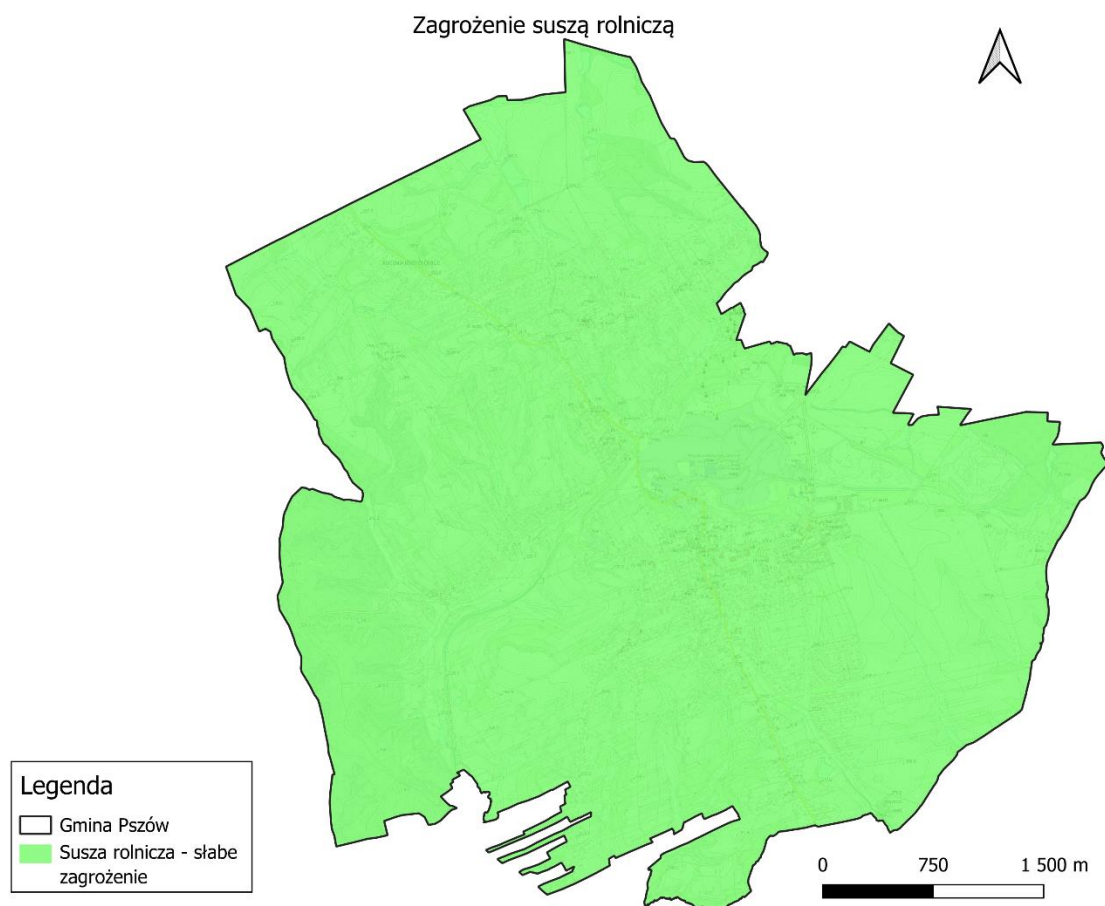
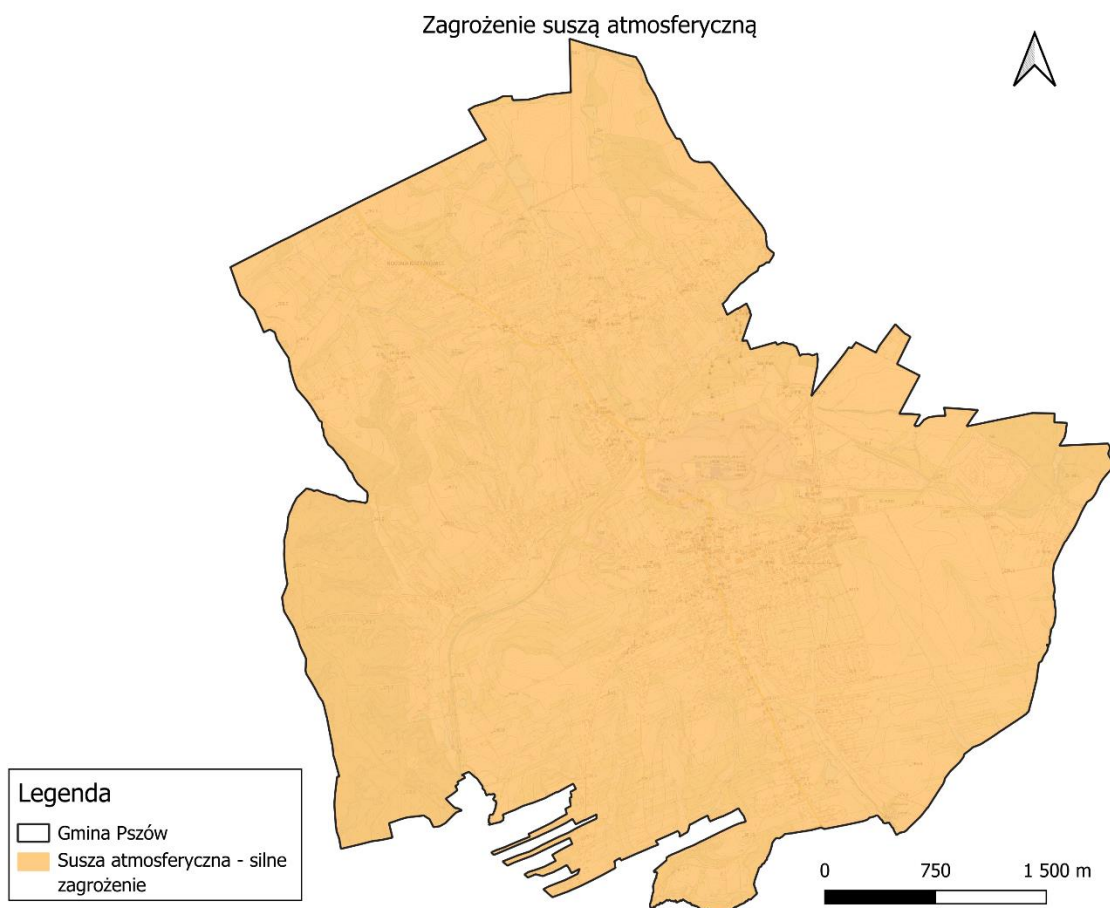
W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne, które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą. Zgodnie z danymi zawartymi w dokumencie,

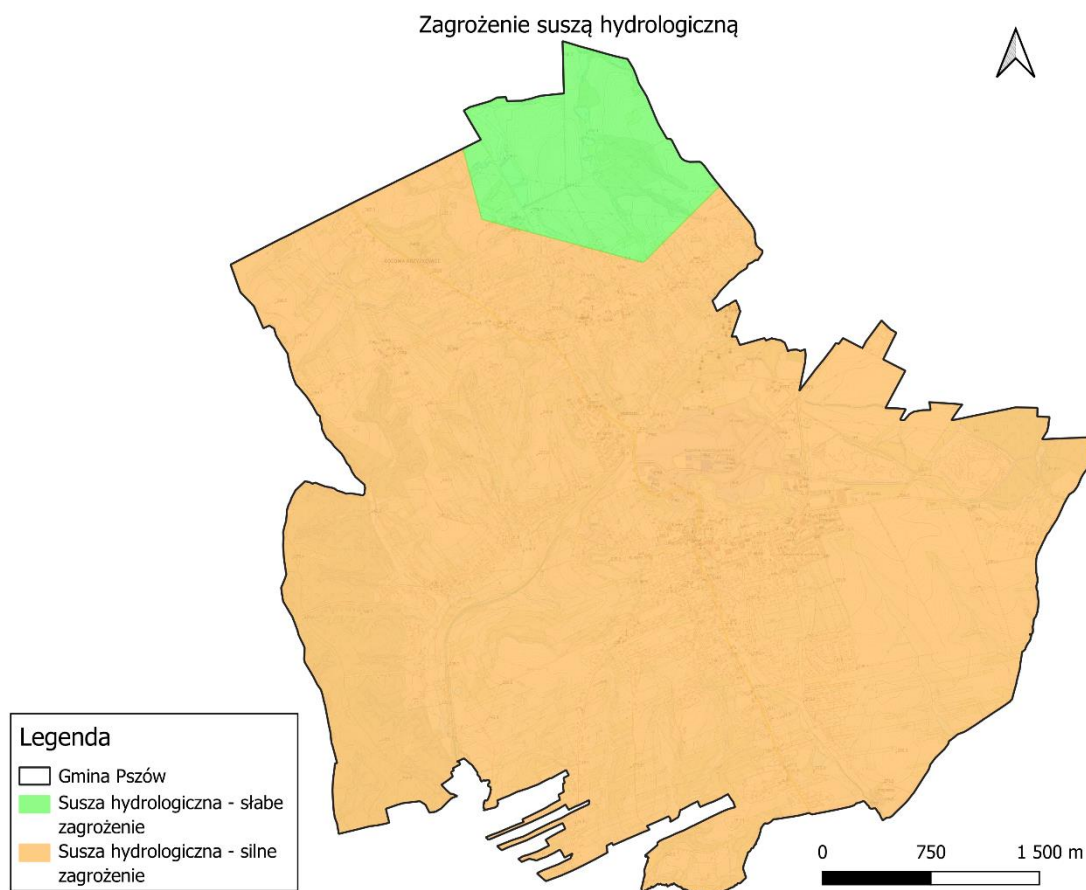
gmina Pszów położona jest w obszarze umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą. Największe zagrożenie dotyczy suszy atmosferycznej i hydrologicznej³³.

Rysunek 19. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów

³³ Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (poz. 1615), Warszawa 2021.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Mieszkańcy z terenu gminy Pszów mają możliwość korzystania z programów ogólnokrajowych. W ramach realizowanego Programu Priorytetowego „Moja Woda” na realizację przedsięwzięć polegających na budowie instalacji pozwalających na zbieranie, retencjonowanie i wykorzystywanie wód opadowych oraz roztopowych na terenie nieruchomości, na terenie gminy Pszów WFOŚiGW w Katowicach zawarł umowy i wypłacił dotację na budowę 3 zbiorników retencyjnych w 2024 r.³⁴

5.4.7. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą powódzie, podtopienia oraz susze.

Zagrożenie powodziowe oraz zagrożenie podtopieniami

MZP oraz MRP wskazują, iż na terenie gminy Pszów nie występuje zagrożenie powodziowe.

Susza

Gmina Pszów leży w obszarze umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska

Monitoring wód powierzchniowych w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. W ramach monitoringu prowadzone są badania wód rzecznych i jeziornych. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna na zlecenie GIOŚ. Kontrolą sytuacji hydrologicznej zajmują się również RZGW w Gliwicach.

³⁴ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, dotacje na realizację zadań w zakresie małej retencji. 	<ul style="list-style-type: none"> utrzymywanie się złego stanu wód powierzchniowych, zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu suszy i powodzi, podtopień.

5.4.9. Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. Dobra jakość wód podziemnych na terenie gminy. Rozwinięta sieć wodna pełniąca funkcję przyrodniczą i klimatyczną. Brak zagrożenia powodziowego 	<ol style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny JCWP. Umiarkowane łączne zagrożenie suszą.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Retencjonowanie wód. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie oszczędzania wody oraz zapobiegania jej zanieczyszczeniu. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych i kanalizacji. Podatność wód powierzchniowych na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Zanieczyszczenie wód spływem powierzchniowym z terenów rolniczych. Zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim, a utrzymaniem sieci kanalizacyjnej i zarządzaniem miejską oczyszczalnią ścieków Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pszowie.

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych ujęć wody służących do zaopatrzenia mieszkańców, w związku z czym nie wyznaczono również stref ochronnych dla tego rodzaju obiektów. Miasto Pszów zaopatrywane jest w wodę ze zbiorników Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach Oddziału Sieci Magistralnej w Pszowie. Charakterystykę sieci wodociągowej w ostatnich latach przedstawiono w tabeli. Wynika z niej, że podłączeni do sieci są praktycznie wszyscy mieszkańcy.

Tabela 31. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	49,1	57,5	57,5
2.	Przylączy sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 362	2 419	2 432
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	13 076	12 993	12 878
4.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	99,9	99,9	99,9
5.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	403,2	401,1	411,7
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,7	30,8	31,7
7.	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	3,8	2,7	3,0

źródło: GUS

5.5.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych

Na terenie miasta znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Śląskiej 104 w Pszowie. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 2 090 m³/d, a jej wielkość wynosi 5 056 RLM. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Potok Jedłownicki³⁵. Charakterystykę systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 32. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	52,1	52,1	52,1
2.	Przylączy kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 106	1 118	1 130
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	233,9	237,71	240,5
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	8 558	8 525	8 470
5.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	65,4	65,5	65,7
6.	Ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	4,6	4,8	4,3
7.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	1 543	1 494	1 478
8.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	30	45	54

źródło: GUS, ZGKiM

³⁵ Dane z ZGKiM w Pszowie.

5.5.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM³⁶>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia dla aglomeracji jest:

- wydajność oczyszczalni powinna być dostosowana do odbioru 100% ładunków zanieczyszczeń powstających w aglomeracji,
- standardy oczyszczania ścieków przez oczyszczalnie powinny zostać zapewnione poprzez zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwanie biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM,
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% nie zebranego siecią kanalizacyjną ładunku jest mniejsze niż 2 000 RLM³⁷.

Gmina Pszów należy do aglomeracji Pszów wyznaczonej Uchwałą nr XXIII/197/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pszów.

Tabela 33. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Nazwa aglomeracji	Pszów
ID aglomeracji	PLSL050
Gmina wiodąca w aglomeracji	Pszów
Gminy w aglomeracji	Pszów
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą	8 346
Liczba mieszkańców w granicach aglomeracji	7 212
Liczba mieszkańców stałych korzystających z sieci kanalizacyjnej	7 063
Liczba mieszkańców stałych korzystających ze zbiorników bezodpływowych	137
Liczba mieszkańców stałych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	12
Liczba mieszkańców nieprzyporządkowana do żadnego systemu zbierania	0
Liczba zarejestrowanych miejsc noclegowych w granicach aglomeracji	146
RLM przemysłu podłączonego do sieci kanalizacyjnej	112
Całkowity, rzeczywisty ładunek zanieczyszczeń w aglomeracji – RLM	7 470
Procent skanalizowania aglomeracji	98,01
Liczba zbiorników bezodpływowych	61
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	4
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji:	
ogółem [km]	52,10
w tym sieci grawitacyjnej [km]	49,64
Długość kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	11,10
ID oczyszczalni ścieków	PLSL0500

³⁶ RLM – równoważna liczba mieszkańców: ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu (BZT5), w ilości 60 g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 punkt 2 ustawy Prawo wodne).

³⁷ VI Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Infrastruktury, PGW WP, Warszawa 2022.

Nazwa oczyszczalni	Pszów
Przepustowość średnia [m³/d]	1 393
Przepustowość maksymalna [m³/d]	2 090
Projektowa (aktualna) wydajność oczyszczalni ścieków [RLM]	9 289
Odbiornik ścieków	Potok Jedłowski w 3+350 km (ciek V rzędu)

źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2024 r.

5.5.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacji sanitarnej. Również przepustowość kanalizacji deszczowej może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Monitoring jakości wód przeznaczonych do spożycia prowadzony jest przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wodzisławiu Śląskim. Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> przyrost długości sieci wodociągowej i przyłączy, przyrost przyłączy sieci kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca. przedstawianie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych

5.5.6. Analiza SWOT

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwodociągowane cała gmina. 2. Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków. 3. Systematyczny rozwój systemu zaopatrywania w wodę oraz odbioru i oczyszczania ścieków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne skanalizowanie miasta. 2. Nieprawidłowe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dalszy rozwój i modernizacja urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. 2. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 3. Budowa oczyszczalni przydomowych tam, gdzie jest to ekonomicznie i ekologicznie uzasadnione przez użytkowników indywidualnych 4. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie potrzeb oszczędzania wody i właściwego oczyszczania ścieków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie koszty inwestycji w gospodarce wodno-ściekowej. 2. Zmiany klimatyczne wpływające na wzrost częstotliwości występowania suszy (okresowe niedobory wody, spadek ciśnienia w sieci wodociągowej). 3. Uszkodzenia infrastruktury (sieci, ujęcia wody) w wyniku gwałtownych zjawisk pogodowych. 4. Niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Gmina Pszów należy do Górnośląskiego Zagłębia Węglowego – głównego zagłębia w Polsce. Złoża kopalin udokumentowane na terenie gminy Pszów to węgiel kamienny. Kopaliną towarzyszącą im jest metan pokładów węgla. Wykorzystanie metanu pokładów węgla podyktowane jest z jednej strony względami bezpieczeństwa prowadzenia robót górniczych, a z drugiej strony, traktowane jest jako pozyskiwanie gazu z niekonwencjonalnych źródeł, ze względu na formę jego występowania, która wymaga zastosowania specjalnych desorpcyjnych technologii odzysku. Ilość wydobytego metanu jest to wielkość oznaczająca odmetanowanie, czyli ilość metanu ujmowanego przez stacje odmetanowania poszczególnych kopalń węgla kamiennego oraz metan eksploatowany samodzielnie, na zasadzie samowypływu gazu z otworów wiertniczych, sięgających do zrobów zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego. Szczegółowy opis surowców mineralnych występujących na terenie omawianej gminy przedstawiono poniżej.

Tabela 34. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Kod*	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
					geologiczne bilansowe	przemysłowe	
WK	Anna	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	3 807,00	26 346	-	-
MPW		złożo rozpoznane szczegółowo	-	3 500,00	41,92 mln m ³	-	-
MPW	Anna	złożo rozpoznane wstępnie	-	699,50	139,16 mln m ³	-	-
WK	Anna 1	eksploatacja złoża zaniechana	-	158,40	-	-	-
MPW		eksploatacja złoża zaniechana	-	-	-	-	-
WK	Rydułtowy	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	1 092,00	15 698	-	-
WK	Rydułtowy 1	złożo zagospodarowane	złoża węgla kamiennych energetycznych	6 257,00	1 142 887	46 830	821
MPW		złożo zagospodarowane	-	-	499,69 mln m ³	153,21 mln m ³	3,82 mln m ³

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2024 r.), geoportal MIDAS PIG

* WK – węgle kamienne,
MPW – metan pokładów węgla

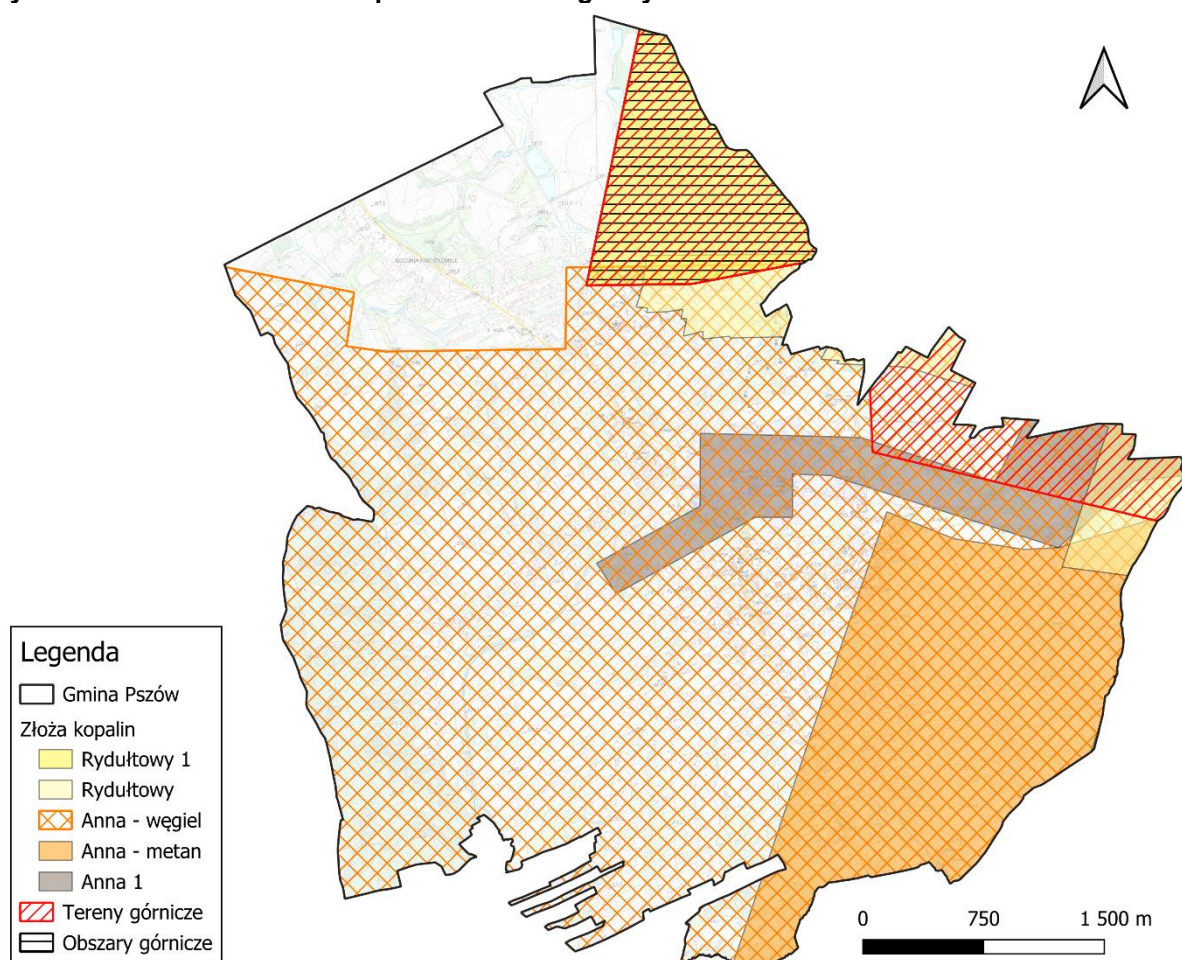
Minister Środowiska wydał następującą koncesję:

- Polska Grupa Górnicza S.A. – złoże Rydułtowy 1, ważna od 21.12.2018 r. do 31.12.2043 r.

Dla powyższego złoża wyznaczono także obszar górniczy (OG – przestrzeń w której wydobywa się kopaliny po uzyskaniu stosownej koncesji) i teren górniczy (TG – przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego):

- OG Rydułtowy II o powierzchni 62 570 000,00 m² i TG Rydułtowy II o powierzchni 65 807 000,00 m²³⁸.

Rysunek 20. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Tereny pogórnice

Zgodnie z danymi Ogólnodostępnej Platformy Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane” (OPI-TTP) będącą bazą danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych, na terenie gminy Pszów zarejestrowane są 4 tereny pogórnice:

1. Teren pogórnicy nr 224 – likwidowany zakład kopalni Anna wraz z budynkami, wieżami szybowymi. Najbliższe otoczenie działek stanowią m.in. tereny zielone, zadrzewione i zakrzewione. Powierzchnia 23,3 ha.

³⁸ geoportal MIDAS PIG.

2. Teren pogórnicy nr 225 – hałda w rejonie likwidowanej kopalni Anna. Położona w terenie leśnym. Następuje naturalne zazielenienie – teren porośnięty gęstą nieurządzoną roślinnością – liczne krzaki i drzewa. Powierzchnia 4,8 ha.
3. Teren pogórnicy nr 226 – hałda w rejonie obiektów klubu sportowego Górnik Pszów. Bliskie otoczenie stanowią tereny zielone oraz zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Powierzchnia 15,8 ha.
4. Teren pogórnicy nr 227 – hałda „Wrzosa”. Hałda likwidowanej kopalni Anna częściowo pokryta roślinnością. Teren niezagospodarowany z występującymi odpadami wydobywczymi. Bezpośrednie otoczenie stanowią tereny zielone – leśne i rolnicze. Powierzchnia 17,4 ha.

Teren po zamkniętej w 2012 r. Kopalnia Węgla Kamiennego „Anna” jest poddawany rewitalizacji i przemianowany w kompleks gospodarczo-edukacyjno-społeczny. Budynek po byłej łaźni kobiecej został przebudowany na budynek Biblioteki Miejskiej wraz z pomieszczeniami biurowymi dla ZOPO i MOPS, a wieża wyciągowa szybu „Jan” przebudowana została na wieżę widokową.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji realizuje likwidację zapożarowania oraz rekultywację techniczną i biologiczną zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r., poz. 1290). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
 2. Wydobywania kopalni ze złóż,
 - 2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,
 3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
 4. Podziemnego składowania odpadów,
 5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Koncesji na:

- 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów:
 - a. poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 2) wydobywanie kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, ze złóż:
 - a. poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż;
- 3) wydobywanie kopalni ze złóż znajdujących się w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 5) podziemne składowanie odpadów;

- 6) podziemne składowanie dwutlenku węgla,
- udziela minister właściwy do spraw środowiska.

Koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, jeżeli jednocześnie są spełnione następujące wymagania:

- 1) obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem nie przekracza 2 ha;
 - 2) wydobywanie kopalin ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³;
 - 3) działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych.
- udziela starosta.

W pozostałych przypadkach koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż udziela marszałek województwa.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r., poz. 1290) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- ust. 1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:
 - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych.
 - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym.
 - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.
- ust. 2. Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania;
- ust. 3. W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych i szkody powstające podczas wydobycia surowców. W granicach gminy Pszów znajduje się 5 zbilansowanych złóż surowców naturalnych, w tym 1 eksploatowane.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz związanego w tym, możliwego realnego negatywnego wpływu na środowisko i mieszkańców.

Monitoring środowiska

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmują się organy wydające koncesje na wydobywanie oraz Urzędy Górnicze. Urzędy Górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
 - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
 - b. ratownictwa górniczego,
 - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
 - d. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie,
 - e. zapobiegania szkodom,
 - f. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> bieżące prowadzenie bilansu złóż kopalin, pozyskiwanie surowców, rewitalizacja obszarów pogórnich 	<ul style="list-style-type: none"> ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych.

5.6.5. Analiza SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych – węgla kamiennego. 2. Rewitalizacja i rekultywacja terenów pokopalnianych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystny wpływ eksploatacji złóż kopalin na środowisko (m.in. zmiana ukształtowania powierzchni terenu). 2. Obszary wymagające rekultywacji po wydobyciu surowców. 3. Degradacja środowiska naturalnego spowodowana składowiskami odpadów pogórnich.

ZASOBY GEOLOGICZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwości rozwoju gospodarczego wynikające z występowania surowców. 2. Stosowanie najnowszych technologii w górnictwie służących minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko. 3. Rekultywacja i rewitalizacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców. 4. Działalność kontrolna OUG. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Degradacja środowiska związana z niekontrolowaną eksploatacją kopalin. 2. Zapożarowanie i pylenie hałd. 3. Brak środków finansowych na rekultywację terenów poeksploatacyjnych

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Na obszarze gminy Pszów dominują gleby związane z pokrywami lessowymi wysoczyzn, w szczególności gleby pseudobielicowe oraz gleby brunatne, które występują w stosunkowo równomiernym rozmieszczeniu. Gleby brunatne właściwe pojawiają się lokalnie, m.in. w rejonie Pszowskich Dołów oraz w północnej części Krzyżkowic, tworząc niewielkie płyty. Znaczący udział mają również czarne ziemie zdegradowane oraz gleby szare, które rozwijają się głównie na stokach dolin cieków. Pozostałe typy gleb występują w mniejszym zakresie i są związane przede wszystkim z obszarami dolinnymi oraz terenami okresowo podmokłymi. Należą do nich mady rzeczne, gleby aluwialne o cechach glejowych, a także gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe. Zróżnicowanie typów gleb odzwierciedla zarówno uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne, jak i lokalne warunki wodne, mające istotne znaczenie dla użytkowania rolniczego oraz planowania przestrzennego na terenie gminy.

Jakość gleb

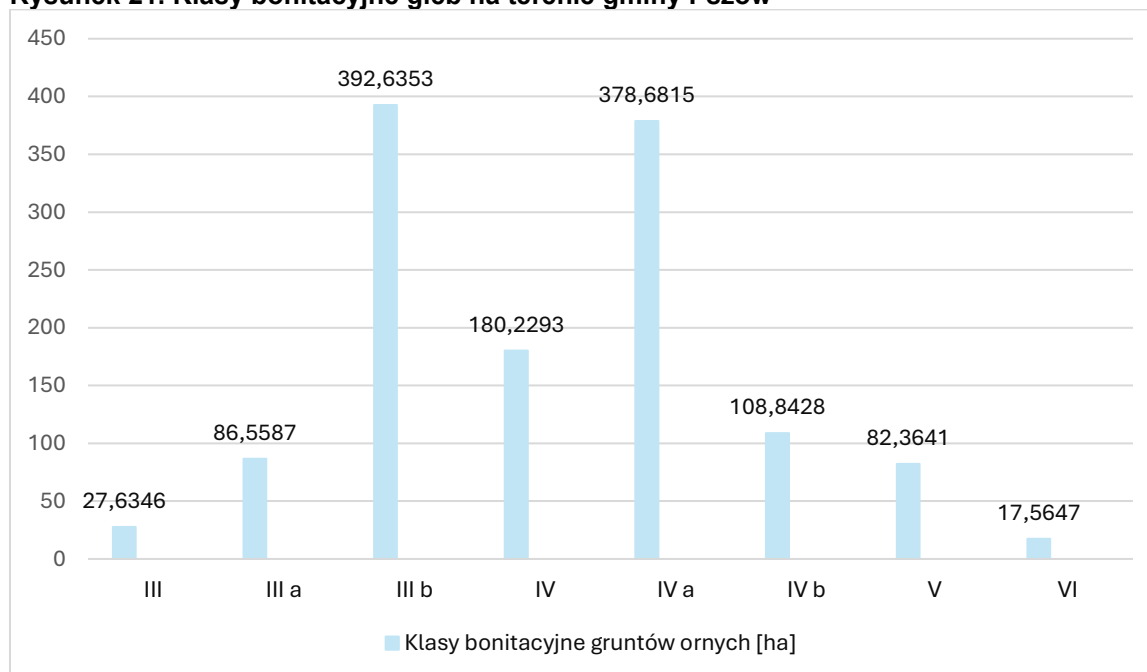
Na wartość produkcyjną gleb silny wpływ ma ich żyzność. Wyróżnić można następujące klasy bonitacyjne gleb:

- **Gleby klasy I** – gleby orne najlepsze, położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, są łatwe do uprawy,
- **Gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne,
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne dobre i średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji,
- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie,
- **Gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczamy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają,

- **Gleby klasy VI** – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Struktura bonitacyjna gleb na terenie gminy Pszów wskazuje na wyraźną przewagę gleb o korzystnych walorach rolniczych. Dominują gleby średnie, dobre oraz średnio dobre, natomiast udział gleb słabych jest stosunkowo niewielki. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście położenia gminy w obrębie Rybnickiego Okręgu Węglowego, wieloletniej działalności górniczej oraz miejskiego charakteru jednostki administracyjnej. Zróżnicowanie klas bonitacyjnych ma wyraźny wymiar przestrzenny. Gleby o wyższych klasach bonitacyjnych koncentrują się głównie w południowo-wschodniej części miasta, natomiast grunty o nieco słabszych parametrach dominują w północnej części, w rejonie Krzyżkowic. Najslabsze gleby występują przede wszystkim w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze Pszowskich Dołów, gdzie warunki glebowe i rzeźba terenu są mniej korzystne dla produkcji rolniczej. W strukturze użytkowania rolniczego zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują większość powierzchni użytków rolnych i występują dość równomiernie na obszarze całej gminy. Łąki i pastwiska mają mniejsze, lecz istotne znaczenie – pastwiska koncentrują się głównie w rejonie Pszowskich Dołów, natomiast łąki występują przede wszystkim w dolinach cieków. Ze względu na korzystną jakość gleb znaczna część rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy pozostaje nadal w aktywnym użytkowaniu, co sprzyja zachowaniu jej rolniczego charakteru oraz ciągłości zagospodarowania gruntów³⁹.

Rysunek 21. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim

³⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów

Użytki rolne zajmują 1 309,2439 ha powierzchni, co stanowi 64,01% całego obszaru gminy. W porównaniu do 2021 r. ich powierzchnia zmniejszyła się o ok. 9 ha. Natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych zwiększyła się o ok. 7 ha. Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 35. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
1.	użytki rolne – razem	1 309,2439
2.	użytki rolne – grunty orne	945,1133
3.	użytki rolne – sady	10,5569
4.	użytki rolne – łąki trwałe	126,0504
5.	użytki rolne – pastwiska trwałe	129,9829
6.	użytki rolne – grunty zabudowane	25,6135
7.	użytki rolne – grunty zadrzewione i zakrzewione	2,1116
8.	użytki rolne – grunty pod stawami	1,9340
9.	użytki rolne – grunty pod rowami	1,4808
10.	użytki rolne – nieużytki	66,4005
Pozostałe grunty		
11.	grunty leśne razem	292,2519
12.	grunty leśne – zadrzewione i zakrzewione	41,1580
13.	grunty leśne – lasy	251,0939
14.	grunty pod wodami razem	4,5446
15.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4,1370
16.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,4076
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	399,5948
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe	207,9241
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe	37,0309
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zabudowane inne	33,4404
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zurbanizowane niezabudowane	3,6362
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	27,4521
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane – użytki kopalne	0,0948
24.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	79,8886
25.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	3,9714
26.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – inne tereny komunikacyjne	6,1128

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
27.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,0435
28.	tereny różne	39,6975
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		2 045,3327

źródło: Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim

5.7.2. Stan środowiska glebowego

Monitoring chemizmu gleb ornych

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany jest od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura Monitoringu przypadła na lata 2020-2022 i była realizowana przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., na zlecenie GIOŚ. Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu pozwala na określenie stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo.

Na terenie gminy Pszów nie ma punktów pomiarowych. Najbliżej zlokalizowany punkt znajduje się w miejscowościach Połomi w gminie Mszana, w którym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości badanych wskaźników jakości gleb, w tym metali ciężkich i siarki. Pełne wyniki badań dostępne są na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

Do głównych zagrożeń jakości gleb na terenie gminy należy postępujące zakwaszenie, związane zarówno z warunkami naturalnymi, jak i długotrwałym oddziaływaniem emisji atmosferycznych z obszarów uprzemysłowionych regionu. Istotnym czynnikiem jest również zagrożenie erozją wodną, wynikające z ukształtowania terenu oraz ograniczania elementów krajobrazu rolniczego pełniących funkcje ochronne.

5.7.3. Osuwiska

Osuwiska należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spełzywania, odpadania, osiadania, spełzywania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania.

W 2006 r. powstał System Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) by skutecznie zapobiegać zniszczeniom infrastruktury budowlanej i komunikacyjnej. Projekt jest realizowany przez PIG-PIB.

Na obszarze gminy Pszów rozpoznano 128 osuwisk o łącznej powierzchni 1,65 km² co stanowi 8,07% powierzchni gminy. Wyznaczono także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Osuwiska zarejestrowano na podstawie charakterystycznych form, takich jak skarpy i koluwia osuwiskowe, jęzory, a czasami również formy wewnątrzosuwiskowe. Część skarp zarejestrowana w terenie ma pochodzenie antropogeniczne. Związana jest z eksploatacją piasków, żwirów lub gipsów miocenkich. 35 osuwisk oceniono jako aktywne ciągle, 66 jako aktywne okresowo, 15 jako osuwiska nieaktywne, natomiast dla 12 osuwisk wyznaczono różne strefy aktywności. Spośród wyznaczonych osuwisk na obszarze gminy Pszów, 58% nie przekracza powierzchni 0,5 ha. Najwięcej osuwisk występuje w rejonie Pszowskich Dołów, w zachodniej części gminy. Większość osuwisk rozwinęła się w obrębie skarp przykorytowych oraz zboczy dolin rzecznych. Są to głównie osuwiska niewielkie, okresowo aktywne i aktywne. Większość form znajduje się na obszarze niezabudowanym, z reguły w obrębie lasów i zarośli krzewiastych, bądź na obszarach użytkowanych rolniczo.

Osuwiska o dużych powierzchniach, rozległe, pokrywające swym zasięgiem całe stoki, znajdują się w centralnej części gminy, w rejonie Szczybno Kampa i Złota Kampa. Częściowo w obrębie tych osuwisk występują zabudowania mieszkalne (24 budynki) i gospodarcze (15 budynków), drogi gminne i dojazdowe do posesji, infrastruktura przesyłowa oraz nieczynna linia kolejowa. Osuwiska te wykazują tendencję do osunięć i przemieszczeń. W rejonie Dołów Pszowskich i Kalwarii zlokalizowanych jest 14 osuwisk o powierzchni dochodzącej do 2,71 ha, wykazujące silne przekształcenia antropogeniczne (dawna kopalnia węgla kamiennego). W obrębie dwóch znajdują się zabudowania mieszkalne i gospodarcze. W południowej części gminy osuwiska występują w dolinie Syrynki i jej dopływów (22 osuwiska). W przypadku osuwisk na obszarze gminy Pszów, na których występuje zabudowa bądź infrastruktura, nie stwierdzono śladów świadczących o uszkodzeniach. Wyjątkiem jest osuwisko nr 8 w Krzyżkowicach. W jego górnej części znajduje się budynek mieszkalny z dobudową gospodarczą, z pionowymi spękaniem ścian zaczynającymi się od fundamentów.

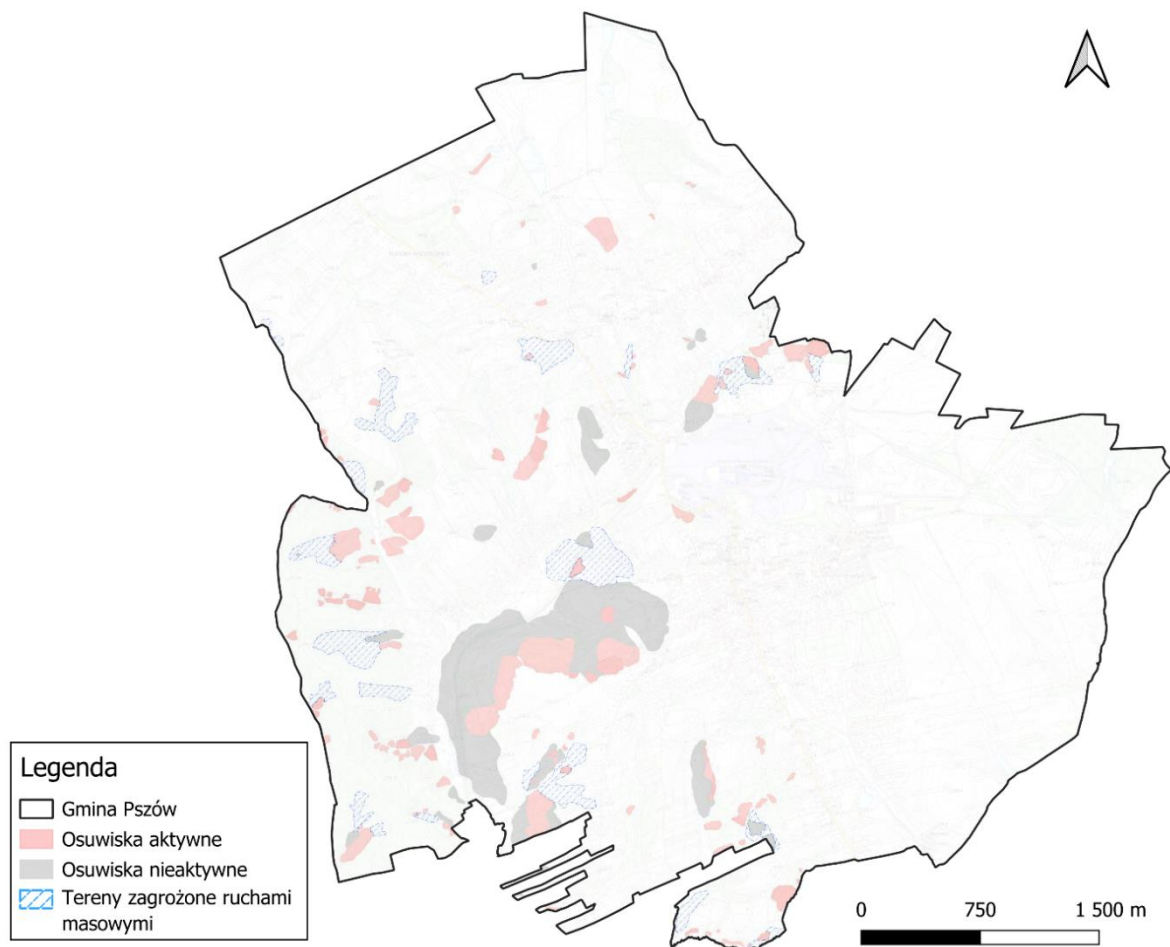
Na terenie gminy Pszów zarejestrowano także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Znajdują się one na obszarach zamieszkałych lub w ich pobliżu, przy drodze gminnej i na obszarze dawnej kopalni węgla kamiennego.

Zdecydowana większość osuwisk stwierdzonych na terenie gminy Pszów znajduje się na obszarach zalesionych lub pokrytych nieużytkami, gdzie nie stanowią zagrożenia dla zabudowań czy infrastruktury. W kilku przypadkach osuwiska mogą jednak być źródłem zagrożeń dla znajdujących się w ich obrębie budynków i dlatego warto tam rozważyć instalację monitoringu.

Podstawową formą ograniczenia ryzyka dla osuwisk, na których istnieje zabudowa i infrastruktura, jest dbałość o sprawne systemy odprowadzania wód opadowych i roztopowych poza granice osuwisk oraz prowadzenie prac modernizacyjnych i ziemnych ze szczególnym uwzględnieniem stopnia skomplikowania warunków gruntowych. Na terenach osuwiskowych sugeruje się budowę kanalizacji i odwodnień, a tam, gdzie one już istnieją systematyczne przeglądy ich szczelności i sprawności. Wycinanie drzew i usuwanie roślinności również mogą mieć wpływ na uruchomienie procesów osuwiskotwórczych. Do czynników antropogenicznych

mogących wpłynąć na powstanie osuwisk zaliczyć można również podcięcie stoków stromymi skarpami, czy obciążenie stoków nasypami lub zabudową⁴⁰.

Rysunek 22. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

5.7.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, ruchy masowe ziemi, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

⁴⁰ Piotrowski A., Górka K.: Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi Gmina Pszów Powiat wodzisławski Województwo śląskie, PIG-PIB, Warszawa 2018.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Płatne i bezpłatne szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz jego oddziały. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych. Rolnicy mają także możliwość składania do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Monitoring środowiska

Monitoringiem jakości gleb zajmuje się GIOŚ poprzez Program „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski” w ramach PMŚ, którego celem jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Na terenie gminy Pszów wyznaczono punkt pomiarowy. Monitoringiem zajmuje się także Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach na zlecenie rolników i innych podmiotów gospodarczych.

5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> rolnicze użytkowanie terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi

5.7.6. Analiza SWOT

G L E B Y	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Duży udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni. Przewaga gleb średnich i dobrych pod względem klasyfikacji bonitacyjnej. 	<ol style="list-style-type: none"> Zmniejszająca się na przestrzeni powierzchnia gruntów ornych i zwiększająca gruntów zabudowanych. Występowanie osuwisk.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Wdrażanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej. Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. Programy rolno-środowiskowe oraz zalesieniowe. Wapnowanie gleb zakwaszonych. Uwzględnianie w prawie miejscowym w zakresie zagospodarowania przestrzennego terenów zagrożonych osuwiskami. 	<ol style="list-style-type: none"> Nieprawidłowe praktyki rolnicze (m.in. wypalanie traw, nieprawidłowa gospodarka nawozami). Degradacja gleb. Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi. Możliwe zanieczyszczenie gleb w wyniku oddziaływania terenów przemysłowych i pogórnich. Presja urbanizacyjna i gospodarcza.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych

Odpady komunalne są przetwarzane w instalacjach komunalnych. Mogą być przetwarzane także w instalacjach znajdujących się na terenie innych województw, z zachowaniem kryteriów takich jak odległość od miejsca wytworzenia odpadów, stosowane technologie przetwarzania odpadów, koszt zagospodarowania odpadów. Listy instalacji komunalnych prowadzone są przez marszałków województw. Na terenie województwa śląskiego znajduje się 17 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz 17 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Tabela 36. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego

Instalacje komunalne zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
2.	PZOM STRACH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska	ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska
3.	ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnica	ul. Główna 144A, 42-530 Dąbrowa Górnica
4.	FCC Śląsk, ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze	ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze
5.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Milowicka 7a, 40-312 Katowice
6.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów, 41-200 Sosnowiec
7.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
8.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
9.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
10.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
11.	BM Recykling Sp. z o.o., ul. Tkacka 30, 34-120 Andrychów	ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43- 100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeki 133, 34-451 Tylmanowa	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
14.	SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik
15.	Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice
16.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
17.	PTS ALBA Sp. z o.o., ul. Bytkowska 15, 41-503 Chorzów	ul. Brzezińska, 41-503 Chorzów

Instalacje komunalne zapewniające składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
2.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
3.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Żwirowa, 40-307 Katowice
4.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o., ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	ul. Wojska Polskiego, 41-600 Świętochłowice
5.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
6.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
7.	Hossa Sp. z o.o., ul. B. Chrobrego 6; 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 67, 44-251 Rybnik
8.	IT.O.Ś. Spółka z o.o. ul. Wilcza 33/11, 00-544 Warszawa	ul. Cegielniana 22, 42-700 Lipie Śląskie
9.	SOBREKO Sp. z o.o., ul. Fabryczna 5, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
10.	Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
11.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Serdeczna 100, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199A, 44-122 Gliwice	ul. Rybnicka, 44-100 Gliwice
14.	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Plac Tadeusza Kościuszki 11, 41-902 Bytom	ul. Jana Pawła II 10, 41-902 Bytom
15.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów 21, 41-216 Sosnowiec
16.	Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. ul. Parkowa 1, 47-451 Tworków	ul. Dworcowa, 47-451 Tworków
17.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Energetyków 5, 43-170 Łaziska Górne	ul. Łazy, 43-170 Łaziska Górne

źródło: Lista instalacji komunalnych prowadzona przez Marszałka Województwa Śląskiego

Odpady zmieszane z terenu gminy Pszów w latach 2023-2024 były przekazywane do instalacji Cofinco Poland Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju, FCC Śląsk Sp. z o.o. w Zabrze, PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. w Knurowie oraz do instalacji w Dzierżysławie w województwie opolskim.

5.8.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów

Odpady komunalne na terenie gminy Pszów odbierane są od mieszkańców z nieruchomości zamieszkałych w systemie pojemnikowym lub workowym, bezpośrednio od właścicieli

nieruchomości, z podziałem na odpady niesegregowane (zmieszane) i segregowane: szkło (pojemniki/worki w kolorze zielonym), papier (pojemniki/worki w kolorze niebieskim), metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe (pojemniki/worki w kolorze żółtym), meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz popioły i żużle paleniskowe. Gmina wyposaża nieruchomości w urządzenia do zbierania niesegregowanych odpadów oraz do prowadzenia selektywnej zbiórki. Od 1 stycznia 2026 r. zmienił się sposób gromadzenia i odbioru bioodpadów. Wcześniej gromadzenie i odbiór następował w podziale na dwie frakcje (20 01 08 i 20 02 01) w systemie workowym, a od stycznia 2026 r. obie frakcje są gromadzone i odbierane łącznie wyłącznie w systemie pojemnikowym.

Na terenie gminy od 2024 r. funkcjonuje, wyposażony także w punkt ponownego użytku i punkt napraw, Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się przy ul. Romualda Traugutta 101 w Pszowie. Nowy PSZOK powstał dzięki dofinansowaniu NFOŚiGW w formie dotacji i pożyczki w ramach Programu Priorytetowego Racjonalna Gospodarka odpadami (Część 1) Selektywne Zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów. Punkt przyjmuje odpady we wtorki od 9⁰⁰ do 14⁰⁰, w czwartki od 13⁰⁰ do 18⁰⁰ oraz w soboty od 11⁰⁰ do 17⁰⁰. Przyjmowane są następujące rodzaje odpadów: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, odpady odzieży i tekstyliów, bioodpady, zużyte opony – w ilości do 4 sztuk na rok, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, odpady budowlane i rozbiórkowe – w ilości do 1,5 Mg w okresie 2 lat, popioły i żużle z palenisk domowych. Wprowadzono także dodatkową usługę polegającą na przyjmowaniu selektywnie zebranych odpadów komunalnych w ilości przekraczającej limit odpadów określony powyżej określając wysokość cen za tę usługę: odpady budowlane i rozbiórkowe w wysokości 10 zł za każde rozpoczęte 10 kg oddanej masy odpadów, zużyte opony w wysokości 10 zł za 1 sztukę⁴¹.

Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz zebranych w PSZOK i punktach skupu na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 37. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2024

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2022	2023	2024
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	129,668	101,050	117,860
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,220	-	0,120
15 01 04	Opakowania z metali	-	15,622	15,011
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe (metal, tworzywa sztuczne i	303,650	302,760	324,660

⁴¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2024.

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)		
		2022	2023	2024
	opakowania wielomateriałowe)			
15 01 07	Opakowania ze szkła	202,530	190,331	188,770
16 01 03	Zużyte opony	27,820	31,480	-
20 01 01	Papier i tektura	1,150	2,070	12,540
20 01 02	Szkło	0,890	2,280	4,590
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	650,240	646,300	227,620
20 01 10	Odzież	0,060	-	3,140
20 01 11	Tekstylia	-	-	3,540
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,050	0,034
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	-	-	0,0175
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	-	0,160	0,760
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	3,000	2,780	3,500
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,200	0,370	0,450
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	-	-	0,297
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	-	0,720
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	23,650	12,770	31,090
20 01 39	Tworzywa sztuczne	1,340	2,510	7,500
20 01 40	Metale	-	-	2,080
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popioły i żużle paleniskowe)	666,650	651,900	574,320
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	271,790	387,070	775,150
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 644,650	2 599,150	2 723,340
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	439,630	345,030	296,980
	Razem	5 368,138	5 293,683	5 314,0895

*Odpady niebezpieczne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. poz. 1923 w sprawie katalogu odpadów

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023 i 2024

Udział odpadów selektywnie zebranych wyniósł 50,73% w 2022 r., 50,9% w 2023 r. i 48,75% w 2024 r. Do PSZOK i punktów skupu oddano 663,3924 Mg odpadów w 2023 r. i 544,9395 Mg w 2024 r. Na przestrzeni lat zauważalne jest zmniejszenie ilości odebranych lat, we wcześniejszych latach ilości te oscylowały wokół 6 tys. Mg.

Poza odpadami komunalnymi od mieszkańców gminy Pszów odebranych zostało 694,36 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2022 r., 737,74 Mg w 2023 r. i 429,56 Mg w 2024 r. oraz 21,38 Mg zużytych opon w 2024 r.

Poziomy recyklingu i składowania odpadów komunalnych

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2025 r., poz. 733) gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021,
- 25% wagowo – za rok 2022,
- 35% wagowo – za rok 2023,
- 45% wagowo – za rok 2024,
- 55% wagowo – za rok 2025,
- 56% wagowo – za rok 2026,
- 57% wagowo – za rok 2027,
- 58% wagowo – za rok 2028,
- 59% wagowo – za rok 2029,
- 60% wagowo – za rok 2030,
- 61% wagowo – za rok 2031,
- 62% wagowo – za rok 2032,
- 63% wagowo – za rok 2033,
- 64% wagowo – za rok 2034,
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.

Od 2025 r. gminy są obowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości:

- 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029,
- 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030-2034,
- 10% wagowo – w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów.

Gminy, które nie osiągną wymaganych poziomów recyklingu i składowania podlegać będą karze pieniężnej.

Tabela 38. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2024

Kategoria	2022	2023	2024
Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	25,4867 Wymagane ≥ 25	36,6 Wymagane ≥ 35	49,53 Wymagane ≥ 45
Poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych ($\leq 30\%$ obowiązuje od 2025 r.) [%]	13,53	25,74	41,36

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023 i 2024

Odpady zawierające azbest

Azbest należy definiować jako grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej. Głównymi właściwościami fizykochemicznymi azbestu są odporność na wysoką temperaturę, wysoka odporność na agresywne środowisko chemiczne, wysoka wytrzymałość mechaniczna oraz wysoka odporność na korozję. Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

W związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38 poz. 373), przyjęta została Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r., poz. 1680) oraz Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032. Ustawa reguluje zakaz produkowania wyrobów zawierających azbest oraz sposoby jego bezpiecznego użytkowania i usuwania. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 23 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Usunięcie wyrobów zawierających azbest przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na zmniejszeniu emisji włókien azbestu do środowiska, uzyskaniu poprawy ochrony zdrowia mieszkańców, poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego.

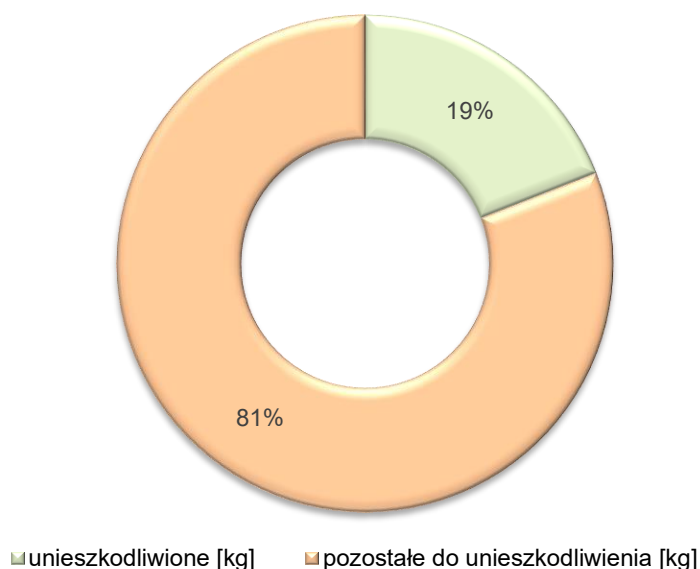
Jednym z narzędzi monitoringu realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, jest Baza Azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl). Baza Azbestowa to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta gminy, a także marszałka województwa. Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Bazie Azbestowej (stan na dzień 31.12.2025 r.) na terenie gminy Pszów:

- zinwentaryzowanych zostało 317,752 Mg wyrobów zawierających azbest,
- dotychczas unieszkodliwiono 60,533 Mg wyrobów zawierających azbest,
- pozostało do unieszkodliwienia 257,219 Mg wyrobów zawierających azbest.

Od 2021 r. unieszkodliwiono 55,737 Mg wyrobów zawierających azbest.

Rysunek 23. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej, stan na 31.12.2025 r.

Odpady przemysłowe

Zezwolenie Marszałka Województwa Śląskiego na zbieranie odpadów (gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie) posiadają:

- Firma Handlowo-Usługowa Tomasz Reguła ul. Żużłowa 16, Pszów, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16,
- RECSTAL s.c. T. Reguła, A. Reguła, J. Limanowski, ul. Polna 18, Bełsznica, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16⁴².

⁴² Dane ze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Zezwolenie Starosty Powiatu Wodzisławskiego na przetwarzanie odpadów (odzyskiwanie surowców wtórnych w procesach produkcyjnych w celu uzyskania materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub unieszkodliwianie odpadów w instalacjach technicznych) posiadają:

- Arkadiusz Mika, P.U.H. „DOMAX”, ul. Grabińska 8, 42-283 Boronów,
- RED APP Sp. z o.o., ul. Niepodległości 59, 44-370 Pszów⁴³.

5.8.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

W dniu 1 lipca 2017 r. wszedł w życie Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO), zgodnie z którym odpady są zbierane w sposób określony w ówczesnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2019 r. poz. 2028)⁴⁴.

Realizowana na terenie gminy Pszów gospodarka odpadami komunalnymi nakierowana jest na tworzenie warunków właściwego zbierania odpadów w sposób selektywny oraz zagospodarowania odpadów, zapewniających osiągnięcie określonych przepisami poziomów recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2021 r. poz. 906) pojemniki oraz worki do zbierania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych oznaczone powinny być w następujący sposób:

- 1) papier – odpady z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”;
- 2) szkło – odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”;
- 3) metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe – odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;
- 4) bioodpady - zbiera się w pojemnikach lub workach koloru brązowego, oznaczonych napisem „BIO”.

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" – ang. "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" – ang. "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest wykorzystanie odpadów powstałych

⁴³ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

⁴⁴ Akt zastąpiony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. z2021 r., poz. 906)

w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się na terenie poszczególnych gmin całego kraju m.in. osiągnięcie do 2035 r. poziomu 65% w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2035 r. maksymalnie 10%. Zagadnienia te uwzględnia zarówno *Krajowy plan gospodarki odpadami 2028*, jak również *Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2023-2028*. W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy.

W *Krajowym planie gospodarki odpadami 2028* wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi:

- 1) Stosowanie działań na rzecz ZPO komunalnych m.in. przez: promowanie ponownego użycia produktów, tworzenie punktów napraw produktów, promowanie wytwarzania i użytkowania produktów o wydłużonym okresie użytkowania, tworzenie punktów ponownego użycia przy PSZOK-ach lub innych miejscach ogólnodostępnych dla społeczności lokalnej;
- 2) monitorowanie składu morfologicznego odpadów komunalnych, w tym fizycznych i chemicznych właściwości odpadów;
- 3) organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu zarówno ogólnokrajowym, jak i gminnym, mających na celu między innymi: podnoszenie świadomości i wiedzy społeczeństwa w zakresie ZPO, właściwe postępowanie z odpadami, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami oraz korzyści z tego wynikających;
- 4) zapewnienie finansowania w obszarze ZPO w zakresie podnoszenia świadomości i wiedzy społeczeństwa;
- 5) zwiększenie dostępności PSZOK-ów dla mieszkańców;
- 6) zwiększenie efektywności prowadzenia selektywnego zbierania „u źródła”, w tym również komunalnych odpadów ulegających biodegradacji;
- 7) zagospodarowanie bioodpadów w biogazowniach rolniczych lub we własnym zakresie np. w kompostownikach przydomowych, również na terenach z zabudową jednorodzinną;
- 8) tworzenie przez jednostki samorządu terytorialnego zachęt w zakresie zagospodarowywania bioodpadów w przydomowych kompostownikach (finansowanie lub współfinansowanie zakupu kompostowników);
- 9) budowa lub modernizacja instalacji recyklingu zgodnie z określonym zakresem zapotrzebowania, w tym instalacji do fermentacji bioodpadów z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu;
- 10) modernizacja instalacji MBP w kierunku przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych; po modernizacji część mechaniczna w tych instalacjach powinna służyć do efektywnego sortowania odpadów zebranych selektywnie u źródła, natomiast część biologiczna powinna być wykorzystywana do fermentacji lub kompostowania zbieranych selektywnie bioodpadów i odpadów zielonych;

- 11) zmniejszenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, przez zagospodarowanie tych odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w innych procesach odzysku, w tym przez termiczne przekształcanie z odzyskiem energii;
- 12) zapewnienie wysokiej automatyzacji linii sortowniczych w celu maksymalizacji odzysku surowcowego;
- 13) zapewnienie finansowania przedsięwzięć niwelujących zapotrzebowanie na obiekty i instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, o których mowa w załączniku nr 2 do KPGO 2028, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do fermentacji bioodpadów;
- 14) zapewnienie finansowania przedsięwzięć w zakresie modernizacji instalacji przetwarzających odpady komunalne i pochodzące z przetworzenia odpadów komunalnych, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, w celu zapewnienia wysokich standardów ochrony środowiska ich funkcjonowania;
- 15) w przypadku odpadów żywności preferowanie technologii fermentacji z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu, a dla pozostałych odpadów i przy mniejszych wydajnościach technologii tlenowych;
- 16) kontynuacja zapewnienia bezpiecznego składowania odpadów powstałych po przetwarzaniu odpadów, w tym stabilizatu, które nie mogą zostać poddane innym procesom przetwarzania, w tym recyklingowi; budowa składowisk lub ich rozbudowa powinna zostać ograniczona wyłącznie do potrzeb wynikających z ilości odpadów wytwarzanych w instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych i odpadów, dla których nie ma innej możliwości przetwarzania;
- 17) monitorowanie i kontrola przez gminy funkcjonowania systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym ograniczanie nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- 18) poprawa jakości zbieranych i gromadzonych danych w BDO.

Mieszkańcy gminy Pszów mogą realizować powyższe działania poprzez wprowadzanie do swojego życia nawyków, dzięki którym ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez konsumentów można zmniejszyć:

- rozważne zakupy dostosowane do rzeczywistych potrzeb;
- kupowanie towarów bardziej trwałych i lepszej jakości (np. sprzętu elektronicznego, mebli);
- wypożyczanie zamiast kupowania przedmiotów rzadko używanych (np. sprzętu, narzędzi, płyt, książek, zabawek);
- unikanie artykułów jednorazowych (np. golarek, sztućców);
- promowanie napojów w butelkach zwrotnych;
- wybór produktów w dużych opakowaniach, a unikanie produktów zapakowanych w wiele warstw opakowań;
- używanie toreb wielokrotnego użytku;
- kompostowanie odpadów spożywczych, które mogą być wykorzystywane do nawożenia ogrodu lub roślin na balkonie.

5.8.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK i składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień, takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje, takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się ilość wytwarzanych odpadów, • zwiększające się poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, • systematycznie usuwane wyroby zawierające azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się duży udział odpadów zmieszanych w ogólnym strumieniu odpadów.

5.8.6. Analiza SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszająca się ilość wytwarzanych i odebranych odpadów. 2. Utworzony na terenie gminy PSZOK. 3. Osiągane wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. 4. Systematyczne usuwanie azbestu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów. 2. Niski stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest.

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój selektywnego zbierania odpadów. 2. Wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zwiększenia świadomości na temat należytego gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. 4. Dotacje zewnętrzne na usuwanie wyrobów zawierających azbest. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnące koszty zagospodarowania odpadów komunalnych. 2. Nieprzepisowe składowanie odpadów. 3. Coraz wyższe wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i składowania odpadów. 4. Brak wystarczających środków finansowych pozwalających na całkowite usunięcie wyrobów azbestowych do 2032 r.

5.9. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r., poz. 13) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r., poz. 2380),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408).

5.9.1. Formy ochrony przyrody

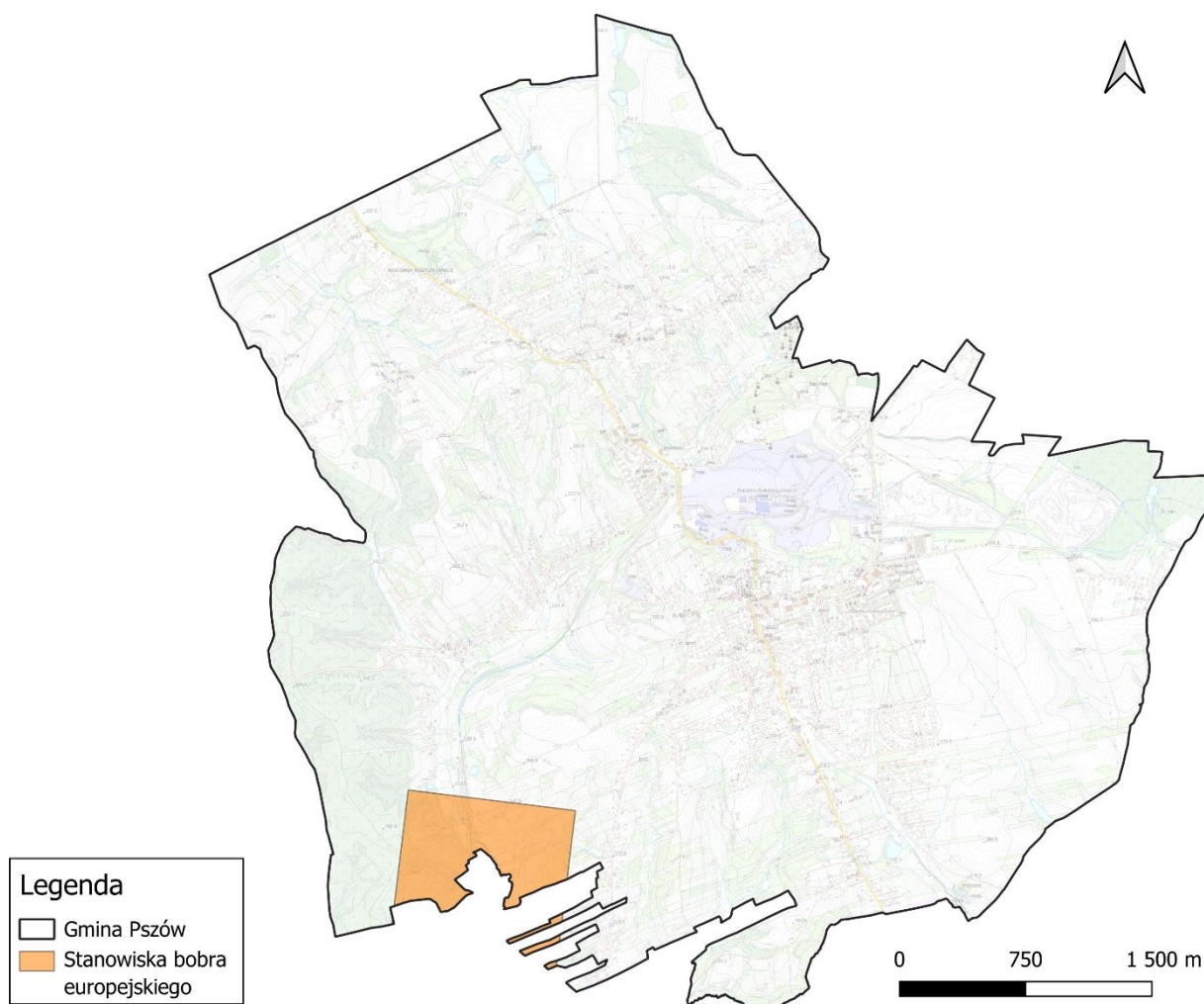
Na terenie gminy Pszów nie zostały wyznaczone żadne obszarowe formy ochrony przyrody ani pomniki przyrody, jak również korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym lub ponadlokalnym. W ostatnich latach RDOŚ nie prowadził postępowań w sprawie utworzenia nowych rezerwatów przyrody czy też obszarów Natura 2000. Podobnie Audit krajobrazowy województwa śląskiego nie zaproponował form ochrony przyrody dla gminy Pszów.

Jednak na terenie miasta występują liczne obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obejmują one m.in. wartościowe drzewa, zarówno pojedyncze okazy egemplarze, jak i szpalery i aleje, a także zadrzewienia śródpolne, drobne zbiorniki wodne, stawy oraz wąwozy i parowy wyłączone z intensywnego użytkowania. Najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego miasta są głęboko wcięte doliny cieków, występujące w formie wąwozów i jarów, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego systemu przyrodniczego oraz struktury krajobrazu⁴⁵.

⁴⁵ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Natomiast zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie gminy Pszów występują stanowiska bobra europejskiego. Poza tym nie stwierdzono występowania szczególnie cennych walorów przyrodniczych ani udokumentowanych siedlisk gatunków rzadkich i chronionych, poza pospolitymi gatunkami drobnych ssaków, ptaków, gadów i płazów.

Rysunek 24. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Krajobrazy priorytetowy

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. wyznaczył na terenie gminy Pszów jeden krajobraz priorytetowy:

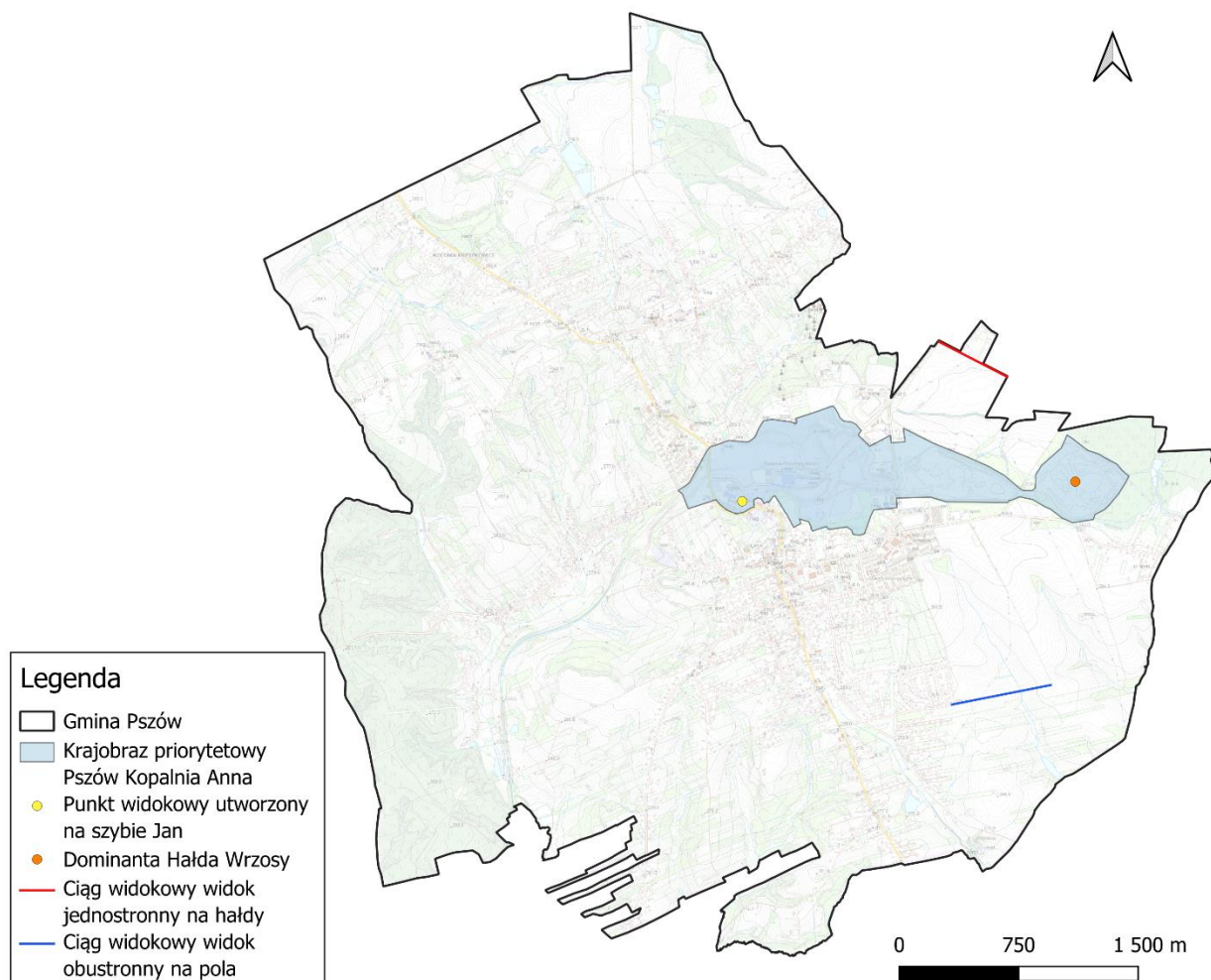
1. Pszów kopalnia Anna – krajobraz górniczy o powierzchni 110,72 ha, teren czynnej eksploatacji podziemnej obejmujący tereny Kopalni Węgla Kamiennego „Anna” w Pszowie, która zakończyła już eksploatację, ale krajobraz nie został jeszcze zmieniony wskutek rekultywacji. Na terenie jednostki krajobrazowej pozostały obiekty związane z niedawną działalnością górniczą: szyb „Chrobry I”, dwie hałdy, pozostałości infrastruktury KWK „Anna”. Krajobraz ze zwałowiskami i typowym dla Górnego Śląska udziałem obiektów przemysłowych i górniczych. Zaplanowane zaadaptowanie krajobrazu w kierunku rekreacyjno-edukacyjnym jako Park pod nazwą „ParkAny”.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium reprezentatywności, ze względu na występowanie zestawu cech charakterystycznych i właściwych dla modelowego, klasycznego wzorca danego podtypu;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie obiektów małej architektury sakralnej (kapliczki);
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na charakterystyczny układ form i obiektów antropogenicznych, wyrazistych form górniczych i pogórnich dokumentujących historię górnictwa, w tym wyjątkowy i dobrze zachowany kompleks obiektów industrialnych, a także na zachowane tradycje górnicze.

W obrębie jednostki obszar leśny pod nazwą „Czarny Las”. Zespół zabudowy elektrociepłowni oraz budynek maszynowni szybu „Chrobry I” tworzą powiązany układ architektoniczny. Stanowią przykład zabudowy przemysłowej, o monumentalnym i modernistycznym charakterze. Teren nosi nazwę „ParkAny”. Na terenie dawnej kopalni powstała wieża widokowa na szybie Jan⁴⁶.

Rysunek 25. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych Audytu krajobrazowego województwa śląskiego

⁴⁶ Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, Katowice, Warszawa 2025.

5.9.2. Lasy i tereny zielone

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową wyznacza Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2025 r., poz. 567).

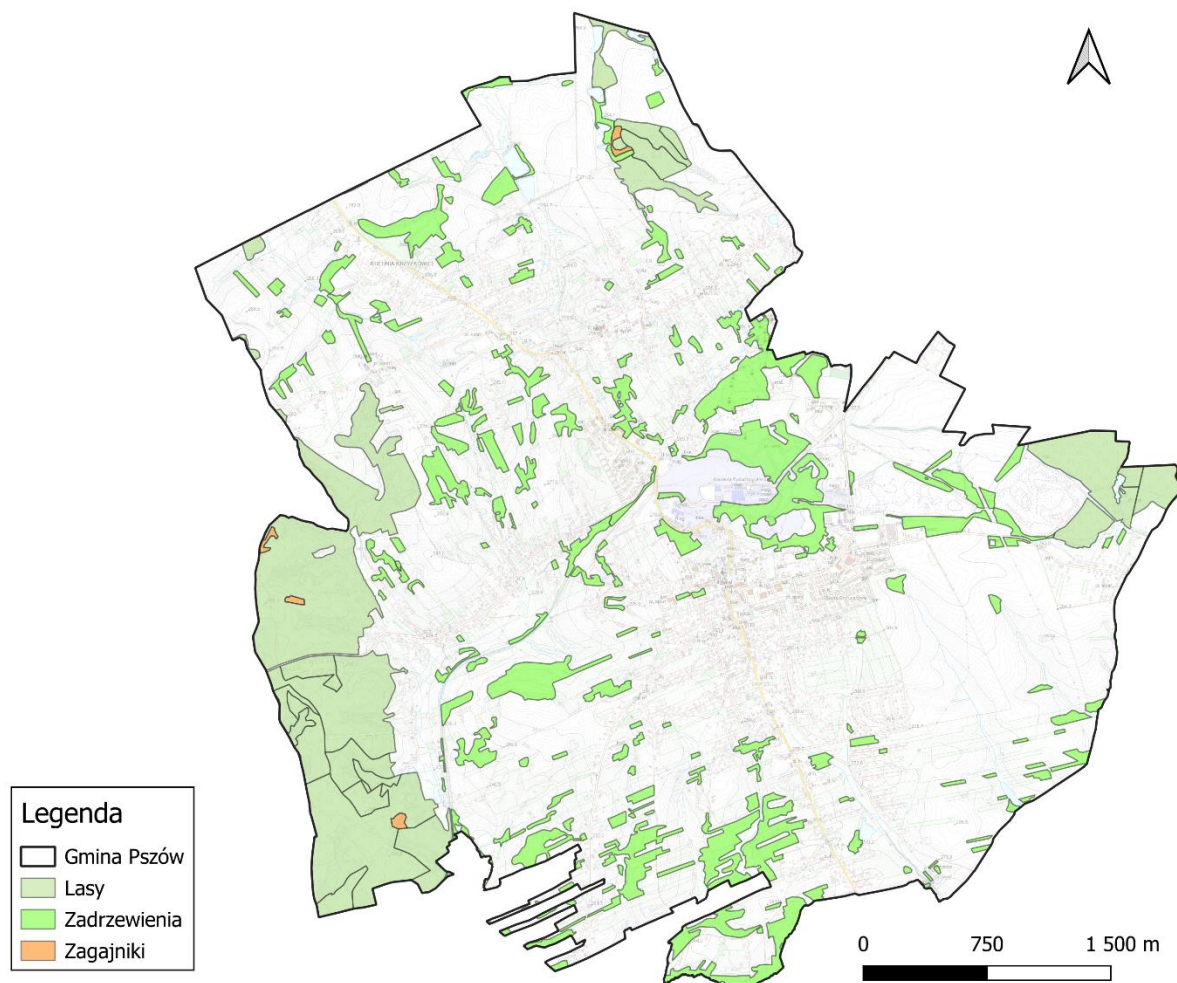
Z danych GUS wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pszów wynosi 249,41 ha, co daje lesistość na poziomie 11,9%. Jest ona na podobnym poziomie co średnia powiatowa (9,8%) i znacznie niższa niż krajowa (29,6%) oraz wojewódzka (32,1%). Kształtowanie się struktury gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na terenie gminy w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 39. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów

Tabela 53. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy i szów				
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych				
Lesistość	%	11,9	11,9	11,9
Grunty leśne ogółem	ha	249,1	249,1	249,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	227,48	227,48	227,48
Grunty leśne prywatne	ha	21,93	21,93	21,93
Powierzchnia lasów				
Lasy ogółem	ha	244,09	244,09	244,09
Lasy publiczne ogółem	ha	22,16	22,16	22,16
Lasy publiczne gminne	ha	1,00	1,00	1,00
Lasy prywatne ogółem	ha	21,93	21,93	21,93
Tereny zieleni				
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	15,32	15,35	15,35
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	0,7	0,8	0,8
Zieleńce	ha	5,20	5,20	5,20
Zieleń uliczna	ha	0,80	0,80	0,80
Tereny zieleni osiedlowej	ha	10,12	10,15	10,15

źródło: GUS

Rysunek 26. Położenie lasów na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Charakterystyczną cechą Pszowa jest stosunkowo niewielki udział terenów leśnych, które koncentrują się przede wszystkim w jednym większym kompleksie – Lesie Syryńskim. Pozostałe obszary leśne mają charakter rozproszony i obejmują m.in. Las Dąbrowiak w północnej części miasta, Czarny Las w sąsiedztwie terenów pogórnicych oraz Las Pański przy wschodniej granicy miasta.

Na obszarze gminy Pszów naturalne zbiorowiska roślinne zachowały się jedynie w niewielkim zakresie. Ich relikty występują głównie w miejscach o ograniczonej przydatności rolniczej, takich jak głęboko wcięte wąwozy, parowy oraz strome zbocza dolin. Są to przede wszystkim fragmenty lasów łęgowych, grądów i buczyn. Lokalnie niewielkie płaty grądów i buczyn występują także w obrębie gospodarczych kompleksów leśnych położonych pomiędzy Pszowem a Syrnią. Lasy łęgowe mogą również odtwarzać się samoistnie w wilgotnych dolinach cieków, zwłaszcza tam, gdzie zaprzestano użytkowania łąk lub wypasu. Cenne przyrodniczo enklawy zadrzewień dolinnych występują m.in. pomiędzy ul. J. Kraszewskiego i ul. Dożynkową oraz w Krzyżkowicach, po obu stronach ul. gen. S. Grota Roweckiego. Obszary te mają często charakter podmokły i porośnięte są zbiorowiskami łęgowymi, grądowymi lub buczynami. Szczególnie wysokimi walorami przyrodniczymi odznaczają się

wąwozy porośnięte grabami i bukami, zlokalizowane m.in. na wschód od ul. Kolberga oraz w Pszowskich Dołach, na południe od ul. Lubomskiej⁴⁷.

5.9.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych, zwiększanie naturalnej retencji wodnej, odpowiednią gospodarkę leśną, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów, gwałtowne zjawiska atmosferyczne oraz choroby roślin.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska przyrodniczego. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza przy obiektach objętych ochroną. Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez GIOŚ w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko- i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko- i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

⁴⁷ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> identyfikowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz wprowadzanie ich do polityki przestrzennej. 	<ul style="list-style-type: none"> zmiany klimatyczne wpływające na gatunki i siedliska.

5.9.5. Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Wyznaczony krajobraz priorytetowy. Występujące obszary o wysokich walorach przyrodniczych. 	<ol style="list-style-type: none"> Brak form ochrony przyrody. Niski i niezmienny się poziom lesistości gminy. Niewielka ilość zbiorowisk roślinnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczeń wód, gleb i powietrza pochodzących z lokalnych źródeł. Ochrona i rozwój lasów. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> Zanieczyszczenie środowiska (powietrza, gleb, wód). Czynniki atmosferyczne, m.in. susze, wiatry, ulewne deszcze. Presja urbanistyczna. Zmiany klimatyczne powodujące, m.in. degradację siedlisk oraz pogorszenie stanu zachowania gatunków.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025, poz. 647), mówiąc o:

- poważnej awarii rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- poważnej awarii przemysłowej rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

- Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
- Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
- Kłęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po drogach wszystkich kategorii oraz liniach kolejowych. Zagrożenie stanowią także sieci przesyłowe, którymi dostarcza się paliwa ciekłe oraz gazowe.

Na terenie gminy Pszów nie ma zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz nie wystąpiły w ostatnich latach zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.10.1. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewę mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych, a także brać czynniki klimatyczne pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska już na etapie projektowania i budowy dróg, a także usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez WIOŚ oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy Policji i Inspekcji Transportu Drogowego.

5.10.2. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none">• brak zdarzeń o charakterze i znamionach poważnej awarii przemysłowej.	<ul style="list-style-type: none">• wzrastające zapotrzebowanie na paliwa płynne i gazowe,• wzrost natężenia ruchu pojazdów oraz zwiększenie przewozów substancji i preparatów niebezpiecznych.

5.10.3. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. 2. Brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 2. Możliwość finansowania zakupu środków oraz sprzętu niezbędnego do usuwania skutków poważnych awarii ze środków krajowych i zewnętrznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 40. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> – Dominujące systemy ogrzewania indywidualnego na kotły/piece niskiej efektywności. – Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczenia. – Niska efektywność energetyczna części budynków. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i docelowych poziomów benzo(a)pirenu. – Niezadawalający stan techniczny części dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zastąpienie ogrzewania węglowego bardziej ekologicznym systemem. – Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. – Zwiększenie świadomości mieszkańców gminy na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza. – Termomodernizacja budynków. – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych.
Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie dróg o niezadawalającym stanie technicznym. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych. – Zwiększenie znaczenia transportu zbiorowego.
Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w pobliżu zabudowy mieszkaniowej. – Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowym niskim poziomie. – Wprowadzenie zapisów w MPZP o lokalizacji źródeł elektromagnetycznych.
Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan ogólny JCWP. – Umiarkowane łączne zagrożenie suszą. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji i zagospodarowaniem wód opadowych.
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczne skanalizowanie miasta. – Nieprawidłowe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój sieci kanalizacyjnej i podłączanie nowych odbiorców. – Systematyczne kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan aktualny	Cel poprawy
Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystny wpływ eksploatacji złóż kopalin na środowisko (m.in. zmiana ukształtowania powierzchni terenu). – Obszary wymagające rekultywacji po wydobywaniu surowców. – Degradacja środowiska naturalnego spowodowana składowiskami odpadów pogórnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rekultywacja i rewitalizacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców. – Zagospodarowanie złóż kopalin zgodnie z wydanymi koncesjami.
Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszająca się na przestrzeni powierzchnia gruntów ornych i zwiększająca gruntów zabudowanych. – Występowanie osuwisk. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb i zagospodarowanie powierzchni ziemi. – Prowadzenie działań naprawczych na gruntach objętych uszkodzeniami w środowisku.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów. – Niski stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. – Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych. – Usunięcie wyrobów azbestowych.
Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> – Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalizacja skutków poważnych awarii i o znamionach poważnej awarii. – Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

źródło: opracowanie własne

7. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli poniżej przedstawiono największe sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 41. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
<ul style="list-style-type: none"> – Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji, takie jak wymiana źródeł ciepła, termomodernizacje budynków. – Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii. – Rozwój sieci gazowej. – Rozwój transportu publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – 69 zlikwidowanych kotłów pozaklasowych w 2024 r. – 163 udzielone dotacje z budżetu gminy na wymianę źródeł ciepła w latach 2022-2024. – 789 zainstalowanych instalacji mikrofotowoltaicznych w budynkach, – 5 678,684 kW zainstalowanej mocy OZE w instalacjach mikrofotowoltaicznych w budynkach. – 25,8% mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej. – Funkcjonująca komunikacja miejska na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja wymiany źródeł ciepła, minimalizujących emisje zanieczyszczeń powietrza, w tym przede wszystkim eliminujących wykorzystanie węgla. – Rozwój oraz promocja odnawialnych źródeł energii. – Dalsza termomodernizacja budynków. – Zwiększanie dostępności komunikacji zbiorowej autobusowej. – Budowa ciągów pieszo-rowerowych. – Rozbudowa sieci gazowniczej. – Kontynuacja działalności kontrolnej, edukacji ekologicznej.
Zagrożenia hałasem		
<ul style="list-style-type: none"> – Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu – remonty, modernizacje, przebudowy dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowane mapy akustyczne dla dróg powiatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacje sieci drogowej. – Wykorzystywanie technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. – Monitoring hałasu drogowego i przemysłowego
Pola elektromagnetyczne		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. – Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM 	<ul style="list-style-type: none"> – Znacznie niższy od dopuszczalnego poziom promieniowania PEM. – Dobry stan techniczny sieci elektroenergetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowa lokalizacja urządzeń emitujących PEM oraz stały monitoring poziomu promieniowania elektromagnetycznego. – Modernizacja sieci elektroenergetycznej.
Gospodarowanie wodami		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zagrożenia powodziowego. – 3 zamontowane zbiorniki retencyjne w ramach 	<ul style="list-style-type: none"> – Konserwacja urządzeń wodnych. – Zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę zbiorników

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	Programu „Moja Woda” w 2024 r.	małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury. – Dalsza edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych.
Gospodarka wodno-ściekowa		
– Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy.	– 99,9% ludności korzystającej z sieci wodociągowej. – 52,1% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. – Dobry stan techniczny sieci i oczyszczalni ścieków.	– Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej.
Zasoby geologiczne		
– Stosowanie najnowszych technologii w czasie eksploatacji zasobów naturalnych. – Prowadzenie bilansu złóż kopalin.	– Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych – węgla kamiennego. – Poddane rewitalizacji tereny po byłej kopalni	– Eksploatacja zasobów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. – Dalsza rewitalizacja i rekultywacja terenów pokopalnianych.
Gleby		
– Wdrażanie i przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej. – Opracowanie systemu informacji o osuwiskach.	– Duży udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni. – Przewaga gleb średnich i dobrych pod względem klasyfikacji bonitacyjnej. – Zinventaryzowane osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.	– Prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
– Rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych. – Intensyfikacja usuwania azbestu od 2021 r.	– Utworzony na terenie gminy PSZOK. – Osiągane wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. – 19% usuniętych wyrobów azbestowych.	– Racjonalna gospodarka odpadami. – Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat prawidłowej gospodarki odpadami. – Dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest.
Zasoby przyrodnicze		
– Systematyczne działania na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych. – Nasadzenia drzew i krzewów.	– Wyznaczony krajobraz priorytetowy. – 11,9% lesistości gminy.	– Ochrona prawna obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. – Dalsze utrzymanie i rozwój terenów leśnych, zieleni urządzonej.
Zagrożenia poważnymi awariami		
– Doposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt ratowniczy.	– Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.	– Wsparcie jednostek straży pożarnej, przede wszystkim ochotniczej straży pożarnej, w sprzęt ratowniczy.

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	– Brak poważnych awarii.	

źródło: opracowanie własne

8. Cele Programu Ochrony Środowiska, zadania i ich finansowanie

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska,
- Możliwości finansowych analizowanej jednostki samorządu terytorialnego,
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy),
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej gminy).

I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

II. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach.

IV. GOSPODAROWANIE WODAMI

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu.

V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa.

VI. ZASOBY GEOLOGICZNE

Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznym i oraz przekształcenie terenów pogórnich i zdegradowanych.

VII. GLEBY

Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

IX. ZASOBY PRZYRODNICZE

Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Zadania mogą być:

1. Własne – realizowane przez Gminę i jej jednostki oraz finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji Gminy.
2. Monitorowane – realizowane i finansowane przez przedsiębiorstwa lub organy i instytucje szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucje działające na terenie gminy, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym.

8.1. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Pszów

Tabela 42. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego w strefie śląskiej GIOŚ	B(a)P, PM10	brak	Zarządzanie jakością powietrza	Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe
		Stężenia średnie roczne w gminie Pszów GIOŚ	PM10 – 29 µg/m ³ PM2,5 – 20 µg/m ³ B(a)P – 4,39 ng/m ³	PM10 ≤40 µg/m ³ PM2,5 ≤20 µg/m ³ B(a)P ≤1 ng/m ³		Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
		Liczba kontroli / wykroczeń, pouczeń, mandatów [szt.] <i>Sprawozdanie z POP</i>	23 / 10	zależnie od potrzeb / 0		Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
		Liczba wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z ochroną jakości powietrza [szt.] <i>Sprawozdanie z POP</i>	14	zależnie od możliwości		Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	W – Gmina Pszów	braki kadrowe
						Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

⁴⁸ W – własne, M – monitorowane.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Suma zlikwidowanych pozaklasowych źródeł ciepła [szt./rok] <i>Sprawozdanie z POP</i>	69	zależnie od możliwości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Liczba przeprowadzonych termomodernizacji [szt./rok] <i>Sprawozdanie z POP</i>	73	zależnie od możliwości		Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności [%] <i>GUS</i>	25,8	>25,8		Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej	M – PSG	brak środków finansowych, brak opłacalności ekonomicznej
		Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci ciepłowniczej [szt.] <i>PGG</i>	1 940	>1 940		Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej	M – PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie	brak środków finansowych
					Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych	Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	M – przedsiębiorstwa	brak środków finansowych
						Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe
		Liczba podłączonych do sieci mikroinstalacji fotowoltaicznych [szt.] <i>Tauron Dystrybucja</i>	789	>789	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Liczba przystanków autobusowych [szt.] GUS	6	≥6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	W – Gmina Pszów M – Powiat Wodzisławski, MKZ w Jastrzębiu Zdroju, Komunikacja Miejska w Wodzisławiu Śląskim, Komunikacja Miejska Rybnik	brak środków finansowych
		Długość dróg dla rowerów [km] GUS	1,9	>1,9		Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	W – Gmina Pszów, M – PZD	brak środków finansowych
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba osób eksponowanych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu [os.] GIOŚ, ZDW, PZD	L _{DWN} – 200 L _N – <50 (2021 r., dot. drogi powiatowej)	L _{DWN} – 0 L _N – 0	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska	Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych	M – GIOŚ, ZDW, PZD	brak środków finansowych, braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
		Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej [km] GUS	29,8	>29,8	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	W – Gmina Pszów M – ZDW, PZD	brak środków finansowych
						Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ	braki kadrowe
						Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	M – przedsiębiorstwa	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach	Poziomy natężenia pól elektromagnetycznych [V/m] GIOŚ	<0,7 (2023 r.)	<28		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
					Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych	M – GIOŚ	zmiany w przepisach prawnych dot. zakresu monitoringu
						Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Powiat Wodzisławski	braki kadrowe
						Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
					Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	M – Tauron Dystrybucja	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	JCWP o dobrym stanie ogólnym [szt.] GIOŚ	0	5	Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
		JCWPD o dobrym stanie ogólnym [szt.] GIOŚ	3	3		Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności	M – RZGW	brak środków finansowych
						Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
						Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej	M – ŚODR	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony rolników
	Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu	Liczba zamontowanych zbiorników retencyjnych w ramach programu „Moja Woda” [szt./rok] WFOŚiGW	3	zależnie od wniosków	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi	Budowa obiektów małej retencji	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
						Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Długość sieci wodociągowej [km] GUS	57,5	>57,5	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	M – PWIK w Wodzisławiu Śląskim	brak środków finansowych
		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%] GUS	99,9	99,9		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	W – ZGKiM w Pszowie	brak środków finansowych
		Długość sieci kanalizacyjnej [km] GUS	52,1	>52,1		Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – ZGKiM w Pszowie	brak środków finansowych
		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności [%] GUS	65,7	>65,7		Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	M – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim	braki kadrowe
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] GUS	1 478	<1 478	Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Pszów	braki kadrowe, brak chęci współpracy ze strony mieszkańców
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] GUS	54	>54		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznym i oraz przekształcenie terenów pogórnich i zdegradowanych	Wydobycie kopalin [tys. t, mln m ³ /rok] <i>PIG-PIB</i>	węgiel – 821 tys. t metan – 3,82 mln m ³	zależnie od potrzeb	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin	Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	M – OUG w Rybniku	braki kadrowe
						Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych
		Liczba terenów pogórnich [szt.] / powierzchnia [ha] <i>OPI-TPP</i>	4 / 61,3	bieżący monitoring	Rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	M – Główny Instytut Górnictwa - Państwowy Instytut Badawczy	brak środków finansowych
		Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji [ha] <i>Powiat Wodzisławski</i>	0	0		Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	M – Gmina Pszów, M – Powiat Wodzisławski (decyzje rekultywacyjne), właściciele terenów	brak środków finansowych
						Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie	M – Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
VII. GLEBY	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi	Powierzchnia gruntów rolnych [ha] <i>Powiat Wodzisławski</i>	1 309,2439	≥1 309,2439	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	M – GIOŚ, OSChR	braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
						Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych	M – ŚODR, ARiMR, rolnicy	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony rolników
						Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa	M – RDOŚ, władający powierzchnią ziemi	nieobjęcie w wykazie wszystkich terenów
		Liczba osuwisk [szt.] <i>PIG-PIB</i>	128	128	Ochrona przed osuwiskami	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Gmina Pszów, M – Powiat Wodzisławski	brak środków finansowych
VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami	Masa odebranych odpadów [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	5 314,0895	<5 314,0895	Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami	Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Pszów	brak wykwalifikowanej kadry
		Udział selektywnie zebranych odpadów w ogólnym strumieniu odpadów [%] <i>Gmina Pszów</i>	48,75	>48,75		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna
		Masa zebranych odpadów biodegradowalnych [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	775,150	<775,150		Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych [%] <i>Gmina Pszów</i>	49,53	≥60		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r.	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna
		Osiągnięty poziom składowania odpadów [%] <i>Gmina Pszów</i>	41,36	≤20		Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034	W – Gmina Pszów	zbyt niski poziom odpadów zebranych selektywnie
		Masa odebranych odpadów w PSZOK [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	544,9395	>544,9395		Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
		Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia [Mg] <i>Baza azbestowa</i>	257,219 (2025 r.)	<257,219	Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest w zakresie przewidzianym ustawą	W – Gmina Pszów	braki kadrowe
						Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Powierzchnia gruntów leśnych [ha] GUS	249,1	>249,1	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	W – Gmina Pszów, M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
		Lesistość [%] GUS	11,9	>11,9		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych
		Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej [ha] GUS	15,35	>15,35		Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych	M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	W – Gmina Pszów, M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynne szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
					Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	W – Gmina Pszów, M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii [szt.] GIOŚ	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – WIOŚ, PSP, sprawcy awarii	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
					Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych spójnych z *Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* oraz informacji od instytucji i podmiotów

8.2. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Pszów	46 000	Według kosztorysów				Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dotyczy projektu „Zielona energia na terenie Gmin partnerskich: Rybnik, Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Pszów, Świerklany”
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	W – Gmina Pszów	2 165 812	Według kosztorysów				Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. dotacji do lokalnego transportu zbiorowego
			146 778						Kwota dot. budowy zatoki postojowej na ul. Niepodległości wraz ze zmianą organizacji ruchu – dokończenie zadania realizowanego od 2024 r.
	Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	W – Gmina Pszów		Według kosztorysów				Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
			571 877					Środki własne	Rozbudowa drogi gminnej nr 597041S ul. Jagienki i ul. Juranda w Pszowie – dokończenie zadania realizowanego od 2022 r.
			146 055					Środki własne	Przebudowa ul. Śląskiej w Pszowie – projekt
			22 000					Środki własne	Przebudowa ul. Os. Biernackiego
			26 000					Środki własne	Przebudowa ul. Armii Krajowej - bocznej
			95 000					Środki własne	Przebudowa ul. Konopnickiej - bocznej
			80 000					Środki własne	Przebudowa fragmentu ul. Długosza
			110 000					Środki własne	Przebudowa ul. Ks. Skwary - bocznej
	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Budowa obiektów małej retencji	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	W – ZGKiM w Pszowie	47 000	Według kosztorysów				Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. budowy kanalizacji sanitarnej przy ulicy Kolberga
			15 000						Kwota dot. budowy kanalizacji sanitarnej ul. Niepodległości, ul. Astronautów, ul. Niedurnego

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – ZGKiM w Pszowie	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Pszów	60 000	Według kosztorysów				Środki własne	
	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Rewitalizacja i rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	W – Gmina Pszów	10 070 465	23 669 602	Według kosztorysów			Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. zagospodarowani a budynków po zlikwidowanej KWK Anna w Pszowie wraz z przyległym terenem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
			900 000						Kwota dot. rozbudowy „Parku Ryszard”
			1 273 669						Kwota dot. przebudowy i adaptacji części budynku zaopatrzenia byłej kopalni „Anna” na żłobek publiczny w Pszowie
VII. GLEBY	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, fundusze krajowe	-
VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów	W – Gmina Pszów	5 405 152	Według kosztorysów				Środki własne	-
	Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r.	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania
	Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania
	Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	-
	Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	W – Gmina Pszów	3 690	3 690	307	Według kosztorysów		Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Usługa Eco Harmonogram – system harmonogramów wywozu odpadów z terenu gminy z aplikacją użytkowo-edukacyjną dla mieszkańców
			5 904	5 904	492				Usługa SYSTEM PSZOK – system zarządzania punktem selektywnej zbiórki odpadów i kartami mieszkańca uprawniającymi do korzystania z punktu

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb
	Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Realizacja zależna od złożonych wniosków
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynne szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	-
	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu Miasta Pszów na 2026 r. Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Pszów i informacji z Urzędu Miejskiego w Pszowie

8.3. Harmonogram realizacji monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Tabela 44. Harmonogram zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”
	Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej	M – PSG	Według kosztorysów	Środki własne	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.1.2.
	Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej	M – PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.1.2.
	Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	M – przedsiębiorstwa	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	M – Powiat Wodzisławski, MKZ w Jastrzębiu Zdroju, Komunikacja Miejska w Wodzisławiu Śląskim, Komunikacja Miejska Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
	Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	M – PZD	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych	M – GIOŚ, ZDW, PZD	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	M – ZDW, PZD	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
	Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	M – przedsiębiorstwa	Według kosztorysów	Środki własne	-
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	Zadanie realizowane w ramach PMŚ
	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Powiat Wodzisławski	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	M – Tauron Dystrybucja	Według kosztorysów	Środki własne	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.3.1.
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności	M – RZGW	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej	M – ŚODR	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Budowa obiektów małej retencji	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Moja woda”,
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	M – PWIK w Wodzisławiu Śląskim	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	M – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	M – OUG w Rybniku	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Rozbudowa systemu zarządzania terenami poprzemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami poprzemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	M – Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe	-
	Rewitalizacja i rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	M – Powiat Wodzisławski (decyzje rekultywacyjne), właściciele terenów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne	-
VII. GLEBY	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	M – GIOŚ, OSChR	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	Zadanie realizowane w ramach PMS i na zlecenie rolników
	Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych	M – ŚODR, ARiMR, rolnicy	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze europejskie	-
	Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa	M – RDOŚ, władający powierzchnią ziemi	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne	-
	Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	M – Powiat Wodzisławski	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe	-
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych	M – Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	M – Nadleśnictwo Rybnik	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
IX. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – WIOŚ, PSP, sprawcy awarii	Według kosztorysów	Środki własne	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z instytucji

9. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu oraz ograniczy negatywne oddziaływanie na środowisko planowanych zadań. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych. Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- W czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych.
- Stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych.
- Maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.
- Odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji oraz czas inwestycji uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.
- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych lub ich poprawę.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

9.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Urzędu Miejskiego w Pszowie,
- Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie,
- Głównego Instytutu Górnictwa,
- Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji,
- Powiatowego Zarządu Dróg w Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Syryni,
- Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach,
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze,
- Polskiej Grupy Górniczej Oddział Zakład Elektrociepłowni,
- Ciepłowni Rydułtowy,
- Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach,
- Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej w Pszowie,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne Gminy Pszów, w tym ZGKiM, oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą m.in.:

- Powiat Wodzisławski,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Syryni,
- Polska Spółka Gazownictwa,
- Polska Grupa Górnicza Oddział Zakład Elektrociepłowni,
- Tauron Dystrybucja S.A.,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim,
- Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku,
- Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy,
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji,
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,

- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Nadleśnictwo Rybnik,
- właściciele nieruchomości, gruntów, zarządcy komunikacji zbiorowej, przedsiębiorstwa z terenu gminy Pszów.

9.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji celów *Programu Ochrony Środowiska* jest świadomość ekologiczna mieszkańców. Edukacja ekologiczna oznacza koncepcję kształcenia i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Są to zatem wszelkie działania skierowane do społeczeństwa, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej i propagowanie zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego oraz upowszechnianie wiedzy o przyrodzie.

Program nauczania

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć. Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania.
- 2) Budzenie szacunku do przyrody.
- 3) Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- 4) Zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu.
- 5) Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- 6) WYROBIENIE poczucia odpowiedzialności za środowisko.
- 7) Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) Przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) Żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) Zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu w szkole podstawowej ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie;
- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.;
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach;
- 4) Stosowanie różnorodnych skal przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków;
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji;
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian;
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych;
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami;
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

Wybranymi działaniami z zakresu edukacji ekologicznej w 2024 r. na terenie gminy są:

- Przedszkole nr 3 w Pszowie Bajtlowo Kraina przy „Annie” zorganizowało olimpiadę ekologiczną pn.: „Bajtlowo Kraina przy Annie dba o Ziemię”.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Pszowie zorganizowała powiatowy konkurs literacko-plastyczny dla klas I-VII, o tematyce ekologicznej.
- Miasto Pszów zorganizowało w placówkach oświatowych na terenie miasta akcję „Sprzątanie świata”.
- Dodatkowo w sposób ciągły w mieście prowadzona jest edukacja ekologiczna, informacyjna oraz edukacyjna, omawiająca zagrożenia wynikające ze spalania odpadów na nieruchomościach, poprawnego spalania węgla kamiennego w kotłach oraz zagadnień związanych z szeroko rozumianą ochroną powietrza atmosferycznego⁴⁹.

⁴⁹ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, maj 2025.

9.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) organ wykonawczy gminy (w tym przypadku Burmistrz Gminy Pszów) sporządza co 2 lata raport z wykonania *Programu Ochrony Środowiska*, który przedstawia się Radzie Miejskiej. Po przedstawieniu raportu, jest on przekazywany do organu wykonawczego powiatu, w tym przypadku do Zarządu Powiatu Wodzisławskiego.

9.4. Monitoring realizacji Programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji *Programu Ochrony Środowiska* oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy Pszów, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Pszów.

Kontrola realizacji *Programu Ochrony Środowiska* wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami, a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja Programu Ochrony Środowiska.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań *Programu* z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 45. Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
Ochrona klimatu i jakości powietrza						
1.	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego w strefie śląskiej	nazwa	GIOŚ	B(a)P, PM10	spadek	brak
2.	Stężenia średnie roczne w gminie Pszów	-	GIOŚ	PM10 – 29 µg/m ³ PM2,5 – 20 µg/m ³ B(a)P – 4,39 ng/m ³	spadek	PM10 ≤40 µg/m ³ PM2,5 ≤20 µg/m ³ B(a)P ≤1 ng/m ³

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
3.	Liczba kontroli / wykroczeń, pouczeń, mandatów	szt.	Sprawozdanie z POP	23 / 10	bieżący monitoring/spadek	zależnie od potrzeb / 0
4.	Liczba wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z ochroną jakości powietrza	szt.	Sprawozdanie z POP	14	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
5.	Suma zlikwidowanych pozaklasowych źródeł ciepła	szt./rok	Sprawozdanie z POP	69	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
6.	Liczba przeprowadzonych termomodernizacji	szt.	Sprawozdanie z POP	73	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
7.	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	GUS	25,8	wzrost	>25,8
8.	Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci ciepłowniczej	szt.	PGG	1 940	wzrost	>1 940
9.	Liczba podłączonych do sieci mikroinstalacji fotowoltaicznych	szt.	Tauron Dystrybucja	789	wzrost	>789
10.	Liczba przystanków autobusowych	szt.	GUS	6	bez zmian lub wzrost	≥6
11.	Długość dróg dla rowerów	km	GUS	1,9	wzrost	>1,9
Zagrożenie hałasem						
12.	Liczba osób ekspozowanych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	os..	GIOŚ, ZDW, PZD	L _{DWN} – 200 L _N – <50 (2021 r., dot. drogi powiatowej)	spadek	L _{DWN} – 0 L _N – 0
13.	Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej	km	GUS	29,8	wzrost	>29,8
Promieniowanie elektromagnetyczne						
14.	Poziomy natężenia pól elektromagnetycznych	V/m	GIOŚ	<0,7 (2023 r.)	bez zmian	<28
Gospodarowanie wodami						
15.	JCWP o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	0	wzrost	5
16.	JCWPD o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	3	bez zmian	3
17.	Liczba zamontowanych zbiorników retencyjnych w ramach programu „Moja Woda”	szt./rok	WFOŚiGW	3	bieżący monitoring	zależnie od wniosków
Gospodarka wodno-ściekowa						
18.	Długość sieci wodociągowej	km	GUS	57,5	wzrost	>57,5

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
19.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	GUS	99,9	bez zmian	99,9
20.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	GUS	52,1	wzrost	>52,1
21.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	GUS	65,7	wzrost	>65,7
22.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	1 478	spadek	<1 478
23.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	54	wzrost	>54
Zasoby geologiczne						
24.	Wydobycie kopalin	tys. t, mln m ³ /rok	PIG-PIB	węgiel – 821 tys. t, metan – 3,82 mln m ³	bieżący monitoring	zależnie od potrzeb
25.	Liczba terenów pogórnich / powierzchnia	szt. / ha	OPI-TPP	4 / 61,3	bieżący monitoring	bieżący monitoring
26.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	Powiat Wodzisławski	0	bez zmian	0
Gleby						
27.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	Powiat Wodzisławski	1 309,2439	bez zmian lub wzrost	≥1 309,2439
28.	Liczba osuwisk	szt.	PIG-PIB	128	bez zmian	128
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów						
29.	Masa odebranych odpadów	Mg/rok	Gmina Pszów	5 314,0895	spadek	<5 314,0895
30.	Udział selektywnie zebranych odpadów w ogólnym strumieniu odpadów	%	Gmina Pszów	48,75	wzrost	>48,75
31.	Masa zebranych odpadów biodegradowalnych	Mg/rok	Gmina Pszów	775,150	spadek	<775,150
32.	Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych	%	Gmina Pszów	49,53	wzrost	≥60
33.	Osiągnięty poziom składowania odpadów	%	Gmina Pszów	41,36	spadek	≤20
34.	Masa odebranych odpadów w PSZOK	Mg/rok	Gmina Pszów	544,9395	wzrost	>544,9395
35.	Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia	Mg	Baza azbestowa	257,219 (2025 r.)	spadek	<257,219
Zasoby przyrodnicze						
36.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	GUS	249,1	wzrost	>249,1

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
37.	Lesistość	%	GUS	11,9	wzrost	>11,9
38.	Powierzchnia parków, zieleni i terenów zieleni osiedlowej	ha	GUS	15,35	wzrost	>15,35
Zagrożenia poważnymi awariami						
39.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	szt.	GIOŚ	0	bez zmian	0

źródło: opracowanie własne

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* obejmujący wyżej opisane, cykliczne działania. Harmonogram ten ma charakter ramowy. Możliwe są jego modyfikacje – np. częstsza weryfikacja listy przedsięwzięć lub wcześniejsza aktualizacja programu – w zależności od zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także od oceny postępów w zakresie osiągania celów *Programu*.

Tabela 46. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów

Rok	Realizacja celów i kierunków działań na lata 2026-2029	Raporty z realizacji programu	Opracowanie Programu Ochrony Środowiska
2026	X		X
2027	X		
2028	X	X Raport za lata 2026-2027	
2029	X		
2030	X	X Raport za lata 2028-2029	X
2031			
2032	X	X Raport za lata 2030-2031	

źródło: opracowanie własne

9.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

9.5.1. Fundusze krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW jest głównym źródłem finansowania w Polsce inwestycji proekologicznych (finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej) – obszarów ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. NFOŚiGW działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Misją NFOŚiGW jest skuteczne i efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska i transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej ze szczególnym uwzględnieniem działań służących absorpcji środków zagranicznych obsługiwanych przez NFOŚiGW.

NFOŚiGW oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. Kierunkami finansowania są:

- transformacja w kierunku niskoemisyjnej gospodarki,
- poprawa jakości powietrza,
- adaptacja do zmian klimatu,
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami,
- poprawa gospodarki wodno-ściekowej,
- działania na rzecz ochrony przyrody.

Planowane jest zainwestowanie nowych środków w następujące zakresy i cele ogólne:

- efektywność energetyczna (m.in. głęboka termomodernizacja szkół, szpitali, budynków oraz lokali komunalnych),
- ekologiczny transport (m.in. zakup ekologicznych autobusów, rowerów elektrycznych cargo, nowych pojazdów napędzanych energią elektryczną, wodorem lub gazem i infrastruktury ich ładowania/tankowania),
- gospodarka o obiegu zamkniętym (m.in. wsparcie instalacji unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych przez termiczne przekształcanie, recyklingu surowcowego, likwidacja bomb ekologicznych),
- woda dla Polski (m.in. zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę na potrzeby komunalne),
- wspólna energia (m.in. wsparcie zakupu i montażu instalacji PV dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, wsparcie inwestycji w budowę, rozbudowę lub modernizację małych elektrowni wodnych, finansowanie doradztwa w zakresie planów działań na rzecz transformacji w kierunku niskoemisyjności).

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a⁵⁰.

⁵⁰ <http://www.gov.pl/web/nfosigw>

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest samodzielną instytucją finansową, posiadającą osobowość prawną. Fundusz wspomaga finansowo przedsięwzięcia wynikające z regionalnej polityki w zakresie ochrony środowiska, określone w strategiach i programach ochrony środowiska, programach ochrony powietrza, planach gospodarki odpadami i innych dokumentach o charakterze programowym. Obszarami priorytetowymi które będą wspierane finansowo są: ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna, gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, ochrona atmosfery, transformacja energetyczna i ochrona przed hałasem, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska, zarządzanie środowiskowe w regionie, profilaktyka zdrowotna. Fundusz w latach 2025-2028 planuje przeznaczyć kwotę 4 992 973 000 zł na dofinansowanie przedsięwzięć w powyższych priorytetach⁵¹.

9.5.2. Fundusze Unii Europejskiej

Przewiduje się możliwości finansowania działań adaptacyjnych z nowej Perspektywy finansowej 2021-2027. Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to 72,2 miliarda euro z polityki spójności oraz 3,8 mld euro środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Łącznie to około 76 miliardów euro. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energię, edukację i sprawy społeczne.

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności. Polityka spójności na lata 2021–2027 obejmuje następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

⁵¹ Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2025-2028.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Programy krajowe są tematycznie zbliżone do tych realizowanych poprzednio. Oznacza to, że pieniądze z polityki spójności zainwestowane zostaną m.in. w:

- rozwój infrastruktury i ochronę środowiska,
- powiększanie kapitału ludzkiego,
- budowanie kompetencji cyfrowych,
- wsparcie makroregionu Polski Wschodniej.

Podział środków na poszczególne programy krajowe prezentuje się następująco:

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

Stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020. Jego głównymi źródłami finansowania są Fundusz Spójności (FS) oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu,
- zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Budżet Programu to około 125,8 mld zł, czyli ok. 29,3 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014–2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Celami szczegółowymi obejmującymi zagadnienia środowiska naturalnego są: wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną. Budżet Programu to ok. 42,9 mld zł, czyli ok. 10 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji,

integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Budżet Programu to ok. 20,9 mld zł, czyli ok. 4,9 mld euro.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. Celami Programu są: budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce, zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnienie cyberbezpieczeństwa poprzez wsparcie w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwój gospodarki poprzez zwiększenie ilości danych wysokiej jakości otwartych do ponownego wykorzystania, rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych kadr zaangażowanych w świadczenie usług, produktów lub procesów cyfrowych, w szczególności w obszarze cyberbezpieczeństwa. Budżet FERC to ok. 11 mld zł, czyli ok. 2,5 mld euro.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wynosi 2,5 mld zł, czyli 0,55 mld euro.

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST) – pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (FEPŻ) – 2,5 mld zł, czyli 0,583 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rybactwa – 3,1 mld zł, czyli 0,732 mld euro.

programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 155,4 mld zł⁵².

Podzielone zostały także fundusze na programy regionalne. Województwo Śląskie otrzymało ponad 6,217 miliarda euro w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, będącego następcą Regionalnego Programu Operacyjnego. Działaniami jakie będą finansowane w ramach Funduszu są: efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i przedsiębiorstw, odnawialne źródła energii, wsparcie dla klimatu, wzmocnienie potencjału służb ratowniczych, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gospodarka odpadami komunalnymi i o obiegu zamkniętym, ochrona przyrody i bioróżnorodności, rekultywacja terenów zdegradowanych, budowanie świadomości na rzecz klimatu, zakup taboru autobusowego, zrównoważona multimodalna mobilność miejska, regionalne trasy rowerowe, regionalny tabor kolejowy, drogi wojewódzkie, gminne i powiatowe, rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii⁵³.

⁵² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/umowa-partnerstwa/>.

⁵³ Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Spis tabel

Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2015–2024	8
Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów	9
Tabela 3. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2022-2023	27
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza	31
Tabela 5. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów	33
Tabela 6. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna	33
Tabela 7. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów	35
Tabela 8. System gazowniczy na terenie gminy Pszów	37
Tabela 9. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)	38
Tabela 10. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów	39
Tabela 11. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji	45
Tabela 12. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza	46
Tabela 13. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	47
Tabela 14. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	47
Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	59
Tabela 16. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu	61
Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	61
Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	61
Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	61
Tabela 20. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	62
Tabela 21. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności	64
Tabela 22. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)	65
Tabela 23. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów	66
Tabela 24. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	67
Tabela 25. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów	68
Tabela 26. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów	71
Tabela 27. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów	72
Tabela 28. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów	75
Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów	76
Tabela 30. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.	77
Tabela 31. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów	84
Tabela 32. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów	84
Tabela 33. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	85
Tabela 34. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	88
Tabela 35. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)	95

Tabela 36. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego	100
Tabela 37. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2024 .	102
Tabela 38. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2024.....	105
Tabela 39. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów	114
Tabela 40. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	120
Tabela 41. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	122
Tabela 42. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska	125
Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	136
Tabela 44. Harmonogram zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	146
Tabela 45. Wskaźniki monitoringu	154
Tabela 46. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów.....	157

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin	7
Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	9
Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów	11
Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów	34
Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów	36
Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów.....	40
Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza	44
Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM10 w województwie śląskim w 2024 r.....	48
Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2024 r.....	49
Rysunek 10. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	51
Rysunek 11. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	52
Rysunek 12. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	53
Rysunek 13. Mapa nasłonecznienia Polski	54
Rysunek 14. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów	66
Rysunek 15. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	67
Rysunek 16. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów	72
Rysunek 17. Gmina Pszów na tle JCWP	73
Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWPd	76
Rysunek 19. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów.....	79
Rysunek 20. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów	89
Rysunek 21. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów	94
Rysunek 22. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów	98
Rysunek 23. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów	106
Rysunek 24. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów.....	112
Rysunek 25. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów	113
Rysunek 26. Położenie lasów na terenie gminy Pszów	115

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”.

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.). Zgodnie z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1 cytowanej ustawy, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu oraz rada miasta i gminy.

W oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2021, poz. 2373, ze zm.) uzgodniono odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz ze Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach. Program został przyjęty przez Powiat Wodzisławski. Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzono konsultacje społeczne Programu.

Uzyskane opinie uwzględniono przy konstruowaniu ostatecznej wersji dokumentów.

Mając na względzie powyższe argumenty, podjęcie niniejsze uchwały uznaje się za uzasadnione.

Dokument podlega procedurze konsultacji aktów prawa miejscowego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Pszowie w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultacji z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.